

Sampension KP Livsforsikring a/s, CVR.NR. 55 83 49 11
Tuborg Havnevej 14, 2900 Hellerup

ÅRSRAPPORT 2015

sampension
mere værd

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets
ordinære generalforsamling den 18/3 2016

Dirigent

Svend Paludan-Müller

Et år med vækst, effektivitet og innovation

Vi har gennem flere år styret Sampension efter en forretningsstrategi, der sikrer en både ambitiøs og afbalanceret udvikling til fordel for kunderne. Strategien er forankret i bestyrelsen, sætter mål for lederne og er kendt af alle medarbejdere i virksomheden. Ved at holde et samtidigt fokus på fire områder – finansiel styrke, attraktive produkter og service, kritisk størrelse og positivt omdømme – med tilhørende udviklingsprojekter og driftsmål går udviklingen af hele virksomheden hånd i hånd med udvikling af enkeltdele.

De seneste års resultater og vedholdende fokus på udvikling og effektivitet og på at skabe værdi for kunderne lå bag Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrslægers valg af Sampension som pensionspartner i december 2015. Sampensions unikke forretningsmodel giver pensionskasserne mulighed for at få andel i synergier til fordel for deres medlemmer samtidig med, at de bevarer en selvstændig identitet og indflydelsen på medlemmernes vegne. Fra 1. januar 2017 bliver 18.000 medlemmer med en samlet formue på ca. 25 mia. kr. del af Sampension-fællesskabet. Forretningsmodellen gør det også muligt for andre pensionskasser at blive tilknyttet, og de vil kunne opnå tilsvarende attraktive vilkår.

2015 var generelt præget af vækst og kundetilgang, og de samlede indbetalinger steg med 11 % til 8,6 mia. kr. Centralt var den nye pensionsordning til it-koncernen KMD, der havde valgt Sampension som eneleverandør af firmapension fra årets start, men også nye overenskomster på de kommunale og statslige områder medførte stigende pensionsbidrag. Indskud og overførsler voksede med næsten 90 % til 1,3 mia. kr., mens de løbende indbetalinger steg 3,5 % til 6,6 mia. kr. Hertil kommer en vækst på 5,1 % til 702 mio. kr. i indirekte forsikring fra primært genforsikring af kommuner og regioners pensionsforpligtelser til tjenestemænd. Sampension udviklede i 2014 en særlig model med højere forventet værdiskabelse, som har vundet stor tilslutning blandt kommuner og regioner, idet mere end 70 % nu har valgt at overgå til.

Som led i indsatsen med at fastholde kundernes pensionsordninger arbejder vi systematisk på at forbedre kundetilfredsheden. Basis er klare forventninger forankret i serviceaftaler med aftaleparterne, der kridter banen op med bl.a. højt serviceniveau, korte ekspeditionstider og faste dialogmøder. Herudover har vi løbende investeret i at udvikle rådgivnings- og serviceuniverset med udpræget brug af digitale tjenester. Det giver en bedre kundeoplevelse og driver effektivitet opad. For den enkelte kunde er omdrejningspunktet Sampensions hjemmeside, der nåede 523.000 besøgene og 241.000 log ind i 2015 – 63 % flere end i 2014.

Målinger af kundetilfredshed og image viste også et Sampension i fremgang baseret på en stærkere kundeoplevelse og bedre opfattelse af virksomheden. Især på imageparametre som ansvarlighed, troværdighed og kommunikation blev Sampension vurderet højt i en national imageundersøgelse blandt ledere i offentlig og privat ansættelse fra foråret 2015.

2015 var investeringsmæssigt et mere afdæmpet år end 2014, og Sampensions samlede investeringsafkast på tværs af alle investeringsmiljøer udgjorde 3 mia. kr. i 2015. De fleste kunder har en pensionsopsparing med markedsrente, og de fik et afkast før PAL på op til 5,2 % afhængig af alder og risikoprofil. Da Sampension har lave investeringsomkostninger er afkastet til kunderne efter omkostninger fortsat konkurrencedygtigt. De seneste fem år har fx en 25-årig opsparer med moderat profil fået et afkast på sammenlagt 50,8 % efter omkostninger.

De samlede aktiver udgjorde 250 mia. kr. ved udgangen af året, og Sampension har øget kapitalstyrken med en solvensdækning på 352 % mod 270 % ved udgangen af 2014. Dermed er Sampension, også når det gælder kapital og solvens under Solvens II, som trådte i kraft 1. januar 2016, godt rustet til fremtiden.

Hasse Jørgensen
Administrerende direktør

Indhold

Sampension KP Livsforsikring a/s

2015 højdepunkter		3
Ledelsesberetning	Hovedresultater i 2015	9
	Marked, kunder og produkter	10
	Investeringer og afkast	17
	Omkostninger	24
	Resultat, solvens og basiskapital	26
	Samfundsansvar	30
	Forventninger til 2016	32
	Øvrige forhold	33
Selskabsoplysninger	Ledelsesstruktur	34
	Koncernstruktur og selskabsoversigt	37
	Selskabsoplysninger	39
	Ledelse og ledelseshverv	42
Årsregnskab	Koncern- og moderselskabsregnskab	44
	Egenkapitalopgørelse	48
	Noter, anvendt regnskabspraksis	49
	Noter til regnskabet	61
	Kapitalandele	82
Påtegninger og erklæringer	Ledelsespåtegning	83
	Intern revisions erklæringer	84
	Den uafhængige revisors erklæringer	85

2015 højdepunkter

Januar

Sampension har leveret højt afkast med lave omkostninger

Sampension har højere gennemsnitligt afkast over fem år og klart de laveste omkostninger i forhold til de fem største kommercielle pensionselskaber. Det viste en analyse i dagbladet BT, der har sat en pensionsekspert til at sammenligne selskabernes performance via brancheværktøjet Fakta om Pension. I artiklen ses, at en 50-årig med en pensionsopsparing på 500.000 kr., der indbetaler 50.000 kr. om året, skulle betale 80 % højere ÅOK hos det dyreste pensionselskab i forhold til Sampension. Og samtidig har Sampension leveret et højere årligt afkast over en femårig periode end de fem aktører.

Marts

Arsrapport 2014: Afkast i top

Investeringsafkastet er den enkelte faktor, der har størst betydning for pensionsopsparings vækst. Set i det lys var 2014 et rigtig godt år. Godt for kunderne, som fik op til 12 % i afkast i markedsrente. Og godt for Sampension, der leverede et historisk højt afkast på 25,5 mia. kr., svarende til 17 % – et af de bedste resultater i branchen. Kunder med markedsrente har fået mere end 60 % i afkast over de seneste fem år. Selv kunder tæt på pensionering har fået forrentet deres opsparing med 43,7 % siden 2010.

Hovedresultater 2014:

- Samlet investeringsafkast på i alt 25,5 mia. kr. mod 8,5 mia. kr. året før. 2014-afkastet svarer til 17,0 %.
- Kunderne i markedsrente fik afkast mellem 7,2 % og 12,0 %
- Omkostninger pr. forsikret faldt knap 4 % til 401 kr.
- De samlede indbetalinger udgjorde 7,8 mia. kr. - et fald på 4,7 %
- Solvensdækningen voksede med 49 %-point til 270 %
- Sampensions samlede aktiver udgjorde 257 mia. kr. ultimo 2014 – en vækst på 62 mia. kr. hen over året.

Seminarrække om kvinder og topledelse

Berlingske Media har sammen med Sampension sat fokus på kvinders vilkår, ambitioner og resultater på arbejdsmarkedet og tilrettelagt fire seminarer i 2015. De fire netværksmøder byder på masser af ny viden, stort engagement, stærke kompetencer og indsigt i arbejdslivet, drømme og ambitioner hos kvindelige og mandlige topchefer i virksomheder som Novo Nordisk, Kromann Reumert, KMPG, ATP, Nordea, TDC, Føtex, Mærsk Gruppen og Grundfos.

Sampension overtog forbundshus og etablerer ældreboliger

Dansk EI-Forbund har efter 32 år på Vodroffsvej på indre Frederiksberg solgt sit hovedkontor til Sampension, der vil omdanne bygningen til boliger. Planen er at etablere cirka 50 ældregenede lejligheder på omkring 90 kvadratmeter i gennemsnit. Den samlede projektsum bliver på knap 150 mio. kr. fordelt mellem købet og byggearbejdet.

April

Generalforsamling: To nye bestyrelsesmedlemmer

På generalforsamlingen blev der valgt to nye medlemmer til bestyrelsen i Sampension. Det ene af de nye medlemmer er selvstændig rådgiver Anne Louise Eberhard med baggrund i Danske Bank, hvor hun har haft flere forskellige lederpositioner. Hun er uddannet jurist fra Københavns Universitet, har en HD fra CBS samt ledelses- og bestyrelsesuddannelse fra Harvard Business School og INSEAD. Hun afløser kommunikationschef Ulrikke Ekelund, som udtræder af bestyrelsen på grund af nyt job.

Næstformand i Dansk Metal, Henrik Kjærgaard indtræder også i bestyrelsen som afløser for forbundsformand Claus Jensen. Henrik Kjærgaard er ansvarlig for pensionsområdet og har siden 2003 været souschef i CO-industri. Han er uddannet maskinarbejder og blev ansat i Dansk Metal i 1986 som ungdomssekretær. I 1992 blev han faglig sekretær i forbundets uddannelsessekretariat og i 1996 også i forhandlingssekretariatet.

Statslige og kommunale overenskomster gav mere i pension

Nye overenskomster for det statslige og kommunale område samt for tjenestemænd medførte stigende pensionsbidrag typisk med ca. ½ %. Tilsammen med de aftalte lønstigninger vil det påvirke indbetalingerne til Sampension positivt i både 2015 og fremover.

Maj

Høje afkast bag godt kvartalsregnskab

Sampension opnåede et investeringsafkast på 13,7 mia. kr. i første kvartal 2015. Kvartalsafkastet var højere end nogensinde, men da afkastet i vid udstrækning skyldes faldende rente, steg Sampensions forpligtelser også markant. Kunderne med opsparing i markedsrente har opnået afkast på deres pensionsopsparing på mellem 2,8 % og 9,5 % - størst afkast til kunder, som investerede med højere risiko.

Kundernes indbetalinger til Sampension var igen stigende. I første kvartal beløb de sig til 1,9 mia. kr. - en mindre stigning på 0,3 % i forhold til første kvartal i 2014. Stigningen gjaldt både løbende præmier, indskud og gruppelevspræmier.

Imageundersøgelse: Kæmpe fremgang til Sampension

Sampensions image blandt erhvervsledere fik et gevaldigt løft, og selskabet gik 45 pladser frem til en placering som nr. 82 over de 140 mest betydende danske virksomheder i Berlingske Business magasins årlige imageundersøgelse. Sampension var dermed en af årets højdespringere med den fjerde største imagefremgang på listen.

Det er 3.805 erhvervsledere i privat og offentlig ansættelse, der har vurderet de 140 største og mest toneangivende virksomheder. Sampension blev vurderet højest på 'Ansvarlighed' og 'Troværdighed', som også var blandt de vigtigste imagedrivere.

Juni

Sampension solgte DEAS til private equity fond

Montagu Private Equity har købt alle aktier i DEAS Holding A/S af pensionsselskaberne PKA og Sampension, der ejede selskabet ligeligt. Begge pensionsselskaber fortsætter som kunder i DEAS. DEAS blev

etableret i 1989, da PKA outsourced sine ejendomsadministrationsaktiviteter og blev aktionær. I 2002 foretog Sampension samme manøvre og indtrådte som aktionær i selskabet.

It-drift insources

Effektiv it-anvendelse har givet Sampension en stærk position med lave administrative omkostninger, høj udviklingshastighed, stor driftssikkerhed og mulighed for at skalere forretningen. Det skyldes ikke mindst outsourcing af både it-udvikling og drift.

Sampension besluttede at hjemtage it-driften fra IBM, da det vil give endnu bedre muligheder for at øge fleksibiliteten, fastholde høj driftssikkerhed og samtidig reducere omkostningerne. Ansvar for incident-styring, uregelmæssigheder, backup kontrol og it-sikkerhed lå allerede i Sampension, ligesom både data, den fysiske it-plattform og de primære konsulenter var placeret fast i virksomheden. Insourcingen får virkning i 1. kvartal 2016.

Juli

Uløste samspilsproblemer

Samspillet mellem aldersyndelser og offentlig pension har haft en negativ fokus i medierne, som satte spørgsmålstegn ved værdien af indbetaling til pension. Det negative fokus blev ikke bedre af, at regeringen valgte at nedlægge den nye pensionskommission, som ellers bl.a. skulle komme med bud på løsning af samspilsproblemer og håndtering af restgruppen på arbejdsmarkedet uden pension.

Sampension investerede i Boozt.com

Sampension, Friheden Invest og en gruppe eksisterende aktionærer investerede 200 mio. kr. i e-handelsvirksomheden BZT Fashion, som ejer og driver Boozt.com. Kapitaltilførslen styrkede virksomhedens vækstmuligheder i markedet for e-handel med voksen- og børnetøj. Boozt.com er et hastigt voksende e-handelselskab med en årlig omsætningsvækst på omkring 70 % siden 2011 og et mål om at være blandt de tre største på markedet. Ejer kredsen består nu udover ovennævnte af blandt andre Sunstone Capital, Verdane Capital VII og ECCO Holding.

August

Digitalisering gav hurtigere kundeservice

Optimering og digitalisering af arbejdsgangene har gjort det muligt at gøre kundeservicen endnu hurtigere. Ansøgningskemaer, blanketter mv. er blevet digitale, og derfor kan de straks efter en henvendelse sendes til kundens digitale postkasse på Sampensions hjemmeside. Ligeledes sender og modtager Sampension sagsakter elektronisk, og det har forkortet ekspeditionstiden yderligere. Ekspeditionstiden for behandlingen af invalidesager blev halveret - fra max ti hverdage til fem. Og derudover blev ekspeditionstiden reduceret for udbetaling af alderspension fra max syv hverdage til to.

Halvårsresultat viste kundefremgang

Øgede indbetalinger, flere kunder, større kundetilfredshed og bedre image karakteriserede perioden. Investeringsresultaterne placerede også Sampension i den bedre ende i markedet, og kunderne opnåede afkast på op til 8,1 % før PAL.

Sampension har oprustet bl.a. på alternative investeringer og har ansat flere medarbejdere i investeringsområdet for at nå målsætningen om at investere op til 15 mia. kr. mere inden for dette område over de næste fem år.

Hovedresultater 1. halvår 2015:

- Kundernes indbetalinger steg 3,2 % til 4,0 mia. kr. Heraf udgjorde indskud 396 mio. kr. – en stigning på 38 %.
- Kunderne fik et afkast i markedsrente på mellem 1,3 og 8,1 % før PAL
- Investeringsafkast i alt udgjorde 3,0 mia. kr. før PAL mod 13,1 mia. kr. i 1. halvår 2014
- Solvensdækning steg til 309 % fra 270 % ultimo 2014
- Sampensions samlede aktiver udgjorde 255 mia. kr. mod 257 mia. kr. ultimo 2014.

Nyt sygehusbyggeri som OPP-projekt

Et konsortium af entreprenørkoncernen MT Højgaard, ejendomsforvaltningsselskabet DEAS samt bl.a. Sampension har vundet et nyt OPP-projekt på 16.000 m². OPP-teamet skal stå for opførelse, udvendig drift og vedligeholdelse samt finansiering af Slagelse Sygehus' nye fødeafdeling og sengeafsnit, der skal stå klar i 2018. Projektet har en projektsum på cirka 520 mio. kr. og bliver et af de større enkeltstående OPP-projekter i Danmark.

Kontrakten gav konsortiet det totaløkonomiske ansvar for projektet og blev indgået for en periode på 20 år med Region Sjælland. Udover projektet i Slagelse deltager Sampension i to andre OPP-projekter, et psykiatrisk sygehus i Vejle og Svendborgs nye retsbygning.

September

Sampension lancerede firmapension til nyt kundesegment

Sampension introducerede en ny firmapensionsordning for små og mellemstore virksomheder med under 1.000 ansatte. Den ny firmapension bygger på Sampensions eksisterende platform, hvor de nye kunder bliver tilbudt markedsrenteproduktet 3 i 1 Livspension. Som noget nyt på markedet for firmapension har Sampension valgt at give kundernes indtægtssikring med en basisdækning på 70 % af lønnen. For at holde omkostningerne nede etablerer Sampension ikke en særskilt salgsorganisation til opgaven.

Oktober

Nye digitale funktioner og ny hjemmeside

I oktober gik Sampension i luften med ny hjemmeside. Hjemmesiden gav kunderne et bedre overblik over deres pension, og de fik konkrete og relevante handlemuligheder. Det var fx muligheden for digitalt at overføre pension fra andre selskaber, ændre investeringsprofil og foretage et pensionstjek. Kunderne vil også kunne se en række nøgletal om deres egen pensionsordning som det første, når de har logget på.

Allerede en måned senere kunne Sampension konstatere, at de nye muligheder fik langt flere kunder til aktivt at forholde sig til deres pension. Eksempelvis steg overførsel af pension fra andre selskaber med mere end 10 %, og antallet af kunder, som vælger et pensionstjek, steg med mere end 30 %.

Løsningen var responsiv, så sitet kan tilpasse sig det medie – computer, tablet eller mobil – som den enkelte kunde benytter.

Stor interesse for Pensionsdagen

Søndag den 25. oktober var udnævnt til Pensionsdag af de danske pensionselskaber. Med overgangen til vintertid fik alle en time mere – så hvorfor ikke bruge den til at få set på pensionen? Det syntes mange af Sampensions kunder var en god ide, og næsten 300 ringede på de tre timer, som Sampension havde åbent denne søndag. Sampension var et af de selskaber, hvor flest kunder valgte at tage fat i en pensionsrådgiver. Mange valgte også at bruge hjemmesiden på pensionsdagen, hvor der var dobbelt så mange log ind som på en almindelig søndag.

Kvartalsregnskab med høj vækst og lavt afkast

I løbet af årets første tre kvartaler steg indbetalingerne med 444 mio. kr. eller 7,6 % i forhold til samme periode sidste år, fra 5,8 mia. kr. til 6,3 mia. kr. Væksten var drevet af en stigning i indskud på 78 %.

Det samlede investeringsafkast udgjorde 285 mio. kr. Afkastet i markedsrente var mellem -0,2 % og 0,5 %, mens afkastet i gennemsnitsrente var 0,1 %. Alternative investeringer var med til at sprede risikoen og holde investeringsafkastet oppe, og gav i perioden et positivt afkast på 4,5 %. De samlede aktiver i Sampension udgjorde 246 mia.kr. mod 257 mia. kr. ultimo 2014.

Rekordindskud til Sampension

Kundernes ekstra indskud og overførsler til Sampension rundede allerede i oktober 1 mia. kr. Sampension forventer, at indskud samlet set for direkte og indirekte forsikring beløber sig til ca. 1,4 mia. kr. for året som helhed. Kunderne samlede i vid udstrækning deres pensionsordninger hos Sampension for at spare omkostninger og undgå dobbeltforsikring.

Årets CFO fra Vestas

Sampension var en af de tre partnere bag Berlingske Medias kåring af Årets CFO. I 2015 faldt valget og æren på Marika Fredriksson, CFO i Vestas. En af begrundelserne bag valget var hendes bidrag til Vestas succesfulde turn around. Marika Fredriksson er samtidig den første kvinde, der kan smykke sig med den fornemme titel.

November

Kundetilbud: Skift til markedsrente med bonus

Sampension åbnede igen op for, at kunderne kan flytte pensionsordninger i gennemsnitsrente til markedsrente og få en del af reserverne med. Det nye informationsmateriale er digitalt, og kunderne kan acceptere tilbuddet ved at underskrive med deres NemID. De faldende renter har fået de kollektive reserver til at vokse markant. Når renten begynder at stige igen, vil det få reserverne til at falde. Der kan være god mening i at skifte til markedsrente, mens man stadig kan få en stor bonus med, der typisk beløber sig til mellem 65 og 95 % af pensionsopsparingen.

December

Sampension vandt udbud om forvaltning af to pensionskasser

Arkitekternes Pensionskasse, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger og Sampension går sammen i et fællesskab, hvor Sampension håndterer alle aktiviteter, der vedrører pensions- og forsikringsadministration samt investeringsforvaltning for de to pensionskasser. Aftalen træder i kraft til næste år, således at pensionskasserne skifter til Sampension senest pr. 1. januar 2017.

Sampension håndterer allerede i dag forskellige overenskomster samt virksomhedsordninger og får yderligere skalafordele, når de 18.000 medlemmer med en samlet formue på knap 25 mia. kr. bliver en del af fællesskabet, der vil forvalte i alt cirka 275 mia. kr. De nye medlemmer kan se frem til, at omkostninger til administration efter en overgangsperiode kan reduceres i størrelsesordenen 30-40 %.

Forbedret dækning ved kritisk sygdom

Forsikringen ved visse kritiske sygdomme blev udvidet 1. januar 2016, så den også dækker kronisk hjertesvigt, når der indsættes en ICD- eller CRT-enhed, der hjælper hjertets funktion, tre motoriske nervecellesygdomme ud over ALS og dissemineret sklerose allerede ved ét veldefineret angreb af sygdommen i stedet for to.

Derudover forbedrede Sampension også børnenes forsikring ved visse kritiske sygdomme, så godartede svulster i hjerne og rygmarg blev omfattet i tilfælde, hvor operation ikke er teknisk mulig.

Forstærket kundediolog halverede ankenævnsager

Siden 2012 er antallet af klager til Ankenævnet for Forsikring over Sampension faldet fra 43 til kun seks. Bag det markante fald ligger en forstærket kundediolog. Mens forbrugerne generelt klagede mere til ankenævnet, oplevede Sampension den modsatte tendens og modtog i 2015 seks klager mod ni klager i 2014 og 22 året før. Sampension har stort fokus på at uddrage læring af klagesager og har optimeret arbejdsgange og forbedret kommunikationen til kunderne.

Depotrente stiger til 5,3 % - omkostninger uændret

Sampension har meldt en høj depotrente ud for 2016 på 5,3 % før PAL. Det er udtryk for, at Sampension har haft gode afkast gennem flere år og nu flytter en del penge fra de ufordelte reserver over på kundernes depoter.

Pensionsbranchen indgik i 2012 en aftale med Økonomi- og Vækstministeriet om, at depotrenten skulle holdes på et konservativt niveau indtil 2016, hvor Solvens II-lovgivningen træder i kraft. Denne aftale har Sampension fulgt og gav i 2015 en depotrente på 2,0 %. Sampension har ikke nytegnet pensionsopsparing i gennemsnitsrente siden 2007, men har stadig knap 100.000 kunder med en police med gennemsnitsrente.

Sampensions bestyrelse besluttede at fastholde enhedsomkostningen for alle overenskomstansatte kunder på 40 kr. om måneden pr. police.

Ledelsesberetning

Hovedresultater i 2015

2015 var påvirket af stigende indbetalinger, og de samlede præmier steg med 11 %. Sampension vandt et større pensionsudbud sidst i 2014, og det har påvirket indbetalingerne i 2015 meget positivt, ligesom forbedrede overenskomster medførte øgede pensionsbidrag. De samlede indskud steg med 87 %, og de løbende præmier for direkte forsikring steg med 3,5 %.

Set i forhold til 2014 var der i 2015 et afdæmpet investeringsafkast, hvor især fald i oliepriser og et fortsat meget lavt renteniveau prægede billedet. Alle kunder i livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension fik positive afkast mellem 1,4 % og 5,2 %. I gennemsnitsrenteproduktet gav investeringsporteføljen et afkast på 2,2 %, mens renteafdækningen gav et negativt afkast, som modsvares af et fald i livsforsikringshensættelserne.

Solvensdækningen steg med 82 %-point til 352 %. Sampension havde således ved udgangen af 2015 en meget komfortabel solvensoverdækning, og er ligeledes godt rustet til fremtiden, når det gælder kapital og solvensdækning under Solvens II, som trådte i kraft 1. januar 2016.

Udvalgte hoved- og nøgletal	2015	2014
Mio. kr.		
Løbende præmier	6.642	6.419
Indskud	1.253	671
Præmier direkte forsikring	7.895	7.090
Præmier indirekte forsikring	702	667
Præmier i alt	8.597	7.758
Udbetalte ydelser i alt	7.216	7.214
Investeringsafkast i alt	3.021	25.548
Investeringsaktiver, netto	174.495	171.282
Hensættelser i alt	175.736	170.897
Heraf kollektivt bonuspotentiale	12.660	11.963
Balance i alt	249.624	257.499
Pct.		
Investeringsafkast før pensionsafkastskat (PAL)		
Markedsrente	1,4-5,2	7,2-12,0
Traditional gennemsnitsrente før renteafdækning	2,2	4,3
Traditional gennemsnitsrente (N1 kunder)	1,0	24,1
Omkostninger i procent af hensættelser (N4)	0,14	0,15
Omkostninger pr. forsikret (kr.) (N5)	412	401
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før PAL (N15)	0,6	22,4
Forrentning af bonuskapital før PAL (N19)	3,5	6,3
Solvensdækning (individuel solvensbehov)	352	270

Marked, kunder og produkter

Sampension er et kundejet arbejdsmarkedspensionsselskab og Danmarks tredjestørste pensionselskab målt på kapital under forvaltning. Selskabet har knap 270.000 kunder og tilbyder pensionsordninger på både overenskomstområdet og for private virksomheder og organisationer. Hovedparten af de forsikrede arbejder i kommunerne, staten eller i regionerne. Sampension tegner også pensionsordninger for private virksomheder samt genforsikrer ca. 19.000 tjenestemænds pension for størstedelen af landets kommuner.

En moderne pensionsordning rummer både opsparing og forsikringer ved tab af erhvervsevne, dødsfald, visse kritiske sygdomme og ofte også en sundhedsforsikring. Overordnet har Sampension disse opsparingsprodukter:

Produkttyper	Investeringer og tilskrivning af afkast
Markedsrente	Kunderne får løbende tilskrevet det faktisk opnåede afkast
Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension	Sampensions hovedprodukt, hvor opsparingen fordeles på årgangspuljer efter kundernes alder samt investeringsprofil efter kundens eget valg
Unit link produktet Linkpension	Kunderne kan selv vælge, hvilke investeringsfonde opsparingen placeres i
Gennemsnitsrente	Kunderne får tilskrevet en depotrente, som udjævner det faktisk opnåede afkast over tid og imellem de forsikrede
Traditionel gennemsnitsrente	Omfatter pensionsordninger med hensigtserklæringer, garanterede direkte forsikringer samt garanteret genforsikring
Ugaranteret genforsikring	Indeholder afdækning af inflationsrisiko i forhold til arbejdsgivernes fremtidige pensionsforpligtelser

Stigende indbetalinger - indskud øget med 87 %

Der var en markant positiv tendens med stigende indbetalinger til Sampension hen over året. Pr. 1. januar 2015 fik it-koncernen KMD ny pensionsordning hos Sampension, og i sommer kom de seneste godt 600 KMD-ansatte, primært ledere, med ombord. Det har været med til at vende udviklingen i indbetalinger til et plus på 10,8 % i 2015 fra minus 4,7 % i 2014.

Præmieindtægterne udgjorde 8,6 mia. kr. mod 7,8 mia. kr. i 2014. Stigningen skyldes især, at flere kunder har valgt at overføre pensionsopsparing fra andre selskaber, hvilket også ses af, at indskud voksede 87 % til 1,3 mia. kr.

Indbetalte præmier Mio. kr.	2015	2014	Ændring i %
Løbende præmier	4.351	4.309	1,0
Gruppelivspræmier	2.291	2.110	8,6
Løbende præmier i alt	6.642	6.419	3,5
Indskud mv.	1.253	671	86,6
Præmier direkte forsikring	7.895	7.090	11,3
Præmier indirekte forsikring	702	667	5,1
Brutto præmier i alt	8.597	7.758	10,8
Heraf markedsrente	6.037	5.136	17,5

Det er positivt, at de løbende indbetalinger udviser en vækst på 3,5 %, selv om der bliver færre ansatte i stat og kommuner, som udgør størstedelen af Sampensions kundebase. Væksten skyldtes ikke mindst nye overenskomster, hvor arbejdsmarkedets parter har valgt at styrke pensionsdelen. Gruppelivspræmier steg med 8,6 %, fordi Sampension har tegnet flere forsikringsdækninger i Forenede Gruppeliv i 2015 i forhold til 2014.

Præmier for indirekte forsikring steg med 5,1 %, især fordi en arbejdsgiver indbetalte et større engangsbeløb.

Strategisk satsning på udvikling siden 2010

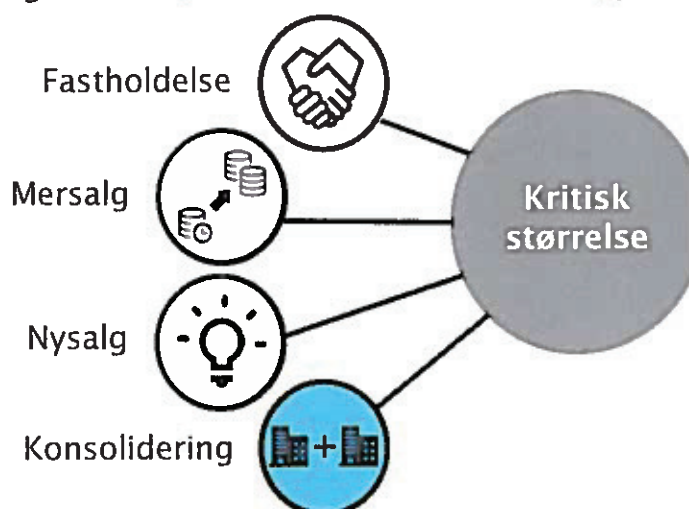
Sampensions fortsatte udvikling sikres gennem en forretningsstrategi kaldet Fokus, og som de seneste fem år har haft fire overordnede temaer med tilhørende udviklingsindsatser og projekter. De fire områder er: Finansiell styrke, attraktive produkter og service, kritisk størrelse og positivt omdømme.

Sampension ønsker at udvikle sig inden for alle fire områder samtidigt, så selskabet skaber værdi for både eksisterende og nye kunder. I den forstand er vækst medvirkende til at kunne gøre tingene mere effektivt, fastholde lave priser for den samme ydelse og fortsat udvikle nye systemer og nye rådgivningskoncepter.

Vækstaktiviteterne inden for kritisk størrelse følger fire spor:

- Fastholdelse af bestående pensionsaftaler
- Mersalg til bestående kunder i form af supplerende indbetalinger og overførsler
- Nysalg - dels selektive udbudsrunder i segmentet +1.000 medarbejdere, og dels salg af firmapension i segmentet 50 - 999 medarbejdere gennem en rammeaftale
- Konsolidering i form af fusion eller administrationsaftaler med andre pensionsvirksomheder.

Strategi om kritisk størrelse realiseres i fire spor

Nyt samarbejde

Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrlæger har indgået et samarbejde med Sampension, hvor Sampension håndterer alle aktiviteter, der vedrører pensions- og forsikringsadministration samt investeringsforvaltning for de to pensionskasser. Aftalen træder i kraft pr. 1. januar 2017.

Aftalen er udtryk for nytænkning i markedet, for så vidt angår at samle akademikergrupper med andre faglige grupper i et arbejdsmarkedspensionsselskab ud fra et fælles ønske om at skabe mest mulig værdi til medlemmerne gennem en effektiv administration, et værdiskabende investeringsfællesskab med fokus på at opnå stordriftsfordele, et professionelt rådgivningstilbud og gode pensionsprodukter.

Pensionskasserne bevarer en høj grad af indflydelse gennem selvstændige bestyrelser, egne generalforsamlinger og egen identitet samtidig med, at der realiseres betydelige synergigevinster for det enkelte medlem.

I det nye samarbejde bliver 18.000 medlemmer en del af et fællesskab i Sampension med knap 270.000 kunder. Det vil give en række fordele, blandt andet mulighed for, at pensionskassernes omkostninger til administration kan reduceres i størrelsesordenen 30 - 40 % efter en overgangsperiode.

Pensionskassernes medlemmer får således adgang til Sampensions øvrige produkt- og rådgivningstilbud efter deres behov og ønsker.

Firmapension til mindre og mellemstore virksomheder

Som led i en fortsat markedsorientering og indenfor rammerne af strategien om kritisk størrelse har Sampension udviklet et tilbud på firmapension for mindre og mellemstore virksomheder og organisationer med 50 - 999 medarbejdere.

Tilbuddet bygger videre på Sampensions særlige konkurrencekraft med meget lave omkostninger, digitale rådgivningskoncepter og det nye tryghedskoncept indtægtssikring. Som en yderligere nyskabelse kan Sampension tilbyde sundhedsforsikring via en samarbejdspartner.

Firmapension er bygget ud fra de gode erfaringer, der er opnået inden for de eksisterende firmapensionsaftaler, som på standardiseret og effektiv basis er transformeret til en rammeaftale med en meget høj branchestandard og leveret til lave omkostninger.

Tilgang til markedet sker uden salgskorps og uafhængigt af mæglere for at fastholde de meget lave omkostninger, der bidrager til en pensionsordning, der er mere værd for kunderne.

Fokus på rådgivning hele vejen rundt

Som kunde i Sampension er det nemt at få kvalificeret rådgivning omkring egne pensionsforhold. Sampensions helhedsorienterede og nuancerede rådgivning inddrager alle økonomiske aspekter uden meromkostning for den enkelte kunde.

Den helhedsorienterede rådgivning foregår som:

- **Selvbetjeningsrådgivning** via Sampensions hjemmeside - med få klik kan kunden selv gennemføre et Pensionstjek. Det giver overblik over den økonomiske situation med anbefalinger fra Sampension.

- **Skærmrådgivning** – kunden bestemmer selv, hvor samtalen skal foregå, eneste krav er, at kunden har adgang til pc og telefon. Med Sampensions lange åbningstider til kl. 21.00 mandag til torsdag er der derfor rig mulighed for, at samtalen kan ske efter arbejdstid og sammen med en eventuel ægtefælle/samlever
- **På-stedet-rådgivning** - personlig rådgivning på arbejdspladser og andre aftalte lokationer.

Sampensions rådgivningsværktøjer er tidligere af eksterne rådgivere vurderet til at være blandt branchens absolut bedste. Sampension har til stadighed opmærksomheden rettet på, at værktøjet løbende tilrettes og udbygges, så positionen i branchen vedligeholdes. Rådgivningsværktøjerne bruges til:

- **Behovsbestemt rådgivning** – hvor fokus er at sikre, at kunden har de optimale forsikringsdækninger i forhold til husstandens øvrige økonomi samt at få planlagt den rette opsparingsprofil
- **Seniorrådgivning** - som har til formål at tilrettelægge og optimere kundens økonomi i udbetalingsperioden
- **Rådgivning af særligt formuende kunder** - hvor der er store aktiver, der kræver særlig opmærksomhed. Rådgivning varetages af Sampensions formuerådgiver
- **Ind-/udstationerede kunder** – rådgivning af kunder, som indstationeres til arbejdspladsen fra andet land, eller udstationeres til andet land. Her rådgives særligt i forhold til skat.

I 2015 blev der afviklet 20.442 helhedsorienterede rådgivninger mod 20.297 i 2014. Derudover blev der gennemført 82.000 telefoniske rådgivninger mod 97.000 i 2014. Den væsentligste årsag til dette markante fald er, at kunderne benytter sig mere af digital kommunikation og selvbetjening.

Alle skærmrådgivninger og på-stedet-rådgivninger evalueres af kunderne umiddelbart efter samtalen. Tilfredsheden lå i 2015 meget højt på 4,6 på en 5-skala mod 4,7 året før.

Fastholdelse af kunderne

Sampensions fokus på at fastholde kunderne er forankret i klare aftaler om serviceleverancer fra Sampension til aftaleparter og pensionsopsparerne. Formålet er løbende at sikre indfrielse af forventningerne til pensionsordningens værdiskabelse. Samtidig tager Sampension ansvaret for at tilbyde løbende udvikling af pensionsordningen i takt med ændrede markedsvilkår og kundeønsker.

Høj kundetilfredshed

Sampension måler løbende tilfredsheden hos kunderne og bruger bl.a. målingerne til at finjustere service- og produktudbuddet. To gange årligt deltager vi i en større ekstern benchmark-undersøgelse, det såkaldte AMP-Barometer fra Aalund.

Hen over året steg kundernes tilfredshed hos Sampension til en score på 3,9 på en fem-skala. Det placerede Sampension med den næsthøjeste kundetilfredshed ud af seks deltagere, hvor topscoreren lå på 4,0. Andelen af loyale kunder var også stigende, og to ud af tre kunder ville anbefale Sampension til andre. Sampension var "best in class" på tre områder indenfor kvaliteten af pensionsrådgivning og mulighederne for at tilpasse pensionsordningen efter behov. Vi var også selskabet med flest hjemmeside-besøg – det viser, at kunderne i vid udstrækning benytter sig af Sampensions digitale tilbud.

Kæmpe imagefremgang hos beslutningstagere

Image er ligesom kundetilfredshed et strategisk vigtigt område for Sampension. Vi har den opfattelse, at en god kundeoplevelse i kombination med et generelt positivt indtryk af virksomheden, giver Sampension de bedste muligheder for at levere fortsat værdi til eksisterende kunder og på samme tid tiltrække nye.

Sampensions image blandt erhvervsledere fik et gevaldigt løft med en fremgang på 45 pladser til en placering som nr. 82 blandt de 140 mest betydende virksomheder, der er med i Berlingske Business magasins årlige imageundersøgelse. Sampension udviste dermed den fjerde-største fremgang på imagelisten.

Sampensions imagevurdering

Imageparameter	Placering 2015	Placering 2014	Ændring
Ansvarlighed	46	103	+57
Troværdighed	63	127	+64
Kommunikation	69	123	+54
Finansiell styrke	70	104	+34
Medarbejdere	80	131	+51
Innovation	86	129	+43
Ledelse	88	129	+41
Konkurrenceevne	91	118	+27
Kvalitet	100	131	+31

Kundeklager reduceret markant

En anden parameter, der afspejlede stigende kundetilfredshed, var fald i antal klager fra utilfredse kunder. Sampension modtog blot seks klager i 2015 og har tidligere halveret ankenævnsager to år i træk.

Antal klager i Ankenævnet for Forsikring	
2015	6
2014	9
2013	22
2012	43

I den seneste rapport fra Ankenævnet for Forsikring, der udkom i 2015, kan man se, at danskerne generelt klagede mere til ankenævnet, og i særdeleshed over syge- og ulykkesforsikring samt livs- og pensionsforsikring. Sampension oplevede den modsatte tendens. Årsagen bag det faldende klagetal var en flerårig indsats

på at forstærke kundedialog og systematisk fokus på læring af klagesagerne.

Kunderne efterspørger digitale muligheder

Igen i 2015 var der stor stigning i kundernes brug af de digitale tilbud. Antallet af log ind steg til 241.000 – en stigning på 63 %. Det samlede antal besøg på sampension.dk rundede en halv million, svarende til en stigning på 19 %. Brugen af de digitale selvbetjeningsmuligheder steg tilsvarende – det er med til at fastholde omkostningerne på et lavt niveau og gør det samtidig let og enkelt for kunderne at ændre deres pensionsordning.

Antal besøg og log ind

	2015	2014	2013	2012	2011
Antal besøg	523.000	441.000	268.000	225.000	n/a
Antal log ind	241.000	148.000	71.000	66.000	43.000

Bedre digitalt overblik

Hver kunde har en digital postkasse på sampension.dk, hvor kunden får tilsendt informationer fra Sampension, og hvor kunden kan skrive og få svar. Kunden får adgang til postkassen ved at bruge NemID. Når Sampension sender post til kundens digitale postkasse, modtager kunden besked om, at der er post i kundens digitale postkasse. Beskeden sendes til kundens e-mail og/eller via sms.

Kunderne forventer individualiseret og relevant digital kommunikation. Derfor har et af de digitale fokusområder i 2015 været at skabe et log ind-univers, hvor kunderne i endnu højere grad får præsenteret personlige nøgletal og individuelt indhold. De væsentligste tal og informationer er nu samlet på én side, hvor kunderne får et hurtigt overblik over deres pensionsordning og muligheder for digital selvbetjening og rådgivning.

Udviklingen fortsætter i de kommende år, hvor det digitale indhold blev gjort endnu mere personligt på stadig flere parametre. Det gør kommunikationen mere enkel og mere relevant – og ikke mindst nemmere at overskue for den enkelte kunde.

Hvert tredje besøg fra mobil eller tablet

Digital kommunikation foregår i stadig stigende grad via smartphones og tablets. Trafikken fra disse mobile platforme har været støt stigende på sampension.dk og udgjorde ved udgangen af 2015 tæt på 30 % af den samlede trafik.

Derfor har et andet digitalt fokusområde i 2015 været at sikre en god digital kundeoplevelse på netop de mobile platforme. Hjemmesiden blev i oktober responsiv – det vil sige, at indhold og design tilpasser sig den platform, der anvendes. Det sikrer en god oplevelse, uanset om kunden besøger siden fra sin smartphone i toget eller sidder derhjemme foran en almindelig pc.

Andel af mobil trafik

	2015	2014	2013	2012
Besøg fra mobil/tablet	28 %	19 %	14 %	8 %
Besøg fra almindelig pc eller mac	72 %	81 %	86 %	92 %

Sundhed og forebyggelse

Alle kunder i Sampension har mulighed for rådgivning i forbindelse med sygefravær gennem Sundhedscenterets pensionsrådgivere, socialrådgivere og læger. Målet er at forebygge længerevarende sygefravær og sikre fastholdelse på arbejdsmarkedet.

Tidlig indsats og fastholdelse

Ifølge Sundhedsstyrelsens rapport fra september 2015 om Sygdomsbyrden i Danmark gav lænde- og nakkesmerter samt angst flest sygedage for den erhvervsaktive del af befolkningen. Rapporten pegede

på, at personer med angst og stress-relaterede lidelser desuden havde det største produktionstab målt på sygedage, antal tilkendte førtidspensioner og tidlig død.

Sampension så samme sygdomsmønster for alle kundegrupperne. Derfor er en proaktiv indsats vigtig for at forebygge det langvarige sygefravær. Sampensions Sundhedscenter inddrages, når kunden eller arbejdsgiver henvender sig i forbindelse med sygdom og ansøgning om udbetaling ved sygdom.

En del af Sampensions kunder har via deres pensionsordning tilknyttet en sundhedsforsikring. Sundhedsforsikringen indeholder et komplet sundhedskoncept, hvor der udover rådgivning og vejledning ved sygefravær, også er visitation til behandling ved fx fysioterapeut, speciallæge, psykolog mv., samt særlig indsats ved længerevarende sygefravær.

Sampensions Sundhedscenter udbyder via samarbejde med underleverandører et bredt produktudvalg i sundhedsforsikringen. Leverandørerne råder over et stort og bredt behandlernetværk i hele landet til forebyggelse og behandling af sygdomme.

Virksomhederne har mulighed for at vælge forsikringer, der alene dækker arbejdsrelaterede skader, men kan også vælge dækning til privatrelaterede skader. Hertil tilbyder sundhedsforsikringen mulighed for tilkøb af forsikringsdækning til ægtefæller og børn.

Nogle virksomheder har derudover, som led i den forebyggende indsats, valgt at etablere lokale behandlingsklinikker på arbejdspladsen, hvor der fx tilbydes massage og fysioterapi.

For virksomhedernes medarbejdere er der desuden adgang til akut psykologisk krisehjælp 365 dage om året, døgnet rundt, og medarbejderen kan også få rådgivning uden at oplyse navn.

Hurtig økonomisk hjælp

I dag kan en stor del af kunderne allerede efter tre måneder på sygedagpenge få udbetalt dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevne.

Tidligere skulle kunderne være afklaret både helbredsmæssigt og erhvervmæssigt, hvilket medførte, at afklaringen kunne trække ud i årevis, før der kunne udbetales dækning. For kunder, der overgår fra sygedagpenge til et ressourceforløb i det offentlige, sørger Sampension for, at pensionsbidraget oprettholdes i en periode op til fem år. Kunden er dermed sikret dækning ved varigt erhvervsevnetab, så fremt kunden på et senere tidspunkt tilkendes offentlig førtidspension.

Indtægtssikring ved erhvervsevnetab

Sampension lancerede fra årets start et nyt forsikringsprodukt ved tab af erhvervsevne, så kunden er sikret mod tab af indtægt ved sygdom. Sampension sørger for, at kunden får udbetalt en fastlagt procent af den hidtidige indkomst uanset evt. modregning fra det offentlige. For kunder, der overgår fra sygedagpenge til et ressourceforløb i det offentlige, hvor der sker modregning krone for krone, kompenserer Sampension dermed tabet af lønindtægt.

Genforsikring af tjenestemandsansatte i kommuner

84 kommuner har gennem årtier sikret langsigtet økonomisk robusthed ved at afdække pensionsydelserne til fratrådte og pensionerede tjenestemandsansatte. Sampensions særlige kompetence på området sikrer dels udbetalinger til lettelse i den kommunale økonomi, dels rådgivning og service, som styrker kommunernes økonomiske planlægning på området.

Siden 2014 har kommuner og andre arbejdsgivere med behov for genforsikring af pensionsforpligtelser til tjenestemænd kunnet vælge at overgå til en ugaranteret model. Ultimo 2015 havde 70 % af de genforsikrede tilvalgt modellen. Sampension har forbedret investeringsstrategien, så kommuner mv. får en bedre afdækning af deres inflationsrisiko. Forrentningen af de opbyggede midler har til formål at finansiere den løbende opskrivning af tjenestemandspensionisternes pensionsydelser. Dette har ikke været en naturlig del i den garanterede model.

Forsikringsudbetalinger

De samlede udbetalte ydelser for direkte forsikring udgjorde 5,7 mia. kr. i 2015, lidt mindre end i 2014. Faldet skyldes især, at forsikringssummer faldt med 361 mio. kr. i forhold til 2014, hvor denne post omfattede betaling af fremrykket afgift af kapitalpensioner på godt 300 mio. kr. mod 45 mio. kr. i 2015.

Udviklingen i antallet af pensionister samt stigende opsparing pr. kunde medførte en stigning i de løbende pensionsudbetalinger i 2015 på 232 mio. kr. eller 10,9 % i forhold til 2014.

Udbetalte ydelser Mio. kr.	2015	2014	Stigning i %
Pensionsudbetalinger	2.360	2.128	10,9
Forsikringssummer	766	1.127	-32,0
Bonus gruppeliv	1.442	1.321	9,1
Tilbagekøb, overførsler mv.	970	1.065	-8,9
Bonuskapital	121	95	26,5
Udbetalte ydelser, direkte forsikring	5.659	5.736	-1,4
Udbetalte ydelser, indirekte forsikring	1.557	1.478	5,3
Udbetalte ydelser, i alt	7.216	7.214	0,0

Investeringer og afkast

De internationale konjunkturer og finansielle markeder

Billedet af en verdensøkonomi i fremgang har bidt sig fast, om end fremgangen i 2015 har været forholdsvis afdæmpet og med betydelige forskelle regionerne imellem.

Blandt de avancerede økonomier førte USA og Storbritannien an med de højeste vækstrater, mens væksten i euroområdet fortsat haltede noget efter, og i Japan var væksten decideret svag. Vækstøkonomierne har på det seneste mødt mere modvind, end de plejer. Den kinesiske økonomi oplevede mindre blus på den økonomiske vækst, mens Brasilien og Rusland begge kom i en kraftig recession, forstær-

ket af faldende råvarepriser og politiske konflikter. Konsekvensen var alt i alt en mere afdæmpet verdenshandel, og den positive vækst i de avancerede økonomier blev i stedet for drevet af indenlandsk efterspørgsel understøttet af en lav oliepris og det meget lave renteniveau.

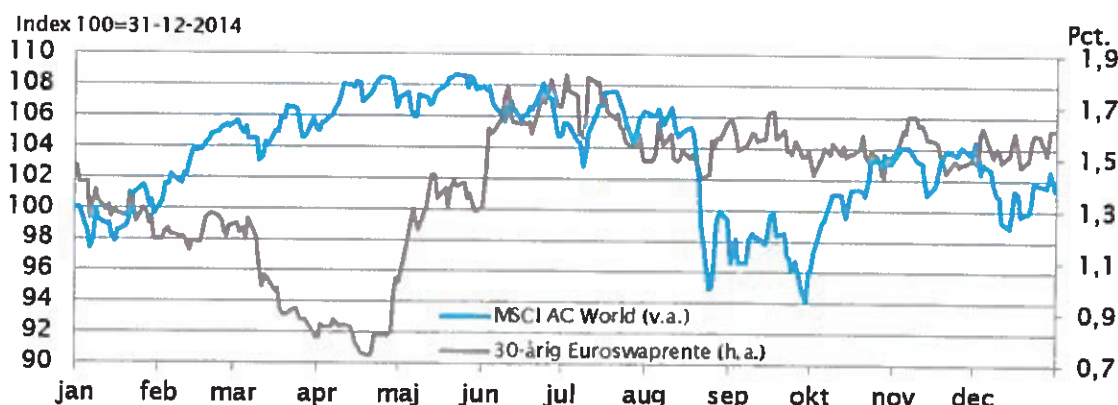
Selv om væksten i USA stagnerede i 2015, blev den indenlandske del af økonomien understøttet af en øget beskæftigelse, lave renter, fortsat faldende energipriser og stigende boligpriser. Den amerikanske centralbank startede i 2014 en langsom normalisering af pengepolitikken ved i første omgang at afvikle bankens opkøbsprogram, og ved udgangen af 2015 blev renten hævet for første gang siden sommeren 2006.

I euroområdet tegnede sig et billede af, at væksten langsomt men sikkert tog til, efterhånden som flere af de sydeuropæiske gældstyngede lande igen fandt deres økonomiske fodfæste. I januar annoncerede ECB en udvidelse af deres værdipapiropkøbsprogram i et forsøg på at lette kreditgivningen, især til virksomhederne, for på den måde at få gang i økonomien – en medicin, der har virket ganske effektivt i både USA og Storbritannien. Med den efterfølgende positive udvikling i det private forbrug synes politikken at have en vis effekt, men en dæmpet udvikling i investeringerne og eksporten viser, at det tager lang tid at få vendt udviklingen, ligesom målsætningen om en inflation i nærheden af 2 % stadig ikke er indenfor rækkevidde. Dette fik i december ECB til at sænke indlænsrenten og udvide opkøbsprogrammet med yderligere et halvt år, så det løber til mindst marts 2017. Forskelle i den førte pengepolitik med tilbagerulningen af opkøbsprogrammet i USA og udrulningen af et stort opkøbsprogram i euroområdet har ført til en fortsat svækkelse af euroen overfor dollaren.

På rentemarkederne faldt den 30-årige euroswaprente til et rekordlavt niveau på 0,73 % midt i april, men ved udgangen af 2015 endte den alligevel på 1,61 % - en spids højere end ved årets start. Den meget lempelige pengepolitik i kombination med den lave inflation i euroområdet har ført til det fortsat lave renteniveau.

Værdien af det globale aktiemarked, målt ved MSCI All Country IMI indekset i lokal valuta, steg efter en omskiftelig tilværelse i 2015 med 1,4 %. Stigende bekymringer for Kinas vækstudsigter skabte i august en generel uro på de globale aktiemarkeder, og aktiemarkederne faldt kloden rundt. Afkastet var i år drevet af aktierne i Europa, mens de amerikanske aktier lå næsten fladt, og aktierne i vækstøkonomierne faldt med små 5 %. De danske aktier opnåede et afkast på 34,0 %.

UDVIKLINGEN I VÆRDIEN AF DET GLOBALE AKTIEMARKED OG I EUROSWARENTEN

Arets afkast og investeringer

Investeringsafkastet i 2015 blev 3,0 mia. kr. før PAL, hvilket var væsentligt under resultatet i 2014, men dog på linje med forventningerne. Den megen uro på de finansielle markeder har haft stor betydning for resultatet, hvor især de nedadgående udsving har været drastiske. Desuden har afdækningen af valutarisikoen kostet dyrt – mere end 5,3 mia. kr. – i et år med en kraftig styrkelse af både den amerikanske dollar og det britiske pund. De senere år har givet Sampension store gevinster på afdækninger af rente- og valutarisiko, men i 2015 vendte pilen den modsatte vej og resulterede i et større tab på disse afdækninger. Når det hele lægges sammen, blev det samlede investeringsafkast set hen over alle investeringsmiljøerne på 1,8 % før PAL og omkostninger.

Til det samlede investeringsafkast, der var højere end det af bestyrelsen fastsatte benchmark, har stort set alle aktivklasser bidraget fornuftigt. Således har aktier og ejendomme givet pæne afkast, men også obligationer, bortset fra emerging markets obligationer, har bidraget med positive afkast. Til gengæld har den fortsat faldende oliepris været med til at give tab på råvareaktiverne i 2015.

Negative renter

Mange år med rentefald nåede et foreløbigt højdepunkt i foråret. Kvantitative lempelser fra ECB, lave energipriser kombineret med Nationalbankens handlekraftige forsvar af fastkurspolitikken førte til uhørt lave renter. Og som noget nyt blev de ledende pengepolitiske renter og flere markedsrenter negative. Med andre ord betaler en investor penge (rente) for at placere sine midler, herunder i særdeleshed overskudslikviditet på indlånskonti.

Turbulensen omkring fastkurspolitikken medførte også pæne udsving i det relative renteniveau mellem danske og europæiske obligationer og tilsvarende swapkontrakter. Sampension var i den forbindelse ganske aktiv i porteføljusteringer mellem danske og europæiske obligationer. Sampension solgte dyre danske obligationer tidligt på året for at foretage den modsatte disposition i anden halvdel af 2015, hvor danske obligationer kunne erhverves på attraktive niveauer sammenlignet med tilsvarende europæiske.

Investeringer i offentligt-privat partnerskaber – OPP

Sampension har i 2015 indgået aftale om deltagelse i et offentligt-privat partnerskab i konsortium med deltagelse af tre andre arbejdsmarkedspensionsselskaber – Industriens Pension, PensionDanmark og PKA – samt ejendomsforvaltningsselskabet DEAS og entreprenørkoncernen MT Højgaard. Aftalen er indgået med Region Sjælland og Slagelse Sygehus om opførelse af en ny føde- og sengeafdeling med byggestart i begyndelsen af 2016, og som forventes at være klar til brug i 2018.

Det nye psykiatriske hospital i Vejle, som var det hidtil største og det første danske offentlige-private hospitalsbyggeri, da aftalen blev indgået i 2014 med Sampension som en af deltagerne, havde rejsegilde på byggeriet i det sene efterår 2015 og forventes færdigt med udgangen af 2017.

Investering i amerikanske børneinstitutioner

Sampension investerede i 2015 sammen med Schweiziske Partners Group i den amerikanske virksomhed KinderCare, som er den største amerikanske udbyder af private vuggestuer, børnehaver og fritidshjem med 1.900 lokationer i hele USA. Virksomheden er kendt for høj faglighed og læringsindhold i

uddannelsen af yngre børn. Virksomheden vil profitere ved fortsat at forbedre kvaliteten og udnytte eksisterende faciliteter samt samarbejde om børnepasning hos store amerikanske virksomheder.

Investering i e-handelsvirksomhed

I 2015 investerede Sampension også i den svenske virksomhed Boozt, som er en internet-virksomhed, der driver e-handel med beklædning og fodtøj i Skandinavien. Virksomheden skal anvende kapitalindskuddet til videreudvikling samt opbygning af moderne lagerfaciliteter. Investeringen er en co-investering med den danske it-fond Sunstone.

Udviklingen i Sampensions forskellige investeringsmiljøer

Sampensions investeringsstrategi sigter mod at levere det højeste afkast inden for de givne risikorammer og under hensyn til Sampensions ansvarlige investeringspolitik. Investeringerne er overordnet fordelt på markedsrente, som omfatter 3 i 1 Livspension og Linkpension, og gennemsnitsrente samt ugaranteret genforsikring.

De to miljøer med henholdsvis markedsrente og gennemsnitsrente deltager i al væsentlighed i de samme investeringer, blot med forskellig vægt og volumen. 3 i 1 Livspension og ugaranteret genforsikring har samlet set en forholdsmæssig større andel af investeringerne i risikofyldte aktiver end det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Det vil medføre større udsving i de årlige afkast i 3 i 1 Livspension og ugaranteret genforsikring, men også et forventet højere langsigtet afkast.

Forvaltning

Sampension lægger stor vægt på omkostningseffektivitet både i den interne og i den eksterne forvaltning. Det opnår vi bl.a. ved at anvende samme underliggende investeringer i de forskellige miljøer. Samtidig er en stor del af forvaltningen af de enkelte aktivklasser lagt ud til eksterne forvaltere. På baggrund af cost-benefit analyser vurderer vi løbende, om de forskellige porteføljer skal forvaltes internt eller eksternt.

Aktieinvesteringer er i al væsentlighed lagt ud til eksterne forvaltere, mens obligationer og andre renteinstrumenter primært forvaltes internt. Det drejer sig bl.a. om beholdningen af danske og europæiske statsobligationer, danske realkreditobligationer og afdækningsporteføljen i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Også ejendomme i de markeder, hvor Sampension har en lang erfaring med investeringer, forvaltes internt. En række investeringer i mere risikofyldte kreditobligationer foretages via eksterne forvaltere, ligesom de fleste alternative investeringer, der er i fx skove, hedgefonde og unoterede aktier, administreres af eksterne forvaltere.

Investeringer i markedsrentemiljøet

Målsætningen for 3 i 1 Livspension er at maksimere afkastet i forhold til en risiko, der svarer til kundens aktuelle alder og risikoprofil. Der er fastsat risikorammer for de enkelte årgangspuljer, så de yngste årgange har et afkastmål tæt på aktiemarkedet (men med en mindre risiko opnået via risikospredning), og de ældste årgange har en risiko tæt på obligationsmarkedet (men med et højere forventet afkast skabt via risikospredning). Det er tillige et mål, at aktivsammensætningen for de yngste årgange på lang sigt skal beskytte imod, at inflationen udhuler pensionen.

Den aldersbestemte fordeling af investeringerne i 3 i 1 Livspension er fastsat ved årgangspuljernes fordeling på basisfondene aktier, obligationer og alternative investeringer. Kundernes valg består i at

vælge imellem investeringsprofiler med henholdsvis lav, moderat og høj risiko. Allokeringsstrategien følger hen over opsparingstiden en traditionel livscyklustankegang, hvor risikoen aftrappes gradvist, når kunden bliver ældre.

Afkast i 3 i 1 Livspension

Af nedenstående tabel fremgår værdien af 3 i 1 Livspensions andel af beholdninger og afkast i hver af de tre overordnede basisfonde. Investeringsafkastet før PAL for 3 i 1 Livspension blev samlet set 3,6 %.

Basisfonde 3 i 1 Livspension	Markedsværdi	Fordeling	Afkast
	31.12.2015		
	Mio. kr.	%	%
Aktier	29.577	43,9	5,0
Obligationer	22.733	33,7	0,1
Alternative investeringer	15.135	22,4	5,4
I alt	67.445	100,0	3,6

Repoforretninger er medregnet på nettobasis.

Afkastet på børsnoterede aktier, der udgør den største del af aktiebasisfonden, var i danske kroner 9,7 % (før valutaafdækning) og i lokal valuta (US dollar) -0,5 % i 2015.

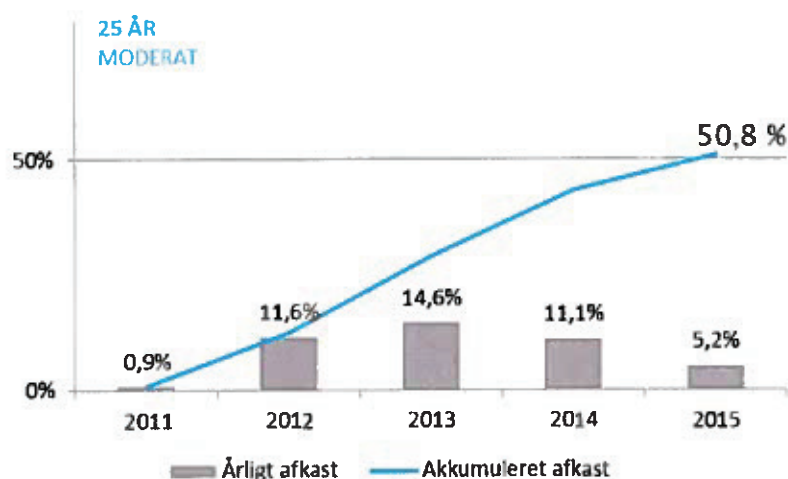
Afkast i 3 i 1 Livspension for årgangspuljer

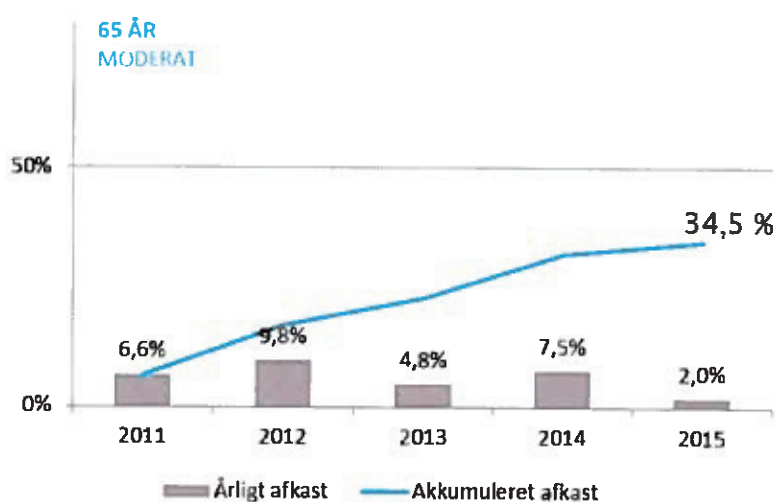
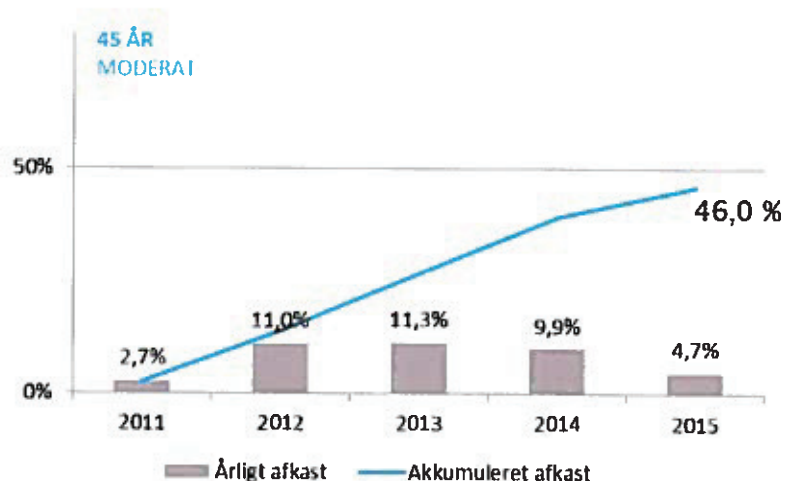
I 2015 leverede 3 i 1 Livspension positive afkast i alle årgangspuljerne på tværs af investeringsprofiler. De yngste årgangspuljer, hvor en større andel af formuen er allokeret til aktier og alternativer, opnåede det største afkast, hvilket også illustreres af afkastene for de udvalgte årgange i nedenstående tabel.

Årgangspuljer 3 i 1 Livspension, udvalgte	Investeringsprofil		
	Lav	Moderat	Høj
Afkast i %			
25 år	4,0	5,2	5,1
45 år	3,5	4,7	4,6
65 år	1,4	2,0	2,5

Høje afkast i 3 i 1 Livspension

De seneste fem år har kunder med Sampensions livscyklusprodukt fået høje investeringsafkast. Afhængig af alder har kunder med moderat risiko opnået et afkast på op til 50,8 %.

Afkast i Linkpension

For Linkpension er målsætningen, at kunderne kan vælge mellem et konkurrencedygtigt udbud af investeringer af høj kvalitet, samt at afkastet for afdelingerne i Sampension Invest hører til markedets højeste indenfor sammenlignelige kapitalforeninger.

Året bød på pæne afkast i Linkpension, idet den af Sampension Invest Vælger-fonde, som har kortest løbetid, fik et positivt afkast på 3,2 %, mens den med længst løbetid gav et afkast på 7,7 %. Vælgerfondene er alene sammensat af obligationer og børsnoterede aktier, hvor andelen af aktier falder i takt med antal år til pension.

Afkast for ugaranteret genforsikring

Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, hvilket udgør en væsentlig risikoparameter for kommunernes forpligtelser. Kommunens udbetalinger til tjenestemandspension forøges over tid og vil øges yderligere, hvis den fremtidige lønudvikling bliver høj. Investeringsstrategien har derfor to formål:

- At mindske risikoen for, at afkastet bliver lavere end stigningen i kommunens genforsikrede forpligtigelser, som reguleres i takt med lønudviklingen (afdækning af inflationsrisiko)
- At sigte efter det højeste afkast, der er foreneligt med afdækningen af inflationsrisikoen på kommunens forpligtigelser.

Aktivallokeringen fastlægges ud fra kommunernes fremtidige ydelsesprofil.

Investeringerne knyttet til ugaranteret genforsikring af tjenestemandspensioner gav i 2015 et afkast på 0,5 %.

Ugaranteret genforsikring investerer i de samme basisfonde som 3 i 1 Livspension samt i basisfonden inflation. Allokeringen med indeksobligationer mv., som har til hensigt at afdække den kortsigtede inflationsrisiko på forpligtelserne, og som udgør den største andel i porteføljen, gav et afkast på -5,2 %, Aktiver baseret på råvareindekser trak kraftigt ned i det samlede afkast grundet prisfaldet på råvarer i 2015. Aktier, der er den andenstørste aktivklasse i porteføljen for ugaranteret gennemsnitsrente, bidrog med et positivt afkast på 5,0 %.

Afkast i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø

Investeringsstrategien for det traditionelle gennemsnitsrenteprodukt er fastlagt ud fra to væsentlige hensyn i prioriteret rækkefølge:

- At opnå en høj grad af sikkerhed for, at Sampension på såvel kort som langt sigt kan opfylde de pensionsmæssige forpligtelser og hensigtserklæringer
- At tage investeringsmæssige risici med forventning om et højere afkast.

Hensættelser til pensioner opgøres til markedsværdi. Det indebærer, at værdien er afhængig af renteniveauet. For at begrænse denne risiko har Sampension en selvstændig afdækningsportefølje. Målet med porteføljen er at opnå en høj grad af sikkerhed for, at vi kan leve op til de givne hensigtserklæringer overfor kunderne.

Den overordnede fordeling af investeringer i gennemsnitsrentemiljøet ultimo 2015, samt årets afkast fremgår af nedenstående tabel:

Traditionel gennemsnitsrente	Markedsværdi 31.12.2015 Mio. kr.	Fordeling %	Afkast %
Likvide aktiver:	58.185	70,8	3,4
- Obligationer mv. med mindre kreditrisici	46.924	57,1	2,6
- Obligationer mv. med kreditrisici	5.576	6,8	4,3
- Børsnoterede aktier	5.684	6,9	9,7
Illikvide aktiver:	10.151	12,3	9,0
- Unoterede aktier (private equity)	2.172	2,6	11,2
- Ejendomme mv.	5.263	6,4	10,4
- Råvarer og skov	1.446	1,8	-2,8
- Hedgefonde	1.270	1,5	14,0
Investeringsporteføljen før valutaeffekter	68.335	83,1	4,2
Valutaafdækning 1)	2.024	2,5	-2,0
Investeringsporteføljen i alt	70.359	85,6	2,2
Renteafdækningsporteføljen i alt	11.852	14,4	-1,9
Investeringsaktiver i alt	82.212	100,0	0,2

Repoforretninger er medregnet på nettobasis. Afkast af afdækning er målt i procent af investeringsaktiver i alt. Afkast er opgjort tidsvægtet og før fradrag for omkostninger.

1) Posten Valutaafdækning indeholder valutaafdækning for likvide aktiver, hvor valutaafdækningen foregår separat, mens valutaafdækning for de illikvide aktiver er indeholdt i de oplyste afkast.

I det traditionelle gennemsnitsrentemiljø blev det samlede afkast (tidsvægtet) i 2015 på 0,2 % inklusive afdækningsporteføljen og før investeringsomkostninger og PAL. Opgjort som nøgletallet "Afkast før pensionsafkastskat" (N1) udgør det samlede investeringsafkast 1,0 %.

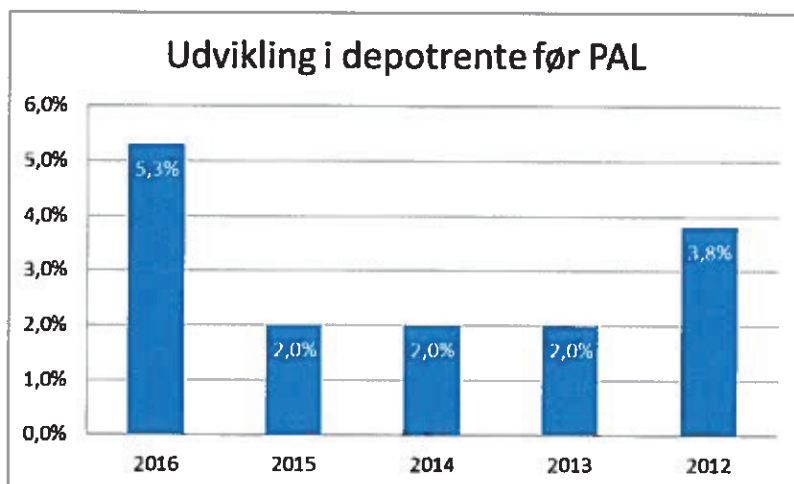
Eksklusive afdækningsporteføljen lå afkastet på 2,2 %. Afdækningsporteføljen gav et afkast på -0,7 mia. kr. svarende til -1,9 %, men det blev mere end opvejet af, at pensionsforpligtelserne faldt med 3,0 mia. kr. som følge af rentestigning. Det samlede balanceafkast bestående af resultatet fra investeringsporteføljen, afdækningsporteføljen og ændring i hensættelserne som følge af renteændringer var på 4,4 mia. kr., svarende til 5,4 % efter PAL.

Afkastnøgletal for gennemsnitsrente

Investeringsaktiver bag selskabets egenkapital og bonuskapital investeres sammen med investeringsaktiver tilknyttet gennemsnitsrentemiljøet, men dog ikke i afdækningsporteføljen. Dette betyder, at der beregnes flere forskellige afkastnøgletal – Afkast før pensionsafkastskat (N1) – for henholdsvis kundernes andel, for egenkapitalens andel og for bonuskapitalens andel.

Egenkapitalens og bonuskapitalens investeringsafkast ligger på niveau med afkastet for investeringsporteføljen.

Ved beregning af nøgletallet "Afkast før pensionsafkastskat – kunder" i henhold til regnskabsreglerne, jf. note 25, indgår afkast for alle gennemsnitsrenteprodukter, dvs. både traditionel gennemsnitsrente og ugaranterede genforsikring indgår i beregningen. "Afkast før pensionsafkastskat – kunder" blev i 2015 på 0,6 %.

Pensionsbranchen indgik i 2012 en aftale med Økonomi- og Vækstministeriet om, at depotrenten skulle holdes på et konservativt niveau indtil Solvens II-lovgivningen trådte i kraft. På den baggrund har depotrenten i Sampension siden 2013 ligget på 2,0 % p.a. før PAL for alle ordninger omfattet af hensigtserklæringer. Fra 1. januar 2016 er depotrenten hævet til 5,3 %. Stigningen i depotrenten er et udtryk for, at vi har haft nogle

gode og solide afkast gennem flere år og nu ønsker at tilskrive en del heraf på kundernes depoter.

Omkostninger

Lave omkostninger er vigtige for kunderne, fordi en større del af indbetalingerne og afkastet dermed går til at styrke opsparingen. Sampension har gennem en årrække arbejdet målrettet på at reducere omkostningerne, som er blandt de laveste i branchen, når de vurderes ud fra den høje grad af fleksibilitet i pensionsordningerne og den omfattende rådgivning.

Investeringsomkostninger i AOP

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed omfatter betaling for administration, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees i fonde samt handelsomkostninger ved værdipapirhandel. Omkostningerne vedrørende fonde mv. indgår i regnskabet i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Kunderne kan på sampension.dk finde informationer om årlige omkostninger i kroner (AOK) og i procent (AOP). Disse omfatter både de omkostninger, som er afholdt af Sampension og dermed fremgår direkte af regnskabet, og de indirekte omkostninger ved investeringer i eksterne fonde og investeringsforeninger mv.

AOP for investeringsomkostninger beregnet i forhold til kundernes depoter udgjorde for henholdsvis 2015 og 2014 følgende:

Investeringsomkostninger i AOP	2015	2014
3 i 1 Livspension, udvalgte årgange (Moderat risiko):		
25 år	0,54%	0,65%
45 år	0,50%	0,53%
65 år	0,31%	0,28%
3 i 1 Livspension i alt (gennemsnit)	0,43%	0,42%
Traditionel gennemsnitsrente	0,47%	0,44%
Ugaranteret genforsikring	0,36%	0,39%

For de fleste årgangspuljer i 3 i 1 Livspension er AOP faldet i forhold til 2014.

Det skal bemærkes, at afkastnøgletal beregnes efter fradrag for direkte og indirekte investeringsomkostninger. Det er således det realiserede nettoafkast, som er det altafgørende nøgletal, når bidrag til udvikling i kundernes pensionsopsparing skal vurderes.

En veldrevet og moderne it-plattform

En veldrevet, fleksibel og moderne it-plattform er det grundlæggende fundament for en effektiv administration. Sampension søger at udnytte de teknologiske muligheder til fordel for kunderne for at forbedre services og holde omkostningerne nede. Sampension har i mange år haft fordel af en høj grad af outsourcing af både drift og udvikling. I 2015 besluttede Sampension dog at hjemtage it-driften for at realisere en væsentlig besparelse i årene fremover og samtidig øge fleksibiliteten. Konkret insources it-driften i første kvartal i 2016.

Effektiv kundeadministration

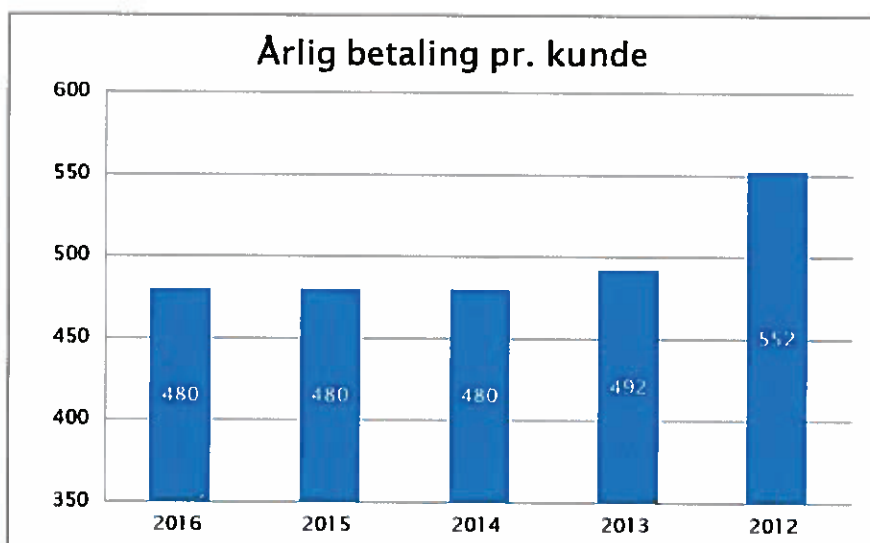
Den daglige service, rådgivning og administration udgør fundamentet for forsikringsforretningen. I 2015 blev der håndteret ca. 59.000 nyttegninger, fratrædelser, ophævelser, overførsler og forespørgsler mod ca. 53.000 i 2014. Hertil kommer månedlige indberetninger og indbetalinger fra knap 4.000 arbejds-givere samt tjenestemandsopgaver.

Administrationsomkostninger

Nøgletal vedrørende forsikringsmæssige administrationsomkostninger er fastholdt på samme niveau som i 2014:

- Omkostninger pr. forsikret udgør 412 kr. mod 401 kr. i 2014. Stigningen skyldes implementeringsomkostninger i 2015
- Omkostninger set i forhold til kundernes depoter udgjorde 0,14 % mod 0,15 % i 2014.

Siden 1. januar 2014 har den årlige betaling til administrationsomkostninger pr. kunde udgjort 480 kr. I perioden 2012 til 2014 blev den årlige betaling pr. kunde reduceret med 72 kr. svarende til 13 %.

Det er fortsat automatiserings- og forenklingsprojekter, som medvirker til, at omkostningerne kan holdes nede på trods af øget regulering samt øget rådgivning, service og udbud. Sæmpension vil i de kommende år fortsat have fokus på lave omkostninger, så kundernes indbetalinger primært bruges til pensionsopsparing.

Resultat, solvens og basiskapital

Selskabets resultat

Det realiserede resultat er årets forsikringstekniske resultat for bestanden af traditionel gennemsnitsrente, der er omfattet af kontributionsprincippet. Det realiserede resultat fordeles mellem kontributionsgrupperne og basiskapitalen (egenkapital og bonuskapital) efter kontributionsprincippet. Det sikrer en rimelig fordeling af resultatet. Basiskapitalen tildeles en forholdsmæssig andel af årets afkast af investeringsporteføljen. Endvidere tildeles basiskapitalen resultatet af Sæmpensions forretning i Forenede Gruppeliv. For garanterede gennemsnitsrentepolicer tildeles basiskapitalen en risikoforrentning på 0,5 % af policens depotandele med en grundlagsrente på mindst 4,25 % plus 0,24 % af policens depotandele med en grundlagsrente under 4,25 %. Basiskapitalen tildeles ikke risikoforrentning for ugaranterede policer eller for omkostnings- og risikogrupperne.

I 2015 er moderselskabets samlede totale resultat efter skat og koncernens resultat efter minoritetsaktionærs andel et underskud på 324 mio. kr. Underskuddet skyldes især tildeling af bonuskapital til kunderne på 446 mio. kr., som i henhold til regnskabsreglerne omkostningsføres. Herudover består resultatet af egenkapitalens andel af årets positive afkast af investeringsporteføljen samt risikoforrent-

ning. Når der ses bort fra omkostningen til bonuskapital, er årets resultat lidt højere end forventet. Koncernen havde i 2015 en selskabsskatteudgift på 296 mio. kr.

Bestyrelsen foreslår, at årets underskud dækkes af "Overført resultat" fra tidligere år under egenkapitalen. Egenkapitalen udgør herefter 3,7 mia. kr. i moderselskabet og 7,0 mia. kr. i koncernen. Forskellen mellem koncernens og moderselskabets egenkapital vedrører minoritetsaktionærers andel på 3,3 mia. kr. og skyldes, at Lønmodtagernes Dyrtidsfond investerer i Sampension Invests afdeling Globalt aktieindeks.

Nedenfor er vist rente-, omkostnings- og risikoresultat for bestanden af forsikringer under kontribution samt Sampensions andel af resultaterne i Forenede Gruppeliv.

Rente-, omkostnings- og risikoresultater		
Mio. kr.	2015	2014
Renteresultat efter PAL og tilskrevet bonus	5.455	10.260
Renteresultat Forenede Gruppeliv	-24	48
Renteresultat i alt	5.431	10.308
Omkostningsresultat efter tilskrevet bonus	14	17
Omkostningsresultat Forenede Gruppeliv	43	40
Omkostningsresultat i alt	57	57
Risikoresultat efter tilskrevet bonus	154	-121
Risikoresultat Forenede Gruppeliv	36	34
Risikoresultat i alt	189	-87

Renteresultatet består af investeringsafkast efter PAL reguleret for periodens ændring i markedsværdistyrkelse og fratrukket den rente, som er tilskrevet depoterne. Renteresultatet efter PAL blev i 2015 5.431 mio. kr. mod 10.308 mio. kr. i 2014. Faldet skyldes, at investeringsafkastet var højere i 2014.

Omkostningsresultatet efter tilskrevet bonus udgør 57 mio. kr. samlet set for alle omkostningsgrupper både i 2015 og i 2014. Det samlede omkostningsbidrag efter tilskrevet bonus udgjorde 170 mio. kr. i 2015 mod 179 mio. kr. i 2014. Omkostningsoverskuddet udgør 0,05 % af livsforsikringshensættelserne, uændret i forhold til 2014.

Risikoresultatet efter tilskrevet bonus består af kundernes betaling for risikodækning ved død og invaliditet (risikopræmien) fratrukket udgifter til de skader, som selskabet dækker. Der var i 2015 et samlet risikooverskud for alle risikogrupper på 189 mio. kr. mod et underskud på 87 mio. kr. i 2014.

Underskuddet i 2014 skyldes, at der efter varsling af nye vilkår for størstedelen af de overenskomstbaserede ordninger blev anmeldt ekstraordinært mange invalideskader. En del af disse skader ville normalt først være blevet anmeldt senere, og det medvirkede til et positivt invalideresultat i 2015. Risikoresultatet udgør 0,14 % af livsforsikringshensættelserne mod -0,07 % i 2014.

Individuelt solvensbehov

Individuelt solvensbehov - gældende regler

Finanstilsynet implementerede med virkning fra 1. januar 2014 en "ensartet beskyttelse af forsikringstagerne", som bl.a. introducerede risikobaserede principper samt en standardmodel til beregning af

forsikringssekskabernes individuelle solvensbehov (ISB). Modellen er baseret på det daværende kendskab til og formodning om standardmodellens udformning under Solvens II. Reglerne giver desuden mulighed for at benytte en hel eller delvis (partiel) intern model, ligesom virksomhedsspecifikke parametre kan erstatte standardmodellens parametre.

Sampension anvender standardmodellen kombineret med en partiel intern model til beregning af levetidsrisici, idet selskabet benytter den af Aktuarforeningen udviklede "levetidsmodel", som har været bredt anvendt i branchen siden 2012.

Solvens II

Solvens II trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2016. Det indebærer væsentlige ændringer i de reguleringsmæssige rammer, som forsikrings- og pensionssektoren er underlagt i Europa. Reguleringen omfatter bl.a. kapitalkrav, rapportering og governance samt en principbaseret regulering af investeringsområdet (prudent person princippet).

Solvens II opererer med både et primært solvenskapitalkrav (SCR) samt et lavere minimumskapitalkrav (MCR). Sampension opgør solvenskravene på baggrund af standardmodellen.

Overgangen til Solvens II betyder samlet set et mindre fald i solvensdækningen. Det skyldes både ændringer i lovgivningen i form af specifikationen af standardmodellen og beslutninger truffet af Sampension selv.

De væsentligste regelændringer for Sampension vedrører skærpelsen af kreditpændsstedet for securitiseringer samt en skærpelse af kravene til anvendelse af kreditratings.

Sampension har valgt at ophøre med anvendelsen af den partielt interne model for levetidsrisiko til beregningen af kapitalkrav, hvilket forøger størrelsen af denne risikokomponent i beregningen. Til gengæld vil Sampension anvende overgangsreglerne for aktierisici, hvilket isoleret set medfører et lavere risikobidrag fra aktier. Den fulde kapitalbelastning indføres over 7 år.

Sampension har endvidere fået Finanstilsynets godkendelse til at anvende volatilitetsjustering, som er et tillæg til diskonteringsrentekurven, der har til formål at mindske procyklisk investeringsadfærd. Anvendelse af volatilitetsjusteringen har væsentlig betydning for størrelsen af solvenskapitalkravet.

Solvensbehov og basiskapital

Nedenfor er vist solvenskrav og basiskapital opgjort henholdsvis ultimo 2015 og 2014:

Solvenskrav og basiskapital Mio. kr.	31.12.2015	31.12.2014
Basiskapital	7.790	7.562
Traditionelt kapitalkrav	1.671	2.057
Individuelt solvensbehov	2.211	2.798
Fri basiskapital:		
Efter dækning af traditionelt kapitalkrav	6.119	5.504
Efter dækning af individuelt solvensbehov	5.579	4.764
Solvensdækning:		
På basis af traditionelt kapitalkrav	466%	368%
På basis af individuelt solvensbehov	352%	270%

Basiskapitalen på 7,8 mia. kr. består i hovedsagen af moderselskabets egenkapital på 3,7 mia. kr. samt kundernes bonuskapital på 4,2 mia. kr. En detaljeret opgørelse fremgår af egenkapitalopgørelse i årsregnskabet side 42. Stigningen i basiskapital på 0,2 mia. kr. i forhold til 2014 vedrører primært andel af årets investeringsafkast samt risikoforrentning vedrørende garanterede ordninger.

Selskabets individuelle solvensbehov udgjorde pr. 31. december 2015 2,2 mia. kr., mens det traditionelle solvenskrav udgjorde 1,7 mia. kr. Faldet i individuelt solvensbehov på 0,6 mia. kr. i forhold til ultimo 2014 skyldes især genforsikrede kommuners valg af den forbedrede investeringsstrategi, som har reduceret risiciene.

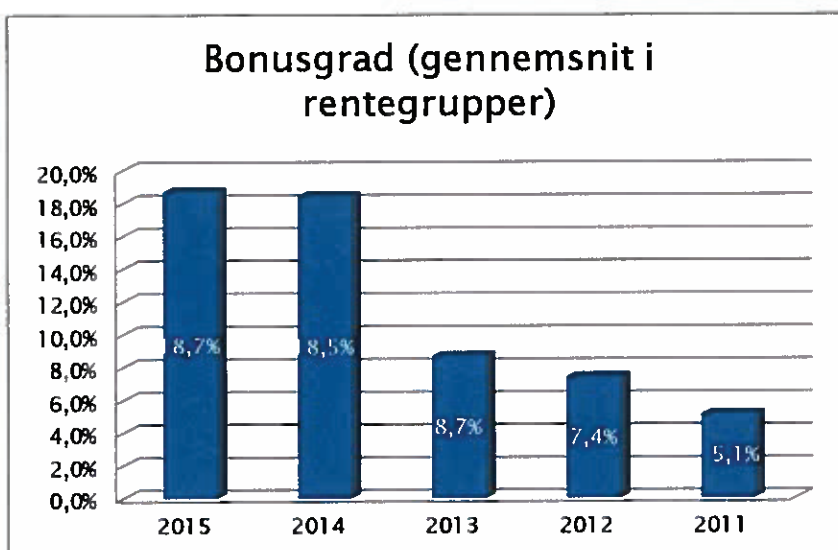
Fri basiskapital udgjorde 5,6 mia. kr. efter dækning af det individuelle solvensbehov. Solvensdækningen (basiskapitalen i forhold til solvenskravet) var pr. 31. december 2015 på 352 % mod 270 % ved udgangen af 2014.

Kollektivt bonuspotentiale

Nedenfor er vist kollektivt bonuspotentiale samt bonusgrader fordelt på kontributionsgrupper ved udgangen af 2015 med sammenligningstal for 2014:

Kollektivt bonuspotentiale og bonusgrader	31.12.2015		31.12.2014	
	Mio. kr. Kollektivt bonuspotentiale	Bonusgrader	Mio. kr. Kollektivt bonuspotentiale	Bonusgrader
Rentegruppe A (gennemsnitlig grundlagsrente 3,5 % - 4,5 %)	2.071	9,7%	3.065	11,6%
Rentegruppe B (gennemsnitlig grundlagsrente 2,5 % - 3,5 %)	1.759	26,6%	2.171	22,9%
Rentegruppe C (gennemsnitlig grundlagsrente 1,5 % - 2,5 %)	4.845	42,0%	4.444	34,4%
Rentegruppe D (gennemsnitlig grundlagsrente 0,5 % - 1,5 %)	1.069	55,6%	623	46,6%
Rentegruppe E (gennemsnitlig grundlagsrente under 0,5 %)	32	62,8%	23	57,4%
Ugaranteret genforsikring	2.261	9,3%	1.155	8,9%
Omkostnings- og risikogrupper	622	0,9%	482	0,7%
I alt	12.660	18,7%	11.963	18,5%

På trods af det forholdsvis beskedne investeringsafkast er kollektivt bonuspotentiale steget med 0,7 mia. kr. i 2015.

Set over de seneste år er den gennemsnitlige bonusgrad forbedret år for år som resultat af vores fokus på finansiell styrke, som er et af Sampensions fire strategiske indsatsområder.

Hensættelser til forsikringskontrakter

Livsforsikringshensættelser for policer i traditionel gennemsnitsrente er fastsat til markedsværdi ud fra forudsætninger om omkostninger, levetid, invaliditetsrisiko samt sandsynlighed for tilbagekøb blandt kunderne og på basis af de diskonteringsatser, som fremgår af regnskabsbekendtgørelsen. Satserne offentliggøres af Finanstilsynet. Desuden anvendes Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetider i fastsættelsen af hensættelserne.

Den akkumulerede markedsværdiregulering af livsforsikringshensættelserne faldt i 2015 netto med 4,6 mia. kr. Den væsentligste del af faldet skyldes skifte fra garanteret til ugaranteret indirekte forsikring, hvor der ikke anvendes markedsværdiregulering samt renteændringer. I modsat retning trak opdatering til Finanstilsynets benchmark for danskernes fremtidige levetid, opdatering af tilbagekøbsintensiteten i markedsværdigrundlaget samt tilpasning til højere gennemsnitlig pensioneringsalder, hvilket netto forøgede markedsværdireguleringerne med 0,9 mia. kr.

Den forventede levetid for en 60-årig steg alene i 2015 med seks måneder, således at vi ved beregningen af vores hensættelser nu indregner en forventet levetid for en 60-årig mand på 84,8 år og for en 60-årig kvinde på 87,8 år.

De samlede livsforsikringshensættelser for policer i gennemsnitsrente udgjorde 91,3 mia. kr. ultimo 2015 mod 93,0 mia. kr. ultimo 2014.

Hensættelser for policer i markedrente er i 2015 forøget med 5,4 mia. kr. til 67,2 mia. kr. ultimo året. Stigningen skyldes især præmieindbetalinger, fordi 86 % af selskabets præmiebetalende kunder har 3 i 1 Livspension, og alle nye kunder får dette produkt. Årets investeringsafkast bidrager også til de forøgede hensættelser.

Samfundsansvar

Generel politik for ansvarlige investeringer

Sampensions ansvarlige investeringspolitik læner sig op ad de principper, der er defineret i UN Global Compact. Investeringspolitikken hviler bl.a. på en antagelse om, at investeringer i virksomheder, der agerer samfundsmæssigt, miljømæssigt og forretningsetisk ansvarligt i forhold til internationale konventioner og lovgivning, bidrager til stabilt afkast på lang sigt.

Sampension tilsluttede sig i 2008 *Principles of Responsible Investments* (PRI), som er udviklet i FN-regi. I slutningen af 2014 meldte Sampension sig sammen med en række andre danske institutionelle investorer ud af PRI-organisationen for at lægge pres på organisationen om selv at leve op til de ledelses- og styringsforhold, som forlanges af de virksomheder, Sampension investerer i. Sampension følger fortsat de principper, som PRI blev dannet for at fremme, og arbejder for at vende tilbage til organisationen.

Sampension er endvidere medstifter af Dansif, der blev stiftet primo 2009. Sampension tilsluttede sig ligeledes i 2009 med virkning fra 2010 CDP (Carbon Disclosure Project) og blev i 2011 medlem af IIGCC (Institutional Investors Group on Climate Change).

Aktivt ejerskab

Som stor institutionel investor har Sampension mulighed for at påvirke de børsnoterede selskaber i investeringsporteføljen. Vi opnår størst mulig indflydelse ved at være aktive ejere i modsætning til blot at sælge vores ejerandel ved konflikter og dermed miste den direkte indflydelse på selskabernes ledelse og bestyrelse.

Kommer en virksomhed i en alvorlig konflikt med internationale normer og lovgivningen inden for fx arbejdstagerrettigheder, kan vi indlede en kritisk dialog med det pågældende selskab. Målet med denne dialog er at få selskabet til at ændre sin normbrydende adfærd og dermed også på sigt minimere risikoen for, at selskabet bliver ramt af konflikter, retssager mm., der vil kunne påvirke det pågældende selskabs værdi negativt.

Til hjælp med overvågning af og dialog med de mere end 1.500 aktieinvesteringer i porteføljen har Sampension indgået en aftale med engelske EIRIS, som analyserer og risikovurderer virksomheder i forhold til en række immaterielle aspekter, herunder virksomhedernes håndtering af klimarisici, korruptionsrisici, internationale arbejdstagerrettigheder og globale menneskerettigheder.

EIRIS foretager en scoring på baggrund af en bred vifte af parametre, som har indflydelse på de områder, der indgår i Sampensions investeringspolitik.

Hvis denne score slår kraftigt ud på enkelte områder eller samlet afviger signifikant, vurderes det, om selskabet skal forsynes med en såkaldt "alert" og dermed undersøges nærmere – eventuelt via en dialog med selskabet. Det er altid Sampension, der i sidste ende beslutter, om der skal indledes en kritisk dialog eller om selskabet skal udelukkes fra Sampensions investeringsunivers.

Pr. 31. december 2015 har Sampension bistået af EIRIS i alt indledt kritisk dialog med 152 selskaber.

Dialoger opstartet af EIRIS for Sampension siden 2011

Antal	Svar	Afsluttede dialoger med svar	Afsluttede dialoger uden svar	Eksklusioner	Igangværende dialoger	Dialoger i alt
Bestikkelse/korruption	22	17	3	2	4	28
Klimaforandringer	23	17	4	N/A	3	30
Miljø og social ansvarlighed (ESG)	11	9	10	6	2	28
Menneskerettigheder	17	7	2	3	5	24
Underleverandører	16	10	3	N/A	4	22
Vandhåndtering	17	9	1	3	5	20
Total	106	69	23	14	23	152

Tabellen giver et overblik over resultaterne af de 152 dialoger, EIRIS har igangsat på vegne af Sampension. I alt er 106 af dialogerne afsluttet. 14 forløb er afsluttet med, at virksomheden er blevet ekskluderet fra Sampensions investeringsunivers og 69 forløb er efter en aktiv gensidig dialog endt med, at virksomheden lever op til de krav, der oprindeligt ledte til, at dialogen blev indført.

Knap en tredjedel af alle dialoger bliver afsluttet inden for seks måneder, men der er også komplekse dialoger vedr. internationale menneskerettigheder, korrupsionssager og sager angående håndtering af underleverandører, som kan løbe i mere end to år. Den kritiske dialog kan dermed være meget ressourcekrævende, men det er Sampensions holdning, at man som ansvarlig investor bedst muligt kan minimere sine langsigtede investeringsrisici ved at opretholde et pres på de pågældende virksomheder frem for blot at sælge ud af sine investeringer.

Ekskluderede selskaber

Hvis en kritisk dialog viser sig at være ufrugtbar, kan Sampension beslutte at udelukke det pågældende selskab fra investeringsporteføljerne.

Derudover har Sampension besluttet ikke at investere i selskaber, som udvikler, producerer, servicerer eller distribuerer konventionsstridige våben. Dette gælder blandt andet selskaber, som er involveret i produktion af fx klyngebomber eller kemiske våben. I tillæg til dette investerer Sampension heller ikke i selskaber, der er involveret i produktion af atomvåben.

Pr. 31. december 2015 havde Sampension i alt udelukket 87 børsnoterede selskaber fra sine investeringsporteføljer.

Den aktuelle liste over udelukkede selskaber bliver offentliggjort halvårligt i forbindelse med halv- og helårsregnskaberne. Listen kan findes på www.sampension.dk/eksklusionsliste

Se [sampension.dk/OmSampension](http://www.sampension.dk/OmSampension) for yderligere rapportering inden for CSR.

Den lovpligtige redegørelse om samfundsansvar findes på <http://www.sampension.dk/Forside/Om-Sampension/Finansiel-information/aarsrapporter/Samfundsansvar-2015>.

Forventninger til 2016

I 2015 er der indgået nye overenskomster for størstedelen af Sampensions kunder, hvor de aftalte lønstigninger for 2016 ligger på 0,5-1,0 %. På den baggrund forventer Sampension en moderat vækst i præmieindbetalinger i 2016.

Der forventes en lille stigning i antal kunder, primært vedrørende kunder under udbetalinger. De samlede forsikringsmæssige administrationsomkostninger forventes bibeholdt på samme nominelle niveau som 2015, mens investeringsomkostningerne i AOP forventes reduceret i de kommende år.

Sampension har forhøjet depotrenten til 5,3 % for 2016 fra 2,0 % i 2015. Depotrente til ugaranteret genforsikring er ligeledes forhøjet til 5,3 % fra 3,5 % fra 1. januar 2016.

For ordninger med markedsrente vil afkastet afhænge af udviklingen på de finansielle markeder. Efter et meget udfordrende og svært obligations- og aktieår i 2015 med store udsving og forholdsvis lave afkast kan 2016 nemt fortsætte med at være volatilt, idet usikkerheden om den globale udvikling forventes at præge markederne. Det underliggende meget lave renteniveau kombineret med stigende kreditpræmier begrænser det forventede afkast betydeligt, og obligationsinvesteringers primære funktion bliver således at bevare værdien frem for at jage et afkast. Det fornuftige makroøkonomiske billede i såvel USA som Europa understøtter virksomhedernes vækst. Der er således moderat positive for-

ventninger til aktiemarkedet, især det europæiske aktiemarked. På kort sigt giver den store usikkerhed om Kinas økonomi dog høj volatilitet på markederne.

Sampensions resultat vil ligeledes afhænge af udviklingen på de finansielle markeder. Baseret på et uændret renteniveau og et samlet investeringsafkast på 0,8 % forventes egenkapitalen at få et resultat efter skat for 2016 på ca. 70 mio. kr. Der er ikke i forventningerne indregnet eventuel yderligere bonuskapitaltildeling.

Øvrige forhold

Usikkerhed ved indregning og måling

Ledelsen foretager en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, når årsrapporten udarbejdes. Disse har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på årsregnskabet, er hensættelser til forsikringskontrakter samt dagsværdi af illikvide aktiver så som unoterede finansielle instrumenter og ejendomme. Der er redegjort mere detaljeret for dette i noten om anvendt regnskabspraksis.

Revisionsudvalget og selskabets bestyrelse gennemgår de skøn og værdiansættelsesmetoder, som anvendes i Sampensions årsregnskab.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Som en følge af implementering af Solvens II-reglerne er Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser ændret med virkning fra 1. januar 2016. Ændringerne vedrører primært regnskabsposten "Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter" med effekt på tilhørende resultatposter. Herudover er der foretaget markante ændringer vedrørende nøgletallene. De ændrede regler forventes ikke at medføre væsentlige ændringer i forhold til den økonomiske status pr. 31. december 2015 udover det tidligere nævnte mindre fald i solvensdækningen.

Herudover er der fra balancedagen og til dato ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

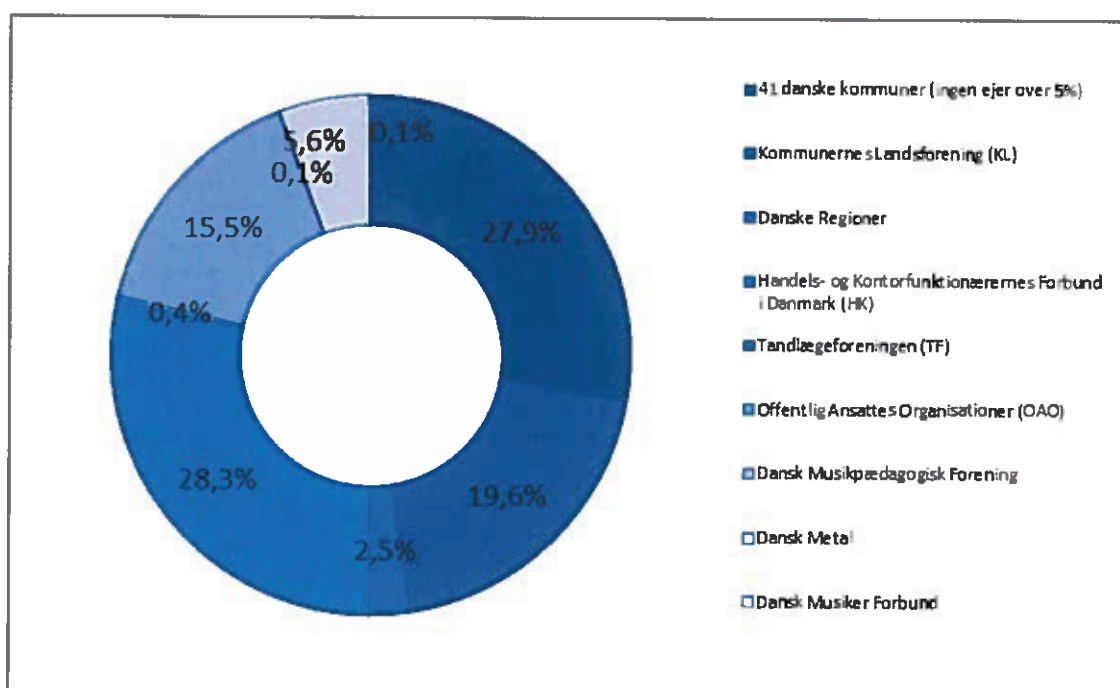
Selskabsoplysninger

Ledelsesstruktur

Aktionærer

Sampension KP Livsforsikring a/s er ejet af overenskomstparterne på de overenskomstområder, hvor Sampension er pensionsleverandør. Sampensions aktiekapital på 800.000 kr. er fordelt med den ene halvdel til lønmodtagerorganisationerne og den anden halvdel til arbejdsgivere og arbejdsgiverorganisationerne.

Aktiekapitalen er fordelt på 800 aktier à 1.000 kr. Udbytte til aktionærerne kan i følge Sampensions vedtægter udgøre op til 5 %, dog maksimalt 40.000 kr. Der er ikke udbetalt udbytte siden 2011, da aktionærerne ønsker, at overskuddet kommer kunderne til gode.

Bestyrelse

Sampensions bestyrelse består af repræsentanter for aktionærerne, to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen samt repræsentanter for koncernens medarbejdere. Bestyrelsen for Sampension KP Livsforsikring a/s er sammenfaldende med bestyrelsen for Sampension Administrationselskab a/s.

På selskabets generalforsamling den 10. april 2015 blev der valgt nye medlemmer til bestyrelsen.

Næstformand i Dansk Metal Henrik Kjærgaard blev valgt til bestyrelsen og afløste forbundsformand i Dansk Metal Claus Jensen. Herudover blev selvstændig rådgiver Anne Louise Eberhard valgt og erstattede kommunikationschef Ulrikke Ekelund som et af de to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen.

Oplysninger om bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv fremgår af oversigt side 42.

Revisionsudvalg

Tidligere nationalbankdirektør Torben Nielsen er udpeget som formand for revisionsudvalget og lever gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund op til kravene om uafhængighed og kvalifikationer i henhold til reglerne om revisionsudvalg.

Udover Torben Nielsen består revisionsudvalget af to medlemmer udpeget af bestyrelsen: Anker Boye (bestyrelsesformand) og Johnny Søtrup (bestyrelsesmedlem).

Rammerne for revisionsudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Revisionsudvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- overvåge om Sampension koncernens interne kontrolsystem, interne revision og risikostyring fungerer effektivt
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der har i 2015 været afholdt fire møder i revisionsudvalget.

Der blev i 2014 etableret en finansiel whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering begået af virksomheden. Indberetninger til Sampensions whistleblower-ordning går til formanden for revisionsudvalget og Sampensions compliancefunktion. Der har ikke været indberetninger i 2015.

Kundegruppebestyrelser og kontaktudvalg

Sampension prioriterer samarbejdet med de forskellige kundegrupper højt, og der er etableret forskellige modeller for, hvordan kundegrupperne kan udøve indflydelse på pensionsordningerne på deres område.

På to områder er der etableret kundegruppebestyrelser med repræsentanter for områdets aftaleparter, hvor der træffes beslutning om ordningernes indhold inden for de fælles rammer, der er udstukket af Sampensions bestyrelse. Desuden drøftes Sampensions udvikling, investeringsstrategi og økonomi.

Derudover er der for de fleste områder etableret kontaktudvalg med henblik på at forberede og formidle ønsker til pensionsordningerne, samt at følge op på administration, rådgivning og kommunikation med områdets pensionskunder. Kontaktudvalget består af repræsentanter fra lønmodtagerorganisationerne og evt. fra arbejdsgivere eller arbejdsgiverorganisationerne bag pensionsordningerne.

Organisation og ledelse

Sampensions daglige ledelsen udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktørområder med ansvar for den daglige drift og den løbende udvikling af Sampension, samt et direktionssekretariat:

Kunder – Kundeansvar rådgivning og service til pensionskunden, samarbejder med aftaleparter og overenskomstparterne samt servicerer arbejdsgiverne.

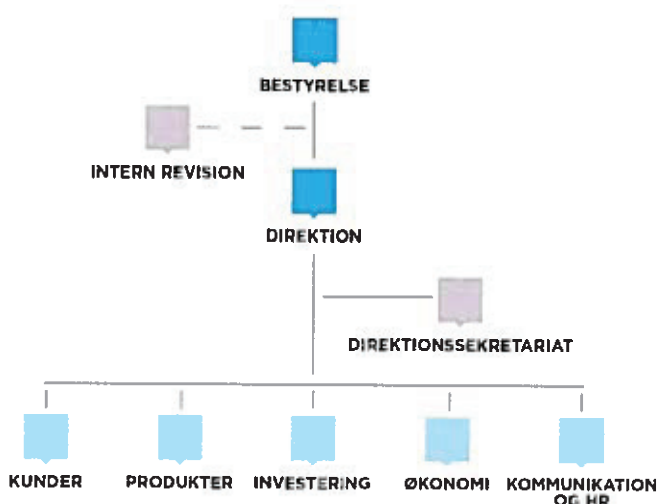
Produkter – Ansvar for Sampensions produkter varetages i produktområdet, der forener de klassiske aktuarfunktioner med produkt- og it-udvikling, projektportefølje og regel- og aftalehåndtering.

Investering – Varetager forvaltningen af Sampensions investeringsporteføljer, herunder investeringsanalyse, investeringer i aktier og alternative aktiver samt renteinstrumenter.

Økonomi – Har ansvaret for fondsadministration, regnskaber for alle koncernens selskaber, risikostyring og compliance samt omkostningsstyring. Desuden ligger ansvaret for it-drift her.

Kommunikation og HR – Har ansvaret for ekstern kommunikation, presse, salgsstøtte, hjemmeside, intern kommunikation, HR, personalerestaurant og intern service.

Direktionssekretariat – Varetager servicering af generalforsamling, bestyrelser og direktion, myndighedshenvendelser, strategiopfølgning og projektporteføljestyling.

Som en følge af Solvens II-reglerne har Sampension oprettet nøglefunktionerne: Risikostyring- og compliancefunktion, Aktuarfunktion og Intern auditfunktion. Afdelingscheferne for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til funktionernes arbejde. Ændringen skal – udover at opfylde Solvens II kravene – bidrage til at sikre effektiv styring af Sampension.

Aflønning

Bestyrelsen har udformet en lønpolitik i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed (§ 71, stk. 1, nr. 9 og §§ 77 a og d).

Aflønningsprincipperne i Sampension har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere i Sampension honoreres på en sådan måde, at selskabets forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at Sampension til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse af virksomheden, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici.

I henhold til reglerne skal der offentliggøres en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Der henvises til regnskabsnote 4 samt sampension.dk/om_sampension/hvem_er_vi/god_selskabsledelse, hvor der er oplysninger om Sampensions lønpolitik og en række andre governanceforhold.

Kønssammensætning i ledelsen

Bestyrelsen i Sampension KP Livsforsikring a/s og Sampension Administrationsselskab a/s har opstillet et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen svarende til fire ud af ni valgte medlemmer, eksklusivt medarbejdervalgte repræsentanter. Tallene er fastsat for en 4-årig periode med henblik på at opfylde målet senest i marts 2017, da der kun sker udskiftning af bestyrelsesmedlemmer i begrænset omfang i funktionsperioden. Bestyrelsen bestod ultimo 2015 af tre kvinder og seks mænd. I 2015 er to medlemmer af bestyrelsen udskiftet med et af hvert køn.

Bestyrelsen vil sammen med selskabets ejere arbejde for at fremme lige vilkår for mænd og kvinder i bestyrelsen, herunder at der, så vidt muligt, opstilles både kvindelige og mandlige kandidater med de fornødne kvalifikationer i rekrutteringsprocessen. Samtidig har bestyrelsen i Sampension KP Livsforsikring a/s vedtaget en politik for mangfoldighed, der sætter fokus på at fremme diversitet i kvalifikationer og kompetencer i bred forstand blandt bestyrelsens medlemmer. Dette indgår i bestyrelsens selvevaluering med henblik på at sikre en dynamisk og bredt sammensat bestyrelse.

Bestyrelsen ønsker en ligelig kønsfordeling i ledende stillinger og har i Sampension Administrationsselskab a/s fastlagt et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn for ledere med personaleansvar. Ultimo 2015 viste den årlige opfølgning på den kønsmæssige fordeling af ledende stillinger med personaleansvar 29 % kvinder og 71 % mænd, og måltallet er således ikke nået. Det er dog et stigende antal kvindelige ledere i forhold til 2014, hvor den kønsmæssige fordeling var 23 % kvinder og 77 % mænd.

Selskabets politik for kønsdiversitet i ledelsen har fokus på at sikre et bredt rekrutteringsgrundlag med lige muligheder for begge køn. Endvidere skal der så vidt muligt være mindst én ansøger af hvert køn blandt de udvalgte kandidater til en given lederstilling. Udmøntningen af politikken forventes gradvist at øge andelen af det underrepræsenterede køn i selskabets ledelsesniveauer.

Koncernstruktur og selskabsoversigt

Sampension koncernen består af moderselskabet Sampension KP Livsforsikringselskab a/s, datterselskabet Sampension Administrationsselskab a/s samt en række øvrige datterselskaber og associerede selskaber. De varetager tilsammen koncernens forretningsområder.

Sampension Administrationsselskab a/s

Selskabet varetager administration af pensionsordninger og pleje af investeringsporteføljer i henhold til Sampensions servicekundeforhold. Pt. administreres selskaber i Sampension koncernen, og fra 1. januar 2017 også Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr-læger. Sampension Administrationsselskab har udviklet en løsning målrettet til pensionskasser og fir-mapensionskasser, hvor Sampension kan varetage hele eller dele af driften og de administrative opgaver indenfor fx policeadministration og kundeservice, suppleret med tilvalg af andre relaterede ydelser inden for det finansielle område (økonomi, aktuaropgaver mv.).

Sampensions effektive administration bygger på en moderne it-plattform, som i kombination med effektive processer og kompetente medarbejdere sikrer en effektiv drift og et fleksibelt produkt- og service-tilbud på et konkurrencedygtigt omkostningsniveau til gavn for den enkelte pensionskasse og dens medlemmer.

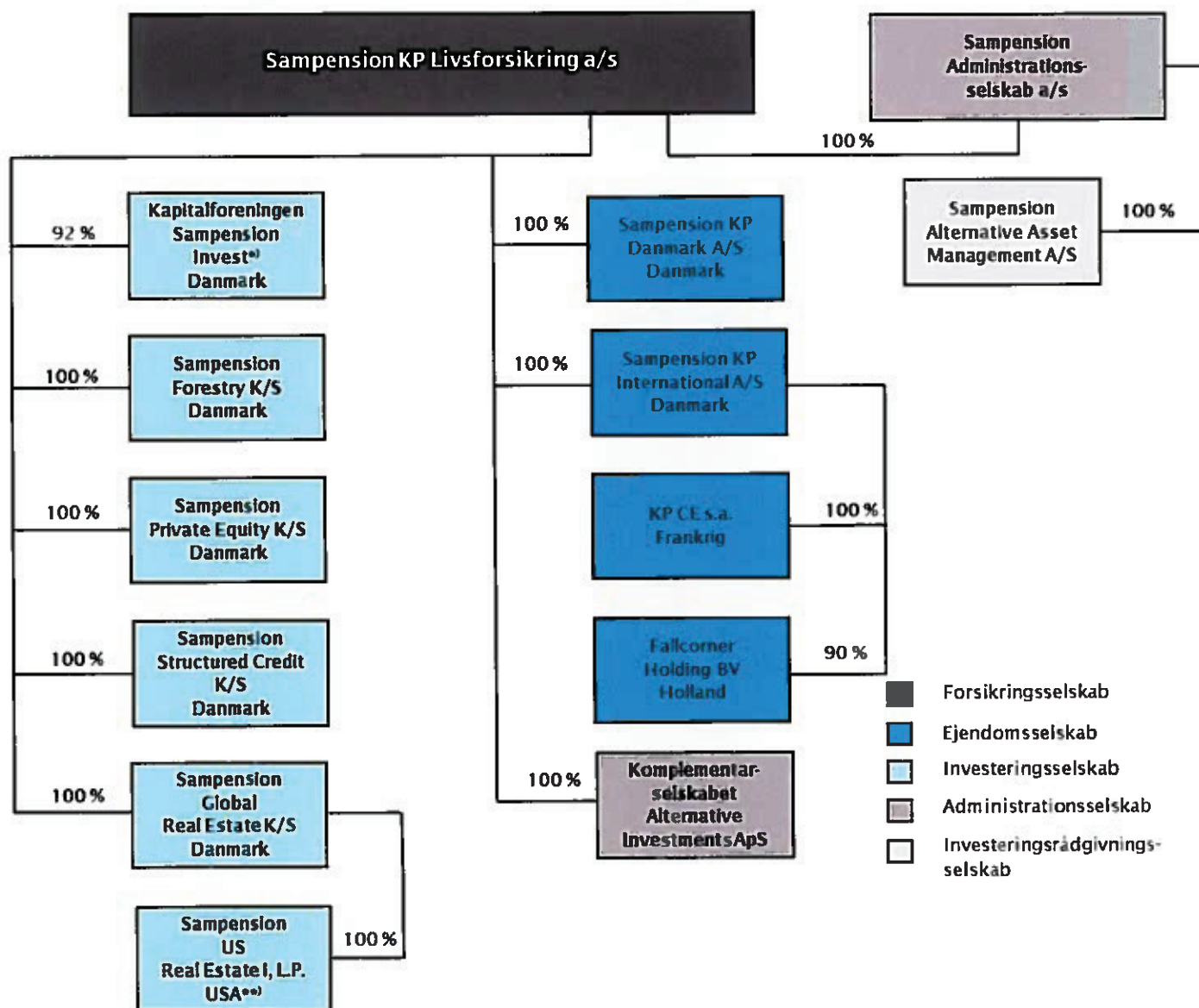
SAAM A/S

Selskabet driver virksomhed som investeringsrådgiver efter reglerne i kapitel 20 a i Lov om finansiel virksomhed.

Øvrige selskaber

Desuden består koncernen af flere ejendomsaktieselskaber, som ejer den væsentligste del af koncernens ejendomsportefølje, samt af en række investeringselskaber og en kapitalforening, som især omfatter alternative investeringer og aktier i både gennemsnits- og markedsrentemiljøet.

Selskabsoversigt pr. 31. december 2015:

*) Sampension Invest består af seks afdelinger med forskellig aktivsammensætning.

**) Faktisk ejerandel er 99,94 %

Selskabsoplysninger

Navn og adresse

Sampension KP Livsforsikring a/s
 Tuborg Havnevej 14
 2900 Hellerup

Hjemstedskommune: Gentofte
Telefonnr.: 77 33 18 77
Hjemmeside: www.sampension.dk
E-mail: sampension@sampension.dk
CVR.nr.: 55 83 49 11
Stiftet: 1945

Bestyrelse

Sampensions bestyrelse består af repræsentanter for aktionærene, herunder de overenskomstparter, der står bag hovedparten af pensionsordningerne i Sampension, to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen samt repræsentanter for koncernens medarbejdere.

Medlemmer, der repræsenterer kommuner, regioner og fælleskommunale institutioner:

Borgmester Anker Boye, Odense Kommune, formand
Borgmester Johnny Søtrup, Esbjerg Kommune
Borgmester H. C. Østerby, Holstebro Kommune

Medlemmer, der repræsenterer de forsikredes forhandlingsberettigede organisationer:

Forbundsformand i HK/Danmark Kim Simonsen, næstformand
Sektorformand i HK/Kommunal Bodil Otto
Sektorformand i HK/Stat Rita Bundgaard
Næstformand i Dansk Metal Henrik Kjærgaard

Medlemmer indstillet af bestyrelsen:

Tidligere Nationalbankdirektør Torben Nielsen
Selvstændig rådgiver Anne Louise Eberhard

Medlemmer valgt af medarbejderne:

Socialkonsulent Christian Dorow
Pensionsrådgiver John Helle
Portfolio manager Bjørn Kroghsbo
Webkoordinator Morten Lundsgaard
Grubeleder Majbritt Pedersen

Direktion

Administrerende direktør Hasse Jørgensen

Ledelsesgruppe

Administrerende direktør Hasse Jørgensen
Kommunikations- & HR-direktør Søren P. Espersen
Økonomidirektør Mads Smith Hansen

Investeringsdirektør Henrik Olejasz Larsen
Kundedirektør Ole B. Tønnesen
Matematisk direktør Flemming Windfeld

Ansvarshavende aktuar

Flemming Windfeld

Intern revision

Koncernrevisionschef Gert Stubkjær

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Strandvejen 44

2900 Hellerup

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling afholdes den 18. marts 2016 på selskabets adresse.

Ledelse og ledelseshverv

Denne oversigt viser Sampension KP Livsforsikring a/s' bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder. I oversigten indgår ikke ledelseshverv i Sampensions 100 % ejede datterselskaber.

Bestyrelse

BORGMESTER ANKER BOYE, FORMAND, FØDT 1950

Formand for bestyrelsen i Odense Havn

Næstformand for bestyrelsen i Naturgas Fyn A/S og Naturgas Fyn Holding A/S

Medlem af bestyrelsen i Odense Teater

Medlem af bestyrelsen i Bionaturgas Danmark A/S

Medlem af bestyrelsen i KommuneKredit

Medlem af repræsentantskabet i Syddansk Universitet

FORBUNDSFORMAND KIM SIMONSEN, NÆSTFORMAND, FØDT 1961

Formand for bestyrelsen i ALKA A/S

Formand for bestyrelsen i Forbrugsforeningen af 1886 A/S

Formand for bestyrelsen i Knudemosen A/S

Formand for bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab)

Formand for bestyrelsen i Fonden LO-skolen Helsingør (inkl. et datterselskab)

Formand for bestyrelsen i Kommanditselskabet Christiansminde

Formand for bestyrelsen og direktør i ASX7 ApS, Svendborg

Medlem af bestyrelsen i AKF Holding

Medlem af bestyrelsen i A/S A-Pressen

Medlem af bestyrelsen i Copenhagen Business Academy

Medlem af bestyrelsen i Erhvervsskolen Nordsjælland

Medlem af bestyrelsen i Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise

SEKTORFORMAND RITA BUNDGAARD, FØDT 1960

Medlem af bestyrelsen i AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag)

Medlem af repræsentantskabet i Forbrugsforeningen af 1886 A/S

SELVSTÆNDIG RÅDGIVER ANNE LOUISE EBERHARD, FØDT 1963

Fuldt ansvarlig deltager i ALE Advice (enkeltmandsvirksomhed)

Medlem af bestyrelsen i Solix Group AB

TIDL. NATIONALBANKDIREKTØR TORBEN NIELSEN, FØDT 1947

Formand for bestyrelsen og risikoudvalget i Sydbank A/S

Formand for bestyrelsen i Investeringsforeningen Sparinvest

Formand for bestyrelsen i Investeringsforeningen Sparinvest Sicav, Luxembourg

Formand for bestyrelsen i EIK Banki P/F, Færøerne

Formand for bestyrelsen i Capital Market Partners A/S

Næstformand for bestyrelsen og formand for revisionskomiteen og risikokomiteen i Tryg Forsikring A/S

Medlem af bestyrelsen og formand for revisionskomiteen i Dansk Landbrugs Realkredit
Direktør for BAWN INVEST ApS

SEKTORFORMAND BODIL OTTO, FØDT 1957

Medlem af bestyrelsen i Forenede Gruppeliv

Medlem af bestyrelsen i PKA A/S

Medlem af bestyrelsen i Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale A/S
(inkl. et datterselskab)

Medlem af repræsentantskabet i Forbrugsforeningen af 1886 A/S

BORGMESTER JOHNNY SØTRUP, FØDT 1949

Formand for bestyrelsen i Region Syddanmarks Bruxelles kontor

Formand for den Erhvervsdrivende Fond Musikhuset Esbjerg

Formand for SOSU-skolen i Esbjerg

Næstformand for Esbjerg Erhvervsudvikling

Næstformand for Esbjerg Havn

Medlem af repræsentantskabet for Sydenergi

BORGMESTER H. C. ØSTERBY, FØDT 1955

Formand for bestyrelsen i Karup Lufthavn a.m.b.a.

Næstformand for bestyrelsen i Holstebro-Struer Havn

Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nupark

Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nr. Vosborg

PORTFOLIO MANAGER BJØRN KROGHSBO, FØDT 1958

Formand for bestyrelsen i Sampension Invest

Medlem af bestyrelsen i November Holding AB (inkl. et datterselskab)

Direktion

ADM. DIREKTØR HASSE JØRGENSEN, FØDT 1962

Medlem af bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab)

Næstformand for bestyrelsen i Forsikring & Pension

Arsregnskab

Koncern- og moderselskabsregnskab

Resultatopgørelse	Koncern		Moderselskab		
	Mio. kr.	2015	2014	2015	2014
Bruttopræmier		8.597	7.758	8.597	7.758
Præmier f.e.r., i alt		8.596	7.757	8.596	7.757
Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder		-	-	5.480	6.498
Indtægter fra kapitalandele i associerede virksomheder		389	149	218	53
Indtægter af investeringsejendomme		199	201	0	0
Renteindtægter og udbytter mv.		5.940	4.776	4.331	3.276
Kursreguleringer		-3.528	20.722	-7.349	15.412
Renteudgifter		-12	-228	-1	-174
Administrationsomkostninger ifm. Investeringsvirksomhed		-338	-297	-216	-191
Investeringsafkast, i alt		2.651	25.324	2.462	24.874
Pensionsafkastskat		255	-2.284	255	-2.284
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat		2.906	23.040	2.717	22.590
Udbetalte ydelser		-7.216	-7.214	-7.216	-7.214
Ændring i erstatningshensættelser		-12	12	-12	12
Forsikringsydelser f.e.r., i alt		-7.228	-7.202	-7.228	-7.202
Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r., i alt		1.635	-9.916	1.635	-9.916
Ændring i kollektivt bonuspotentiale		-395	-6.130	-395	-6.130
Ændring i bonuskapital		-445	-524	-445	-524
Bonus, i alt		-840	-6.653	-840	-6.653
Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter		-5.019	-6.564	-5.019	-6.564
Administrationsomkostninger		-177	-179	-177	-179
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt		-177	-179	-177	-179
Overført investeringsafkast		-62	-205	-62	-205
FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT		-189	79	-378	-371
Egenkapitalens investeringsafkast		62	205	62	205
Andre indtægter		4	4	0	0
RESULTAT FØR SKAT		-124	287	-316	-166
Skat		-288	-198	-27	-72
ÅRETS RESULTAT		-412	90	-344	-238

Resultatopgørelse (fortsat)		Koncern		Morderselskab	
		2015	2014	2015	2014
Note	Mio. kr.				
	Anden totalindkomst				
	Domicilejendom, værdiregulering	15	-7	0	
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	559	674	559	
	Pensionsafkastskat	-60	-61	-60	
	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-475	-582	-475	
6	Skat	-8	-20	-4	
	ANDEN TOTALINDKOMST, I ALT	31	5	20	
	ÅRETS SAMLEDE TOTALE RESULTAT	-381	94	-324	
	Minoritetsaktionærs andel	57	-322	-	
	MODERSELSKABETS ANDEL AF ÅRETS TOTALE RESULTAT	-324	-228	-324	

Balance	Koncern		Moderselskab	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Mio. kr.				
AKTIVER				
IMMATERIELLE AKTIVER	128	127	0	0
Driftsmidler	4	5	0	0
Domicilejendom	152	146	0	0
MATERIELLE AKTIVER, I ALT	157	151	0	0
Investerings ejendomme	3.088	2.581	0	0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	23.649	20.293
Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	1.116	1.259
Kapitalandele i associerede virksomheder	825	875	96	344
Udlån til associerede virksomheder	251	0	212	0
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	1.075	875	25.074	21.896
Kapitalandele	26.442	24.404	6.024	4.486
Investeringsforeningsandele	113	88	113	88
Obligationer	85.439	88.481	83.205	86.150
Pantesikrede udlån	169	0	169	0
Afledte finansielle instrumenter	47.113	54.539	47.111	54.539
Indlån i kreditinstitutter	5.206	11.437	5.213	12.600
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	164.483	178.949	141.834	157.864
INVESTERINGS AKTIVER, I ALT	168.646	182.405	166.908	179.760
INVESTERINGS AKTIVER TILKNYTTET UNIT-LINKED KONTRAKTER	74.982	72.457	73.901	71.230
Tilgodehavender i forbindelse med direkte og indirekte forsikringskontrakter, i alt	168	129	168	129
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	112	56
Andre tilgodehavender	2.392	2.165	2.293	2.094
TILGODEHAVENDER, I ALT	2.560	2.294	2.572	2.279
Aktuelle skatteaktiver	4	0	4	0
Udskudte skatteaktiver	37	26	0	0
Likvide beholdninger	1.339	2.488	1.101	1.154
Øvrige	1.143	167	1.122	143
ANDRE AKTIVER, I ALT	2.523	2.682	2.227	1.298
Tilgodehavende renter samt optjent leje	3.841	2.761	3.798	2.724
Andre periodeafgrænsningsposter	241	228	217	208
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT	4.082	2.990	4.015	2.932
AKTIVER, I ALT	253.078	263.106	249.624	257.499

Note	Balance Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
	PASSIVER				
	Selskabskapital	1	1	1	
	Andre henlæggelser	135	104	96	
	Reserver, i alt	135	104	96	
	Overført overskud	3.589	3.944	3.629	3
	Minoritetsaktionærs andel	3.250	5.201	-	
	EGENKAPITAL, I ALT	6.975	9.250	3.725	4
	Garanterede ydelser	14.965	26.240	14.965	26
	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	1.454	1.726	1.454	1
	Bonuspotentiale på fripolicydelser	74.896	65.055	74.896	65
12	Livsforsikringshensættelser, i alt	91.315	93.021	91.315	93
	Erstatningshensættelser	390	358	390	
13	Kollektivt bonuspotentiale	12.660	11.963	12.660	11
14	Bonuskapital	4.196	3.754	4.196	3
15	Hensættelser til unit-linked kontrakter	67.174	61.802	67.174	61
	HENSÆTTELSE TIL FORSIKRINGS- OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	175.736	170.897	175.736	170
	Pensioner og lignende forpligtelser	41	41	0	
6	Udsudte skatteforpligtelser	39	39	0	
	Andre hensættelser	3	39	0	
	HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	83	119	0	
	Gæld i forbindelse med direkte forsikring	133	127	133	
16	Gæld til kreditinstitutter	2.562	135	2.260	
	Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	401	
	Gæld til associerede virksomheder	1	0	0	
	Aktuelle skatteforpligtelser	3	19	0	
17	Anden gæld	67.486	82.455	67.322	82
	GÆLD, I ALT	70.184	82.736	70.116	82
	PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	100	104	47	
	PASSIVER, I ALT	253.078	263.106	249.624	257
18	EVENTUALFORPLIGTELSE				
19	PANTSÆTNINGER				
20	KONCERNINTERNE TRANSAKTIONER				
21	REALISERET RESULTAT FOR RENTE-, OMKOSTNINGS- OG RISIKOGRUPPER				
22	OVERSIGT OVER AKTIVER OG AFKAST I MODERSELSKABET				
23	AKTIEBEHOLDNING FORDELT PÅ BRANCHER OG REGIONER				
24	5 ÅRS HOVEDTAL FOR KONCERN OG MODERSELSKAB				
25	5 ÅRS NØGLETAL FOR MODERSELSKAB				
26	RISIKOSTYRING OG FØLSOMHEDSOPLYSNINGER				

Egenkapitaloppgørelse

Mio. kr.	Selskabs- kapital	Valutakurs- regulering	Domicil	Overført resultat	Minoritets- andele	I alt	
Moderselskab							
Egenkapital 1. januar 2014	1	66	0	4.210	0	4.277	
Årets resultat	-	-	-	-238	-	-238	
Anden totalindkomst	-	10	-	-	-	10	
Udbetalt udbytte	-	-	-	-	-	0	
Foreslået udbytte	-	-	-	-	-	0	
Egenkapital 31. december 2014	1	76	0	3.972	0	4.049	
Årets resultat	-	-	-	-344	-	-344	
Anden totalindkomst	-	20	-	-	-	20	
Udbetalt udbytte	-	-	-	-	-	0	
Foreslået udbytte	-	-	-	-	-	0	
Egenkapital 31. december 2015	1	96	0	3.629	0	3.725	
Koncern							
Egenkapital 1. januar 2014	1	67	33	4.177	5.182	9.460	
Årets resultat	-	-	-	-233	322	90	
Anden totalindkomst	-	10	-5	-	-	4	
Minoritetsandele - nettotilgang	-	-	-	-	-303	-303	
Udbetalt udbytte	-	-	-	-	-	0	
Foreslået udbytte	-	-	-	-	-	0	
Egenkapital 31. december 2014	1	76	28	3.944	5.201	9.250	
Årets resultat	-	-	-	-355	-57	-412	
Anden totalindkomst	-	20	12	-	-	31	
Minoritetsandele - nettotilgang	-	-	-	-	-1.894	-1.894	
Udbetalt udbytte	-	-	-	-	-	0	
Foreslået udbytte	-	-	-	-	-	0	
Egenkapital 31. december 2015	1	96	40	3.589	3.250	6.975	
						31.12.2015	31.12.2014
Basiskapital							
Egenkapital						3.725	4.049
Bonuskapital						4.196	3.754
Immaterielle anlægsaktiver i datterselskab						-128	-127
Dækning af risikotillæg, egenkapital						-3	-61
Dækning af risikotillæg, bonuskapital						0	-54
Basiskapital						7.790	7.562

Noter, anvendt regnskabspraksis

Generelt

Koncernens og moderselskabets årsrapport er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Den anvendte regnskabspraksis er i forhold til årsrapporten for 2014 ændret på følgende områder:

Livsforsikringshensættelser vedrørende gruppelevsforikringer i Forenede Gruppeliv opdeles ikke længere i rentegrupper. I note 12 er gruppelevsforikringerne derfor flyttet fra fordeling på de enkelte rentegrupper til en særskilt post. Det samlede beløb udgør 1.719 mio. kr. ved udgangen af 2015 og 1.527 mio. kr. pr. 31. december 2014. Ændringen har hverken effekt på årets resultat eller egenkapitalen.

Bonusreguleringskonti for gruppelevsordninger er flyttet fra passivposten Kollektivt bonuspotentiale, idet beløbene ikke kan anvendes til fremtidig bonus. Posten er flyttet til Øvrige under Andre aktiver. Det samlede beløb udgør 406 mio. kr. ved udgangen af 2015 og 143 mio. kr. pr. 31. december 2014. Sammenligningstallene og nøgletallene for 2011-2014 er tilpasset som følge af ændringen. Ændringen har hverken effekt på årets resultat eller egenkapitalen.

Årsrapporten er påvirket af ændrede skøn vedrørende følgende:

Den gennemsnitlige pensioneringsalder i opgørelsen af hensættelserne er ændret fra 64 år til 65 år ultimo 2015. Ændringen har forøget livsforsikringshensættelserne med 415 mio. kr. Beløbet reducerer kollektivt bonuspotentiale og har dermed ingen effekt på resultat og egenkapital.

Herudover er der ikke foretaget ændringer i regnskabspraksis eller skøn i forhold til sidste år.

Kontributionsprincip

De over for Finanstilsynet anmeldte regler for beregning og fordeling af resultatet mellem basiskapitalen og de forsikrede er følgende:

Basiskapitalen tildeles en forholdsmæssig andel af årets investeringsafkast fratrukket den del, der stammer fra renteafdækningsporteføljerne. Endvidere tildeles basiskapitalen resultatet af Sampensions' forretning i Forenede Gruppeliv.

For de garanterede gennemsnitsrentepolicer tildeles basiskapitalen en risikoforrentning på 0,5 % af policens depotandele med en grundlagsrente på mindst 4,25 % plus 0,24 % af policens depotandele med en grundlagsrente under 4,25 %. Basiskapitalen tildeles ikke risikoforrentning for ugaranterede policer samt i omkostnings- og risikogrupperne. I det omfang, det ikke er muligt at indregne fuld risikoforrentning i henhold til kontributionsbekendtgørelsen, kan indregning heraf foretages over de kommende år, hvis de realiserede resultater giver mulighed herfor. I så fald oprettes skyggekonti, og eventuelle beløb på skyggekontiene forrentes med samme investeringsafkast, som tildeles egenkapitalen. Skyggekontiene er oplyst i noten vedrørende kollektivt bonuspotentiale.

De forsikrede tildeles resten, svarende til årets realiserede resultat, opgjort i henhold til bekendtgørelse om kontributionsprincippet minus den beregnede tildeling til egenkapitalen.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes alle årets indtægter i takt med at de indtjenes, og alle årets omkostninger i takt med at de afholdes. Alle gevinster og tab, værdireguleringer, afskrivninger, nedskrivninger og tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen, indgår i resultatopgørelsen. Kursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes dog i anden totalindkomst. Urealiserede opjusteringer på domicilejendomme indregnes ligeledes i anden totalindkomst. Beløb, der indregnes i anden totalindkomst, korrigeres for den skattemæssige effekt.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen.

Der foretages ikke modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser med samme modpart, selv om Sampension har ret til det, idet afhændelse af aktivet og afviklingen af forpligtelsen ikke sker samtidigt.

Ved første indregning benyttes kostpris, som svarer til dagsværdi. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser generelt til dagsværdi. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Som målevaluta anvendes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsregnskabet foretager ledelsen en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på årsregnskabet, er hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter samt dagsværdi af illikvide aktiver som unoterede finansielle instrumenter og ejendomme.

Værdiansættelse af livsforsikringshensættelser er især påvirket af usikkerhed på den indregnede forventede fremtidige levetidstrend.

Prissætningen af illikvide aktiver er omgærdet med større usikkerhed end mere likvide aktiver. Ud over usikkerhed knyttet til dagsværdi er der som omtalt under afsnittet om risikostyring en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. Sampension er dog ikke i praksis udsat for nævneværdig risiko for at skulle sælge illikvide aktiver på ufordelagtige vilkår. Beholdningen af likvide aktiver overstiger langt de årlige betalingsforpligtelser.

Værdiansættelsen af kapitalandele ultimo året er baseret på oplysninger fra de relevante selskaber, fonde og forvaltere, som de forelå ved regnskabsudarbejdelsen. Disse oplysninger er i overvejende grad knyttet til underliggende værdiansættelser, der er tidligere end ultimo året. Derfor er der usikkerhed knyttet til eventuelle ændringer i dagsværdier i den periode, som er forløbet fra grundlaget for de modtagne ureviderede oplysninger til udarbejdelse af nærværende årsrapport.

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Tilknyttede virksomheder indgår i konsolideringen. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede årsregnskaber for alle de selskaber, der indgår i konsolideringen, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter linje for linje og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og omkostninger.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udlignes med moderselskabets andel af den tilknyttede virksomheds regnskabsmæssige indre værdi opgjort ved årets udgang.

Nyerhvervede eller afhændede tilknyttede virksomheder indregnes i koncernregnskabet for året efter erhvervelsen henholdsvis indtil afhændelsen.

Minoritetsaktionærer

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejet af koncernen, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsaktionærernes andele vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Koncerninterne transaktioner

Koncerninterne transaktioner foretages på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsbaserede vilkår.

Resultatopgørelse

Forsikringsteknisk resultat

Præmier f.e.r.

Præmieindtægten vedrører forsikringskontrakter og investeringskontrakter med ret til bonus, som er oprettet i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt genforsikringskontrakter vedrørende kommunernes forpligtelser overfor tjenestemænd. Præmieindtægten omfatter årets forfaldne bruttopræmier og indskud. Indtægten er fratrukket arbejdsmarkedsbidrag og genforsikringspræmier.

Forenede Gruppeliv

Sampensions gruppelivsforsikringer administreres i Forenede Gruppeliv. Forenede Gruppelivs årsrapport er pro rata indarbejdet i selskabets årsrapport på de relevante regnskabsposter.

Investeringsafkast

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder indeholder selskabets forholdsmæssige andel af det samlede resultat efter skat opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes tilknyttede virksomheder fuldt ud, og minoritetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Indtægter af investeringsejendomme

Posten indeholder resultat af drift af investeringsejendomme efter fradrag af omkostninger til ejendomsadministration, men før fradrag af prioritetsrenter.

Renteindtægter og udbytter m.v.

Posten indeholder årets renter fra finansielle investeringsaktiver og likvide beholdninger, indeksregulering af indeksobligationer og modtagne udbytter af kapitalandele, herunder aktier og investeringsfonde. Herudover indgår renteindtægter fra udlån til tilknyttede virksomheder.

Kursreguleringer

Posten omfatter realiserede og urealiserede nettogevinster/-tab på investeringsaktiver, herunder valutakursreguleringer, bortset fra gevinster og tab vedrørende tilknyttede og associerede virksomheder.

Valutakursreguleringen indeholder værdiregulering, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner.

Aktiver og passiver i fremmed valuta, herunder aktiver og passiver i udenlandske tilknyttede virksomheder, omregnes til danske kroner efter lukkekursen på balancedagen. Transaktioner i året omregnes til transaktionsdagens valutakurs, og såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og kurstab indregnes i resultatopgørelsen. Resultat i tilknyttede virksomheder omregnes efter gennemsnitskurser. Valutakursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes i anden totalindkomst.

Renteudgifter

Posten renteudgifter indeholder primært årets prioritetsrenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Posten indeholder vederlag for administration, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees vedrørende fonde, samt handelsomkostninger vedrørende værdipapirhandel.

Omkostninger vedrørende fonde mv. indgår i posten i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Pensionsafkastskat

Posten pensionsafkastskat indeholder både individuel og ufordelt pensionsafkastskat.

Den individuelle pensionsafkastskat beregnes ud fra det afkast, der tilskrives kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Den ufordelte pensionsafkastskat beregnes med udgangspunkt i forskellen mellem kundernes andel af årets investeringsafkast og afkast, som er tilskrevet kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Årets pensionsafkastskat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til posteringer, der indgår her.

Forsikringsydelse f.e.r.

Forsikringsydelse f.e.r. indeholder udbetalte ydelser for direkte og indirekte forsikring reguleret for årets ændring i erstatningshensættelserne efter fradrag for modtaget genforsikringsdækning. Forsikringsydelse indeholder tillige kontant udbetalt gruppelevsbonus.

Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r.

Posten omfatter årets ændring af bruttolivsforsikringshensættelserne.

Ændring i kollektivt bonuspotentiale

Posten omfatter årets henlæggelse eller årets forbrug vedrørende kollektivt bonuspotentiale.

Ændring i bonuskapital

Posten omfatter årets henlæggelse ved overførsel fra egenkapitalen til individuelle særlige bonushensættelser, udbetaling af bonuskapital til kunder samt bonuskapitalens andel af investeringsafkast samt risikoforrentning, jf. kontributionsprincippet, med fradrag af pensionsafkastskat.

Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter

Posten omfatter årets ændring af hensættelser for unit-linked kontrakter.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger i moderselskabet omfatter et administrationshonorar i henhold til administrationsaftale med datterselskabet Sampension Administrationsselskab a/s samt direkte afholdte omkostninger. Administrationsomkostningerne er opdelt på forsikringsvirksomhed og investeringsvirksomhed. Administrationsomkostninger indeholder årets afskrivninger på materielle og immaterielle anlægsaktiver.

Overført investeringsafkast

Det forsikringstekniske resultat er fratrukket overført investeringsafkast, der udgør egenkapitalens investeringsafkast.

Andre indtægter

Andre indtægter omfatter sædvanligt forekommende indtægter og omkostninger, der ikke kan henføres til forsikringsvirksomheden.

Skat

Sampension KP Livsforsikring a/s fungerer som administrationsselskab i relation til afregning af selskabsskat over for myndighederne.

Selskabet er sambeskattet med de danske datterselskaber, hvor selskabet har haft bestemmende indflydelse i året. Der foretages fuld koncernintern fordeling af skat, således at selskabet skal betale for anvendelse af eventuelle negative skattepligtige indkomster fra de sambeskattede selskaber, ligesom selskabet modtager refusion for de sambeskattede selskabers anvendelse af eventuelt skattemæssigt underskud i selskabet. Betaling henholdsvis refusion svarer til værdien af det anvendte skattemæssige underskud. Indkomster i 100 % ejede ejendomsdatterselskaber anses i skattemæssig henseende for

indtjent af Sampension KP Livsforsikring a/s. Den samlede selskabsskat af de danske datterselskabers nationale beskatningsgrundlag indregnes og betales af Sampension KP Livsforsikring a/s.

Indkomstskat vedrørende enheder, der ikke er omfattet af national sambeskatning, indgår med skat beregnet på grundlag af skattereglerne i de respektive lande.

Skat af årets resultat omfatter såvel beregnet skat af årets skattepligtige indkomst som regulering af udskudt skat. Aktuel skat er beregnet med udgangspunkt i årets resultat før skat, korrigeret for ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede omkostninger. Årets skat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til posterings, der indgår her.

De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension KP Livsforsikring a/s hæfter som administrationselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af indkomstskatten, a conto skatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.

Minoritetsaktionærers andel

I tilknytning til resultatopgørelsen angives den del af det samlede resultat, som svarer til minoritetsaktionærernes andel af resultatet.

Balance

Immaterielle aktiver

It-udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, og hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og en potentiel fremtidig udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

It-udviklingsprojekter måles ved indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Kostprisen tillægges omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører, eget direkte lønforbrug samt indirekte udviklingsomkostninger.

Udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen i takt med, at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller til genindvindingsværdien, såfremt den er lavere.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori det forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør dog maksimalt 10 år.

Materielle aktiver

Driftsmidler

Driftsmidler måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivninger på inventar og it-anlæg foretages lineært over 2-10 år. En eventuel scrapværdi fastsættes ud fra en skønnet salgspris på det forventede afhændelses- eller udskiftningstidspunkt.

Afskrivning på biler foretages lineært over 4 år, idet der forudsættes en scrapværdi på 30 % af anskaffelsesværdien.

Koncernen har alene operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing og øvrige lejeaftaler indregnes i resultatopgørelsen over kontraktens løbetid. De samlede forpligtelser vedrørende leasing- og lejeaftaler oplyses under noten vedrørende eventualforpligtelser.

Domicilejendomme

Koncernens domicilejendom er den kontorejendom, som benyttes af Sampension Administrationselskab a/s. Domicilejendommen måles til omvurderet værdi med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger som følge af værdiforringelser. Den omvurderede værdi opgøres efter DCF-metoden (Discounted cash flow) på grundlag af ejendommens forventede indtægter og omkostninger for en 10 årig budgetperiode. Stigninger i omvurderet værdi indregnes i anden totalindkomst med mindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen. Fald i omvurderet værdi indregnes i resultatopgørelsen med mindre faldet modsvarer en stigning, der tidligere er indregnet i anden totalindkomst. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Afskrivning på domicilejendommen foretages lineært over 40 år, idet der forudsættes en scrapværdi på 75 % af anskaffelsesværdien.

Investeringsaktiver

Investeringsejendomme

Danske og udenlandske investeringsejendomme måles til en beregnet dagsværdi i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse. Dagsværdien opgøres efter DCF-metoden (Discounted cash flow) på grundlag af den enkelte ejendoms forventede indtægter og omkostninger for en 10 årig budgetperiode.

Ved køb og salg af eksisterende ejendomme sker tilgangen respektive afgang ved aftalens indgåelse.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension KP Livsforsikring a/s har bestemmende indflydelse, indgår som tilknyttede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mere end 50 % af stemmerettighederne, som tilknyttede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejede af Sampension KP Livsforsikring a/s, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Udlån til tilknyttede virksomheder

Koncerninterne lån ydes på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Koncerninterne lån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension koncernen har betydelig men ikke bestemmende indflydelse, indgår som associerede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne som associerede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller såfremt, der eksisterer et senere perioderegnskab, benyttes dette. Derudover tages højde for efterfølgende kapitaludvidelser, kapitalnedsættelser eller udbytte indtil statustidspunktet.

Udlån til associerede virksomheder

Udlån til associerede virksomheder ydes på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Udlån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen). Unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til en skønnet dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen) eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der bedst svarer hertil. For børsnoterede obligationer, der ikke har været genstand for handel gennem en periode, indhentes konkrete kurser i pengeinstitutter, eller fastsættes en dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder, der inddrager skøn over relevante markedsforskel og risiko for tab. Unoterede obligationer måles til en skønnet dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder. Dagsværdi af udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Pantesikrede udlån

Pantesikrede udlån måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter måles efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til pålydende værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Andre aktiver

Aktuelle skatteaktiver

Aktuelle skatteaktiver vedrører betalt acontoskat, og måles til pålydende værdi.

Udskudte skatteaktiver

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud, måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indkomst eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser. Udskudte skatteaktiver vedrørende uudnyttede skattemæssige underskud indregnes i det omfang det er sandsynligt, at sådanne underskud kan udnyttes ved modregning i overskud i efterfølgende år.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Øvrige

Øvrige består bl.a. af bonusreguleringskonti for gruppelevesordninger.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter og optjent leje samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Egenkapital

Andre henlæggelser

Andre henlæggelser omfatter valutakursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentrationsvaluta og urealiserede værdireguleringer vedrørende domicilejendommen. Der korrigeres for skat.

Minoritetsaktionærers andel

Posten omfatter minoritetsaktionærernes andel af egenkapitalen.

Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelser omfatter forsikringskontrakter, investeringskontrakter med ret til bonus samt genforsikringskontrakter. Forsikringskontrakter samt investeringskontrakter med ret til bonus er direkte forretning, mens genforsikringskontrakter er indirekte forsikring.

Livsforsikringshensættelserne opgøres til markedsværdi i henhold til principper anmeldt til Finanstilsynet.

Livsforsikringshensættelsen for hver forsikring opgøres på basis af de diskonteringssatser, som fremgår af regnskabsbekendtgørelsens bilag 8. Satserne offentliggøres af Finanstilsynet. Ved opgørelsen anvendes forudsætninger om dødelighed, invalidehyppighed og tilbagekøb fastlagt ud fra selskabets erfaringer og et skøn for forventede fremtidige levetidsforbedringer, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Garanterede ordninger – direkte og indirekte forsikring

Livsforsikringshensættelserne for den del af bestanden, som er omfattet af en ydelsesgaranti, indeholder et risikotillæg, som er indregnet ved en reduktion af dødeligheden på 5 procent og en forhøjelse af invalidehyppigheden på 5 procent i forhold til det observerede i bestanden.

Livsforsikringshensættelserne for den del af bestanden, som er omfattet af en ydelsesgaranti, opdeles i garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige præmier og bonuspotentiale på fripolicydelser.

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser, der er garanteret forsikringstagerne. Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser der er garanteret forsikringen, med tillæg af nutidsværdien af den forventede fremtidige udgift til administration af forsikringen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier.

Bonuspotentiale på fremtidige præmier omfatter forpligtigelser til at yde bonus vedrørende aftalte fremtidige præmier. Bonuspotentiale på fremtidige præmier opgøres som forskellen mellem værdien af garanterede fripolicydelser og værdien af garanterede ydelser. Garanterede fripolicydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser der er garanteret forsikringen, hvis forsikringen omskrives til fripolicy, med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige omkostninger ved administration af fripolicyen.

Bonuspotentiale på fripolicydelser omfatter forpligtigelser til at yde bonus vedrørende allerede forfaldne præmier mv. Bonuspotentiale på fripolicydelser opgøres som værdien af forsikringstagernes opsparring med fradrag af de garanterede ydelser og med fradrag af bonuspotentiale på fremtidige præmier. Forsikringstagernes andel af et fald i aktivernes værdi indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale, jf. nedenfor. Hvis kollektivt bonuspotentiale ikke kan opfange faldet i aktivernes værdi, reduceres bonuspotentiale på fripolicydelser i henhold til selskabets anmeldte regler for overskudsfordeling.

Ugaranterede ordninger – direkte forsikring

For selskabets direkte tegnede ordninger med et gennemsnitsrenteprodukt uden ydelsesgaranti opdeles livsforsikringshensættelserne i bonuspotentiale på fremtidige præmier, bonuspotentiale – ugaranterede ydelser og bonuspotentiale på fripolicydelser. Bonuspotentiale – ugaranterede ydelser er værdien af de aftalte ydelser på de ugaranterede produkter. Værdien fastsættes efter samme metode, som an-

vendes for de garanterede ydelser. Bonuspotentiale – ugaranterede ydelser placeres i balancen under Bonuspotentiale på fripolicydelser. Bonuspotentiale på fremtidige præmier og bonuspotentiale på fripolicydelser opgøres efter samme metode, som anvendes på garanterede ordninger.

Ugaranterede ordninger – indirekte forsikring

Livsforsikringshensættelserne for indirekte tegnede ordninger uden ydelsesgaranti opgøres som summen af depoterne hørende til arbejdsgivere, som har valgt denne genforsikringsmodel. Såfremt de ufordelte midler for disse ordninger bliver negative, reduceres livsforsikringshensættelserne med et tilsvarende beløb. Den samlede livsforsikringshensættelse placeres i balancen under Bonuspotentiale på fripolicydelser.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser indeholder forfaldne, endnu ikke udbetalte forsikringsbeløb. Hensættelserne omfatter skønnede beløb vedrørende forsikringsbegivenheder, som var indtruffet, men ikke anmeldt ved regnskabsperiodens udgang samt kendte forsikringsbegivenheder, for hvilke sagsbehandlingen ikke var afsluttet ved regnskabsperiodens udgang.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale omfatter forsikringstagernes andel af realiserede resultater, der endnu ikke er tilskrevet den enkelte forsikring ifølge kontributionsprincippet.

Bonuskapital

Bonuskapital er individuelle særlige bonushensættelser, som er tildelt grupper af kunder. Bonuskapital forrentes som egenkapitalen og indgår i basiskapitalen. Bonuskapital udbetales til kunderne over tid og er dermed en del af de forsikringsmæssige hensættelser.

Hensættelser for unit-linked kontrakter

Hensættelser for unit-linked kontrakter opgøres til markedsværdien af de modsvarende aktiver.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når selskabet som følge af en begivenhed indtruffet senest på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen.

Pensioner og lignende forpligtelser

Posten indeholder feriepengeforpligtelser samt andre hensatte personaleforpligtelser.

Feriepengeforpligtelsen omfatter hensatte feriepenge til ansatte. Forpligtelsen måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Andre hensatte personaleforpligtelser med forventet forfaldstid ud over et år fra balancedagen tilbagediskonteres til nutidsværdi.

Udskudte skatteforpligtelser

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteforpligtelser måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Andre hensættelser

Lovpligtige hensættelser i henhold til leje- og boligreguleringslov afsættes i balancen og udgiftsføres i resultatopgørelsen. Arets faktisk afholdte omkostninger posteres direkte på de i balancen optagne hensættelseskonti, og eventuelt merforbrug indgår i resultatopgørelsen.

Gæld

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter vedrørende ejendomsinvesteringer indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til dagsværdi. Værdireguleringen indgår i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtelser

Andre gældsforpligtelser, der blandt andet omfatter gæld i forbindelse med direkte forsikring, modtagne deposita, aktuelle skatteforpligtelser og gæld til tilknyttede og associerede virksomheder, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Anden gæld

Anden gæld, der omfatter repoer samt gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes under passiver modtagne betalinger vedrørende indtægter i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Noter til regnskabet

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab
	2015	2014	2015
1 Bruttopræmier			
Præmier	4.351	4.309	4.351
Gruppelivskontrakter	2.291	2.110	2.291
Indskud	1.253	671	1.253
Præmier, direkte forsikring	7.895	7.090	7.895
Præmier, indirekte forsikring	702	667	702
Bruttopræmier, i alt	8.597	7.758	8.597
<i>Præmien for direkte forsikring kan fordeles således:</i>			
Forsikringer tegnet i ansættelsesforhold	5.604	4.980	5.604
Gruppelivsforsikringer	2.291	2.110	2.291
I alt	7.895	7.090	7.895
Forsikringer med bonusordning	3.006	3.003	3.006
Unit-linked kontrakter	4.889	4.087	4.889
I alt	7.895	7.090	7.895
<i>Præmien fordelt efter forsikringstagers bopæl:</i>			
Danmark	7.866	7.067	7.866
Andre EU-lande	26	22	26
Øvrige lande	2	2	2
I alt	7.895	7.090	7.895
Antal forsikrede, hvor forsikrings- og investeringskontrakter er tegnet som led i ansættelsesforhold (i tusinde)			
	267	280	267
Heraf antal forsikrede med unit-linked kontrakter (i tusinde)			
	168	170	168
Antal gruppelivsforsikringer (i tusinde)			
	721	696	721
2 Renteindtægter og udbytter mv.			
Udbytte af kapitalandele	1.502	1.289	307
Udbytte af investeringsforeningsandele	3	31	3
Renter af obligationer	2.827	3.443	2.361
Renter af pantsikrede udlån	3	0	3
Renter fra tilknyttede virksomheder	-	-	48
Øvrige renteindtægter	5	3	1
Indeksregulering	25	10	25
Renteafdækningsinstrumenter	1.575	0	1.582
Renteindtægter og udbytter mv., i alt	5.940	4.776	4.331
3 Kursreguleringer			
Investeringsejendomme	605	28	0
Kapitalandele	4.122	5.771	897
Investeringsforeningsandele	-23	-5	-23
Obligationer	544	8.315	594
Afledte finansielle instrumenter	-8.382	7.115	-8.372
Indlån i kreditinstitutter	134	-219	108
Øvrigt	-529	-284	-554
Kursreguleringer, i alt	-3.528	20.722	-7.349

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
Administrationsomkostninger				
I administrationsomkostninger ifm. forsikrings- og investeringsvirksomhed indgår følgende personaleudgifter:				
Løn	-165	-164	-2	-2
Pension	-29	-28	0	0
Andre udgifter til social sikring	0	-1	0	0
Lønsumsafgift mv.	-21	-22	0	0
Personaleudgifter, i alt	-216	-215	-2	-2
Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede	245	247	3	3
	Koncern 2015		Koncern 2014	

	Antal personer	Optjent og udbetalt fast løn inkl. pension	Variabel løn	Antal personer	Optjent og udbetalt fast løn inkl. pension	Variabel løn
Direktion:	1			1		
Hasse Jørgensen		5,30	-		4,83	-
Bestyrelse:	16			14		
Anker Boye		0,28	-		0,21	-
Kim Simonsen		0,19	-		0,21	-
Rita Bundgaard		0,16	-		0,15	-
Anne Louise Eberhard (indtrådt 10.04.2015)		0,09	-		-	-
Ulrikke Ekelund (udtrådt 10.04.2015)		0,04	-		0,11	-
Claus Jensen (udtrådt 10.04.2015)		0,04	-		0,09	-
Henrik Kjærgaard (indtrådt 10.04.2015)		0,09	-		-	-
Torben Nielsen		0,20	-		0,19	-
Bodil Otto		0,12	-		0,11	-
Johnny Søtrup		0,17	-		0,21	-
H. C. Østerby		0,12	-		0,09	-
Christian Dorow		0,12	-		0,09	-
John Helle		0,12	-		0,11	-
Bjørn Kroghsbo		0,12	-		0,11	-
Morten Lundsgaard		0,12	-		0,11	-
Majbritt Pedersen		0,12	-		0,11	-
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil	3	7,43	*)	3	7,02	*)

*) Oplysninger om variabel løn, herunder oplysning om fordeling af variabel løn på tildelte, udbetalte og udskudte dele samt om fordeling på kontanter og efterstillet gæld er udeladt, da det ville medføre oplysning om enkeltpersoners individuelle løn.

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for ledelsen eller udbetalt variabel løn til ledelsen, og der er heller ikke pensionsforpligtelser udover løbende pensionsbidrag, som indgår i ovennævnte omkostninger.

Der er ikke tildelt eller udbetalt nyansættelses- eller fratrædelsesgodtgørelser til direktion, bestyrelse eller ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil.

I henhold til "Bekendtgørelse om lønpolitik samt oplysningsforpligtelser om aflønning i finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder" er der offentliggjort en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Disse oplysninger fremgår af selskabets hjemmeside på følgende adresse

<http://www.sampension.dk/Forside/Om-Sampension/Hvem-er-vi/Bestyrelse-og-kundegrupper/Sampension-KP-Lyvsforsikring/loenpolitik>

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
Samlet honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer:				
PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	1,24	1,19	0,48	0,42
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,12	0,12	0,12	0,12
Skatterådgivning	0,65	0,60	0,10	0,10
Andre ydelser	0,59	0,38	0,22	0,38
	2,60	2,30	0,92	1,02

Ud over de nævnte honorarer er der afholdt udgifter til koncernens interne revision.

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
5 Udbetalte ydelser				
Forsikringssummer ved død	-335	-324	-335	-
Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-221	-206	-221	-
Forsikringssummer ved invaliditet	-63	-72	-63	-
Forsikringssummer ved udløb	-148	-525	-148	-
Pensions- og renteydelser	-2.416	-2.178	-2.416	-2
Tilbagekøb mv.	-1.011	-1.109	-1.011	-1
Kontant udbetalte bonusbeløb	-1.442	-1.321	-1.442	-1
Ydelser, direkte forsikring	-5.635	-5.736	-5.635	-1
Ydelser, indirekte forsikring	-1.581	-1.478	-1.581	-1
Udbetalte ydelser, i alt	-7.216	-7.214	-7.216	-2
I udbetalte ydelser indgår fremrykket afgiftsberigtigelse på 37,3 % af kapitalpensioner med 45 mio. kr. (315 mio. kr. i 2014).				
6 Skat				
Aktuel skat	-34	-185	-12	-
Ændring af udskudt skat, ordinær	4	-17	-7	-
Regulering vedrørende tidligere år, aktuel skat	-13	43	-20	-
Regulering vedrørende tidligere år, udskudt skat	-66	168	-66	-
Anden betalt skat mv.	-257	-2	0	-
Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	78	-206	78	-
Skat resultatopgørelse, i alt	-288	-198	-27	-
Skat af poster under anden totalindkomst:				
Domicilejendom, værdiregulering	-4	2	-	-
Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	-130	-179	-130	-
Pensionsafkastskat	14	15	14	-
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	112	143	112	-
Skat, anden totalindkomst	-8	-20	-4	-
Skatteafstemning:				
Resultat før skat	-124	287	-316	-
Anden totalindkomst før skat	39	24	24	-
Beregnet skat, 23,5 % (24,5 % i 2014)	20	-76	69	-
Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	-58	82	-91	-
Andet	-257	-1	0	-
Regulering vedrørende tidligere år	-79	-16	-87	-
Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	78	-206	78	-
	-296	-218	-31	-
Udskudte skatteaktiver				
Grunde og bygninger	-39	-39	-6	-
Skat af PAL	0	3	0	-
It-aktiver	23	14	0	-
Andet	2	50	0	-
Skattemæssigt underskud	985	1.010	979	-
Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-974	-1.052	-974	-
Hensættelser til skatter, i alt	-2	-13	0	-
Heraf udskudt skatteaktiv	37	26	0	-
Heraf udskudt skatteforpligtelse	-39	-39	0	-

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Morderselskab	
	2015	2014	2015	2014
Driftsmidler				
Kostpris pr. 1. januar	29	29	0	0
Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	0	2	0	0
Afgang i årets løb	0	-2	0	0
Kostpris pr. 31. december	28	29	0	0
Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-24	-24	0	0
Årets afskrivninger	0	-1	0	0
Tilbageførte afskrivninger	0	1	0	0
Ned- og afskrivninger pr. 31. december	-24	-24	0	0
Bogført værdi pr. 31. december	4	5	0	0
Domicilejendom				
Anskaffelsessum pr. 1. januar	287	287	0	0
Anskaffelsessum pr. 31. december	287	287	0	0
Opskrivninger pr. 1. januar	36	43	0	0
Årets opskrivninger indregnet i anden totalindkomst	15	0	0	0
Tilbageførte opskrivninger	0	-6	0	0
Opskrivninger pr. 31. december	52	36	0	0
Afskrivninger pr. 1. januar	-20	-19	0	0
Årets afskrivninger	-2	-2	0	0
Afskrivninger pr. 31. december	-22	-20	0	0
Omvurderet værdi pr. 31. december	316	303	0	0
Dagsværdi indgår i posten Domicilejendom	152	146	0	0
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 11	164	156	0	0
Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter.				
Afkastprocent benyttet ved fastsættelse af ejendommens markedsværdi	4,76	5,00	-	-
Investeringsejendomme				
Anskaffelsessum pr. 1. januar	5.339	4.664	0	0
Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	610	675	0	0
Afgang i årets løb	-261	0	0	0
Anskaffelsessum pr. 31. december	5.689	5.339	0	0
Opskrivninger pr. 1. januar	780	534	0	0
Valutakursreguleringer	81	111	0	0
Årets opskrivninger	399	146	0	0
Tilbageførte opskrivninger	0	-11	0	0
Opskrivninger pr. 31. december	1.260	780	0	0
Nedskrivninger pr. 1. januar	-781	-663	0	0
Årets nedskrivninger	-22	-125	0	0
Tilbageførte nedskrivninger	92	30	0	0
Afgang ved salg	167	0	0	0
Valutakursreguleringer	21	-23	0	0
Nedskrivninger pr. 31. december	-523	-781	0	0
Dagsværdi pr. 31. december	6.426	5.338	0	0
Dagsværdi indgår i posten Investeringsejendomme	3.088	2.581	0	0
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 11	3.338	2.757	0	0

Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter vedrørende ejendomme.

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
9 Investeringsejendomme (fortsat)				
Gennemsnitlige afkastprocenter benyttet ved fastsættelsen af de enkelte typer af ejendommens markedsværdi:				
Boligejendomme	3,70	3,99	-	-
Ældreboligejendomme	4,11	5,17	-	-
Erhvervsnejendomme	5,79	5,73	-	-
Udenlandske erhvervsnejendomme	5,20	6,30	-	-
Vægtet gennemsnit af afkastprocentsatser	4,22	4,52	-	-
10 Afledte finansielle instrumenter				
	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
2015				
Renteafdækningsinstrumenter mv.:				
Renteswaps	46.739	33.238	46.739	33.238
TRS	1	0	1	0
CAP's	56	21	56	21
Swaptions	208	82	208	82
CDS'er	237	105	237	105
Forward obligationer	0	9	0	9
Renteafdækningsinstrumenter i alt	47.241	33.456	47.241	33.456
Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	936	374	929	374
Aktiefutures	3	5	3	5
Afledte finansielle instrumenter i alt	48.180	33.836	48.173	33.836
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	47.113		47.111	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 11	1.067		1.063	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 17		33.836		33.836
Bogført værdi, netto (aktiv)	14.345		14.338	
Mio. kr.	2015	2014	2015	2014
Der er indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter.				
Selskabet har modtaget sikkerhedsstillelse i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	24.504	28.369	24.504	28.369
Selskabet har stillet sikkerhed i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	7.017	8.491	7.017	8.491
Collateral, netto (aktiv)	17.487	19.878	17.487	19.878

Herudover er der til effektiv porteføljestyring i markedrentemiljøet anvendt aktiefutures med en samlet eksponering på 1.216 mio. kr. (68 mio. kr. i 2014) og i gennemsnitsrentemiljøet 327 mio. kr. (13 mio. kr. i 2014). Til afdækning af renterisiko på obligationsbeholdningen er der anvendt obligationsfutures med en samlet eksponering på -3.007 mio. kr. i markedrente (-2.226 mio. kr. i 2014) og -9.069 mio. kr. i gennemsnitsrente (-5.438 mio. kr. i 2014). Da der foretages løbende afregning af gevinst/tab, er dagsværdien nul.

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
Afledte finansielle instrumenter (fortsat)				
2014				
Renteafdækningsinstrumenter mv.:				
Renteswaps	52.908	36.873	52.908	36.873
TRS	0	126	0	126
CAP's	31	13	31	13
Swaptions	2.117	174	2.117	174
CDS'er	129	67	129	39
Forward obligationer	0	1	0	1
Renteafdækningsinstrumenter i alt	55.185	37.254	55.185	37.226
Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	230	1.894	230	1.894
Afledte finansielle instrumenter i alt	55.415	39.148	55.415	39.120
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	54.539		54.539	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 11	876		876	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 17		39.148		39.120
Bogført værdi, netto (aktiv)	16.268		16.296	
Mio. kr.	2015	2014	2015	2014
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter				
3 i 1 Livspension				
<i>Investeringsaktiver</i>				
Domicilejendomme	164	156	0	0
Investeringsjendomme	3.338	2.757	0	0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	35.948	31.886
Kapitalandele i associerede virksomheder	826	648	333	368
Udlån til associerede virksomheder	42	0	0	0
Kapitalandele	38.513	33.240	8.523	6.155
Investeringsforeningsandele	425	476	425	476
Obligationer	27.915	30.832	26.232	29.161
Pantsikrede udlån	134	0	134	0
Indlån i kreditinstitutter	2.455	3.349	1.141	2.206
Afledte finansielle instrumenter, jf. note 10	1.067	876	1.063	876
Investeringsaktiver pr. 31. december, i alt	74.880	72.335	73.799	71.128
<i>Øvrige unit-linked kontrakter</i>				
<i>Investeringsaktiver</i>				
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	2	2	26	25
Kapitalandele	25	45	2	3
Investeringsforeningsandele	75	74	75	74
Obligationer	2	2	0	0
Investeringsaktiver pr. 31. december, i alt	102	122	102	102
Investeringsaktiver tilknyttet Unit-linked kontrakter, i alt	74.982	72.457	73.901	71.230

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
12 Livsforsikringshensættelser				
<i>Ændringen i bruttolivsforsikringshensættelserne specificeres således:</i>				
Livsforsikringshensættelser primo	58.184	51.566	58.184	51.566
Akkumuleret værdiregulering primo	-21.526	-14.261	-21.526	-14.261
Retrospektive hensættelser primo, direkte	36.659	37.304	36.659	37.304
Bruttopræmier	3.006	3.002	3.006	3.002
Rentetilskrivning før PAL	688	717	688	717
PAL heraf	-102	-107	-102	-107
Overført mellem klasse I og klasse III	-185	-356	-185	-356
Forsikringsydelse	-3.977	-3.884	-3.977	-3.884
Omkostningsbidrag efter tilskrivning af	-137	-126	-137	-126
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-11	61	-11	61
Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv	91	48	91	48
Andet	-120	1	-120	1
Retrospektive hensættelser ultimo	35.911	36.659	35.911	36.659
Akkumuleret værdiregulering ultimo	20.627	21.526	20.627	21.526
Livsforsikringshensættelser ultimo, direkte forsikring	56.538	58.184	56.538	58.184
Livsforsikringshensættelser, indirekte forsikring	34.777	34.836	34.777	34.836
Livsforsikringshensættelser ultimo	91.315	93.021	91.315	93.021
Forhøjelse af bonuspotentiale som følge af § 66 stk. 7 og 8 i regnskabsbekendtgørelsen fordeler sig således:				
Bonuspotentiale på fripolicydelser	23.395	27.884	23.395	27.884
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	273	370	273	370
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således:				
Ændring i retrospektive hensættelser	748	646	748	646
Ændring i akkumuleret værdiregulering	899	-7.264	899	-7.264
Ændring i indirekte forsikring	59	-2.989	59	-2.989
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	1.706	-9.608	1.706	-9.608
Ændring i garanterede ydelser	11.275	8.603	11.275	8.603
Ændring i bonuspotentiale på fremtidige præmier	273	1.287	273	1.287
Ændring i bonuspotentiale på fripolicydelser	-9.842	-19.498	-9.842	-19.498
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	1.706	-9.608	1.706	-9.608
Heraf:				
Overført mellem klasse I og klasse III	-185	-356	-185	-356
Bonus indsat på depot	24	0	24	0
Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv mv.	91	48	91	48
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser, resultatopgørelse	1.635	-9.916	1.635	-9.916
<i>Livsforsikringshensættelserne specificeres således:</i>				
<i>Rentegruppe A (gennemsnitlig grundlagsrente 3,5 % - 4,5 %)</i>				
Garanterede ydelser	5.640	11.505	5.640	11.505
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	14	27	14	27
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	33.261	34.942	33.261	34.942
Bonuspotentiale på fripolicy ydelser	0	1	0	1
Rentegruppe A, i alt	38.915	46.476	38.915	46.476
<i>Rentegruppe B (gennemsnitlig grundlagsrente 2,5 % - 3,5 %)</i>				
Garanterede ydelser	5.892	10.452	5.892	10.452
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	70	69	70	69
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	4.237	4.106	4.237	4.106
Bonuspotentiale på fripolicy ydelser	0	0	0	0
Rentegruppe B, i alt	10.199	14.627	10.199	14.627

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
2 Livsforsikringshensættelser (fortsat)				
<i>Rentegruppe C (gennemsnitlig grundlagsrente 1,5 % - 2,5 %)</i>				
Garanterede ydelser	693	1.662	693	1.662
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	987	1.422	987	1.422
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	11.977	12.650	11.977	12.650
Bonuspotentiale på fripolice ydelser	300	175	300	175
Rentegruppe C, i alt	13.957	15.909	13.957	15.909
<i>Rentegruppe D (gennemsnitlig grundlagsrente 0,5 % - 1,5 %)</i>				
Garanterede ydelser	1.098	1.195	1.098	1.195
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	275	95	275	95
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	642	166	642	166
Bonuspotentiale på fripolice ydelser	54	27	54	27
Rentegruppe D, i alt	2.069	1.484	2.069	1.484
<i>Rentegruppe E (gennemsnitlig grundlagsrente < 0,5 %)</i>				
Garanterede ydelser	-78	-101	-78	-101
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	107	113	107	113
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	1	0	1	0
Bonuspotentiale på fripolice ydelser	21	27	21	27
Rentegruppe E, i alt	51	40	51	40
Total				
Garanterede ydelser	13.246	24.713	13.246	24.713
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	1.454	1.726	1.454	1.726
Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	50.118	51.865	50.118	51.865
Bonuspotentiale på fripolice ydelser	375	231	375	231
Gruppelivsforsikring	1.719	1.527	1.719	1.527
Ugaranteret indirekte forsikring	24.404	12.959	24.404	12.959
Livsforsikringshensættelser på rentegrupper, i alt	91.315	93.021	91.315	93.021
Garanterede ydelser er opgjort uden hensyntagen til omskrivning af kontrakter til fripolicer. Garanterede ydelser er reduceret med 46 mio. kr. (35 mio. kr. i 2014) ved indregning af tilbagekøb.				
Kollektivt bonuspotentiale				
<i>Rentegrupper</i>				
A (gennemsnitlig grundlagsrente 3,5 % - 4,5 %)	2.071	3.065	2.071	3.065
B (gennemsnitlig grundlagsrente 2,5 % - 3,5 %)	1.759	2.171	1.759	2.171
C (gennemsnitlig grundlagsrente 1,5 % - 2,5 %)	4.845	4.444	4.845	4.444
D (gennemsnitlig grundlagsrente 0,5 % - 1,5 %)	1.069	623	1.069	623
E (gennemsnitlig grundlagsrente < 0,5 %)	32	23	32	23
Rentegrupper, i alt	9.777	10.325	9.777	10.325
Ugaranteret indirekte forsikring	2.261	1.155	2.261	1.155
Omkostningsgrupper	68	47	68	47
Risikogrupper	555	435	555	435
Kollektivt bonuspotentiale pr. 31. december, i alt	12.660	11.963	12.660	11.963
<i>Skyggekonto (tilgodehavende negativt resultat)</i>				
Risikogrupper	0	12	0	12
Skyggekonto på risikogrupper, i alt	0	12	0	12

Oplysninger om bonusgrad for hver enkelt rentegruppe fremgår af afsnittet "Resultat, solvens og basiskapital" i ledelsesberetningen side 29.

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
14 Bonuskapital				
Bonuskapital primo	3.754	3.226	3.754	3.226
Udbetalt til kunder	-121	-95	-121	-95
Afkast for året	140	213	140	213
Overført fra egenkapital	446	435	446	435
Skyldig PAL	-23	-26	-23	-26
Bonuskapital, i alt	4.196	3.754	4.196	3.754
15 Hensættelser til unit-linked kontrakter				
<i>hensættelser kan specificeres således:</i>				
3 i I Livspensions hensættelser primo	61.681	54.565	61.681	54.565
Bruttopræmier	4.879	4.080	4.879	4.080
Investeringsafkast før PAL	2.256	4.986	2.256	4.986
Overført mellem klasse I og klasse III	185	356	185	356
Depottilskud ved overførsel	168	204	168	204
PAL af afkast og depottilskud	-368	-790	-368	-790
Forsikringsydelse	-1.539	-1.735	-1.539	-1.735
Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-73	-69	-73	-69
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-138	83	-138	83
Andet	-1	0	-1	0
3 i I Livspension hensættelser ultimo	67.051	61.681	67.051	61.681
<i>Ændringen i unit-linked kontraktens hensættelser kan specificeres således:</i>				
Unit-linked hensættelser primo	121	113	121	113
Bruttopræmier	9	7	9	7
Investeringsafkast før PAL	11	11	11	11
PAL	-2	-2	-2	-2
Forsikringsydelse	-16	-8	-16	-8
Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	0	0	0	0
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	0	0	0	0
Andet	0	0	0	0
Unit-linked hensættelser ultimo	124	121	124	121
Unit-linked hensættelser, i alt	67.174	61.802	67.174	61.802
Forsikringerne er tegnet uden garanti om minimumsforrentning.				
<i>Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter fordeler sig således:</i>				
Ændring i hensættelser i alt	5.373	7.124	5.373	7.124
Heraf:				
Overført mellem klasse I og klasse III	-185	-356	-185	-356
Depottilskud ved overførsel til markedsrente	-168	-204	-168	-204
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser, resultatopgørelse	5.019	6.564	5.019	6.564
16 Gæld til kreditinstitutter				
Bankgæld	2.546	0	2.260	0
Prioritetsgæld	17	135	0	135
Gæld til kreditinstitutter, i alt	2.562	135	2.260	135
Af bankgælden og prioritetsgælden (indekslån) forfalder i det kommende år	2.546	135	2.260	135
Efter 5 år er restgælden (indekseret)	0	0	0	0

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
7 Anden gæld				
Repoer	27.392	30.509	27.392	30.509
Afledte finansielle instrumenter, jf. note 10	33.836	39.148	33.836	39.120
Gæld vedrørende obligationskøb	577	3.883	577	3.883
Gæld vedrørende afvikling af repoer	4.510	6.198	4.510	6.198
Øvrigt	1.171	2.718	1.008	2.582
Anden gæld, i alt	67.486	82.455	67.322	82.291
3 Eventualforpligtelser				
Indgåede aftaler om deltagelse i senere investeringer i fonde mv. (investeringstilsagn) udgør	8.306	6.320	1.275	1.654
Indgået aftale (OPP) vedr. investering i Carlsbergbyen (erhvervsskole) med forventet konvertering til lån medio juli 2016 udgør	400	400	400	400
Endnu ikke indbetalte kapitalforhøjelser i tilknyttede virksomheder, som moderselskabet har forpligtet sig til at indbetale, udgør	-	-	7.667	9.093
Moderselskabet har afgivet "letter of comfort" for allerede udstedte investeringstilsagn ved porteføljeoverdragelsen til Sampension Private Equity K/S den 1. juli 2007. De resterende investeringstilsagn udgør	0	153	0	153
Retsag vedrørende selskabet Tribune, der er solgt i 2007 og som senere er gået konkurs.	3	0	3	0
De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension KP Livsforsikring a/s hæfter som administrationselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af skatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.				
Moderselskabet hæfter solidarisk med fællesregistrerede selskaber for de samlede moms- og lønsumsafgiftsforpligtelser.				
Momsreguleringsforpligtelse vedrørende ejendomme	7	8	-	-
Moderselskabet hæfter solidarisk med de øvrige ejerselskaber for forsikringsmæssige forpligtelser vedrørende samtlige policer, administreret af Forenede Gruppeliv A/S.				
Sampension Administrationselskab a/s hæfter solidarisk for den samlede gæld og forpligtelse i Scandinavian Center I/S, Århus. Den samlede gæld og forpligtelse udgør ifølge årsrapporten	27	28	-	-
Forpligtelser vedrørende indgåede leasingaftaler udgør	7	6	-	-
Sampension KP Livsforsikring er gennem DEAS Holding (tidligere Pensjonskassernes Ejendomme) investeret i DEAS (tidligere Dan-Ejendomme). DEAS Holding er af A/S KFI-Leasing stævnet for at anerkende en højere indløsningskurs for tvangsindløsningen end den, som fulgte afnoteringen af Dan-Ejendomme.				
Eventualforpligtelser, i alt	8.749	6.915	9.344	11.300

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2015	2014	2015	2014
19 Pantsætninger				
Sampension har stillet sikkerhed for Sampension KP International A/S koncernen	22	62	22	
Margindeponeringer vedrørende futures	598	302	598	
Obligationer solgt som led i repogæld	22.307	20.816	22.307	20
Til dækning af "hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt" er der registreret nettoaktiver for	178.637	176.061	178.637	176
Beløbet vedrører følgende poster:				
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder			57.658	48
Udlån til tilknyttede virksomheder			1.444	1
Kapitalandele			15.567	5
Investeringsforeningsandele			1.132	
Obligationer			79.865	88
Afledte finansielle instrumenter			22.971	27
Registrerede aktiver, i alt			178.637	176
Heraf vedrørende markedsrenteprodukter			67.498	63

20 Koncerninterne transaktioner

Sampensions samlede administration sker i henhold til administrationsaftalen med Sampension Administrationselskab a/s, der varetager samtlige administrative funktioner. Administrationen omfatter således både forsikrings- og investeringsvirksomhed.

Sampension betaler et administrationsvederlag, som er fordelt på forsikringsmæssige driftsomkostninger og på administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed med henholdsvis 146 mio.kr. (153 mio. kr. i 2014) og 190 mio. kr. (174 mio. kr. i 2014).

Løbende koncerninterne transaktioner:

Administrationsaftaler	256
Kapitalnedsættelse	-400
Kapitaludvidelse	1.020
Aftaleindskud og udlån (højeste månedlige saldo)	1.362
Øvrige markedsbaserede transaktioner	25

Ydelserne leveres på markedsvilkår.

Noter til regnskabet (fortsat)

Mio. kr.	Moderselskab	
	2015	2014
Realiseret resultat for rente-, omkostnings- og risikogrupper		
Rentegrupper i alt:		
Investeringsafkast før PAL	904	20.203
Ændring i markedsværdiregulering	4.588	-7.517
Tilskrevet grundlagsrente	-1.471	-1.771
Andet	114	-2
Realiseret renteresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	4.134	10.913
Pensionsafkastskat	581	-1.523
Til fordeling efter pensionsafkastskat	4.715	9.390
Fordelt til pensionsopparere:		
Tilskrevet bonus	741	870
Overført til kollektivt bonuspotentiale, rentegrupper	-5.263	-9.784
Tab ved operationelle hændelser, som egenkapitalen dækker	0	1
Investeringsafkast og risikoforrentning til basiskapitalen	193	477
Omkostningsgrupper i alt:		
Omkostningsbidrag	402	445
Faktiske administrationsomkostninger	-156	-162
Realiseret omkostningsresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	246	283
Tilskrevet bonus	-232	-266
Overført til kollektivt bonuspotentiale, omkostningsgrupper	-21	-17
Omkostningsresultat	-7	0
Risikogrupper i alt:		
Realiseret risikoresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-125	-362
Tilskrevet bonus	279	240
Overført til kollektivt bonuspotentiale, risikogrupper	-141	109
Tab ved operationelle hændelser, som egenkapitalen dækker	0	2
Risikoresultat, som tilskrives basiskapitalen	12	-12
Skyggekonti:		
Skyggekonti pr. 1. januar	12	62
Skyggekonti vedr. tab risiko	0	12
Nedbringelse af skyggekonti i året	-12	-62
Skyggekonti pr. 31. december	0	12

Noter til regnskabet (fortsat)

22 Oversigt over aktiver og afkast i moderselskabet

Mio. kr.	Markedsværdi ¹⁾		Nettoinvesteringer	Afkast 2015 %
	Primo	Ultimo		
1.1. Grunde og bygninger, direkte ejet	0	0	0	0
1.2. Ejendomsaktieselskaber	4.156	4.761	144	11
1. Grunde og bygninger i alt	4.156	4.761	144	11
2. Andre dattervirksomheder	473	501	0	0
3.1. Børsnoterede danske kapitalandele	557	723	-4	3
3.2. Unoterede danske kapitalandele	378	232	-129	0
3.3. Børsnoterede udenlandske kapitalandele	5.023	4.636	-745	0
3.4. Unoterede udenlandske kapitalandele	4.769	4.656	-462	0
3. Øvrige kapitalandele i alt	10.727	10.246	-1.339	0
4.1. Statsobligationer ²⁾	9.010	5.284	-2.775	9
4.2. Realkreditobligationer	31.691	24.296	-7.041	0
4.4. Kreditobligationer investment grade	18.460	16.549	-3.762	0
4.5. Kreditobligationer non investment grade	3.917	4.002	627	0
4.6. Andre obligationer	1.361	1.229	-182	0
4. Obligationer i alt	64.440	51.360	-13.133	0
5. Pantelikrede udlån	0	152	156	0
6. Øvrige finansielle investeringsaktiver	-1.708	-222	1.484	0
7. Afledte finansielle instrumenter	20.658	17.690	-651	0

¹⁾ I specifikationen er der primo 2015 indregnet afledte finansielle instrumenter med negativ markedsværdi på 39.120 mio. kr. repoer med 30.509 mio. kr. samt gæld vedr. obligationskøb og afvikling af repoer på 10.081 mio. kr. Ultimo 2015 er der indregnet afledte finansielle instrumenter med negativ markedsværdi på 33.836 mio. kr., repoer med 27.392 mio. kr. samt gæld vedr. obligationskøb og afvikling af repoer på 5.087 mio. kr.

²⁾ Afkast af statsobligationer inkluderer afkast af obligationsfutures samt afkast tilknyttet reprofiancieret køb af statsobligationer i renteafdækningsporteføljen.

Specifikationen er i øvrigt udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse § 96 og kan derfor ikke umiddelbart afstemmes med regnskabet tal. Årsafkastet er beregnet som daglige tidsvægtede afkast.

Noter til regnskabet (fortsat)

Aktiebeholdning fordelt på brancher og regioner

	Danmark	Øvrige Europa	Nord-amerika	Syd-amerika	Japan	Øvrige fjernøsten	Øvrige lande	Ikke fordelt	I alt
Energi	0,1%	1,2%	2,3%	0,0%	0,1%	0,0%	0,6%	0,0%	4,3%
Materialer	0,5%	0,7%	5,6%	1,6%	0,3%	0,2%	2,5%	0,0%	11,4%
Industri	2,2%	1,3%	2,6%	0,1%	1,3%	0,5%	1,0%	0,0%	9,1%
Forbrugsgoder	1,0%	1,3%	4,7%	0,0%	1,2%	0,5%	1,1%	0,1%	9,9%
Konsumentvarer	0,5%	2,7%	3,1%	0,2%	0,5%	0,5%	1,2%	0,0%	8,7%
Sundhedspleje	2,6%	1,8%	4,7%	0,0%	0,4%	0,2%	0,8%	0,0%	10,6%
Finans	1,5%	3,2%	6,4%	0,1%	1,1%	0,9%	3,6%	0,1%	16,9%
IT	0,6%	1,1%	6,7%	0,1%	0,5%	0,6%	0,6%	0,1%	10,3%
Telekommunikation	0,1%	0,7%	1,0%	0,0%	0,3%	0,2%	0,5%	0,0%	2,9%
Forsyning	0,0%	0,5%	1,3%	0,1%	0,2%	0,2%	0,3%	0,0%	2,6%
Ikke fordelt	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	12,9%	13,4%
I alt	9,3%	14,7%	38,5%	2,3%	5,8%	3,8%	12,5%	13,2%	100,0%

Specifikationen er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse §97 og kan derfor ikke umiddelbart afstemmes med regnskabet tal. Oversigt over selskabets samlede aktiebeholdning findes på www.sampension.dk.

Noter til regnskabet (fortsat)

24 5 års hovedtal for koncern og moderselskab

5 års hovedtal for koncern

Mio. kr.	2015	2014	2013	2012	2011
Præmier	8.597	7.758	8.125	7.837	7.398
Forsikringsydelse	-7.228	-7.202	-7.639	-6.192	-5.452
Investeringsafkast	3.225	25.991	4.013	15.060	16.600
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-177	-179	-178	-192	-190
Resultat af afgiven forretning	0	0	0	2	14
Forsikringsteknisk resultat	-189	79	-2.718	241	92
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	-324	-228	-3.539	453	267
Årets samlede totale resultat, minoritetsaktionærers andel	-57	322	873	0	0
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	175.736	170.897	147.150	141.590	127.190
Egenkapital, moderselskabets andel	3.725	4.049	4.277	7.816	7.362
Egenkapital, minoritetsaktionærers andel	3.250	5.201	5.182	9	10
Aktiver, i alt	253.078	263.106	200.878	211.059	186.160

5 års hovedtal for moderselskab

Mio. kr.	2015	2014	2013	2012	2011
Præmier	8.597	7.758	8.141	7.837	7.398
Forsikringsydelse	-7.228	-7.202	-7.639	-6.192	-5.452
Investeringsafkast	3.021	25.548	3.061	14.958	16.586
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-177	-179	-178	-192	-190
Resultat af afgiven forretning	0	0	0	2	14
Forsikringsteknisk resultat	-378	-371	-3.678	147	75
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	-324	-228	-3.539	453	267
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	175.736	170.897	147.150	141.590	127.190
Egenkapital, moderselskabets andel	3.725	4.049	4.277	7.816	7.362
Aktiver, i alt	249.624	257.499	195.306	210.772	185.447

Der henvises til anvendt regnskabspraksis. Resultattallene indeholder beløb på Anden totalindkomst.

25 5 års nøgletal for moderselskab

	2015	2014	2013	2012	2011
Afkastnøgletal					
Afkast før pensionsafkastskat, i alt	0,7%	21,5%	-1,2%	11,4%	18,7%
Afkast før pensionsafkastskat - kunder 1)	0,6%	22,8%	-1,6%	11,9%	20,2%
Afkast før pensionsafkastskat - egenkapital	1,6%	5,0%	4,1%	5,7%	3,3%
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af præmier	2,1%	2,3%	2,2%	2,4%	2,6%
Omkostningsprocent af hensættelser	0,14%	0,15%	0,16%	0,18%	0,19%
Omkostninger i kr. pr. forsikret	412	401	416	447	449
Resultatnøgletal					
Omkostningsresultat	0,05%	0,05%	0,05%	0,06%	0,06%
Forsikringsrisikoresultat	0,14%	-0,07%	0,11%	0,30%	0,09%
Konsolideringsnøgletal					
Bonusgrad	18,7%	18,5%	8,7%	7,4%	5,1%
Kundekapitalgrad 2)	6,2%	5,8%	5,1%	-	-
Ejerkapitalgrad	5,5%	6,3%	6,8%	11,9%	11,3%
Overdækningsgrad (Solvens I)	9,0%	8,5%	7,9%	8,0%	7,7%
Solvensdækning (Solvens I)	466%	368%	308%	326%	353%
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat	-7,7%	-3,3%	-56,0%	7,9%	4,6%
Egenkapitalforrentning efter skat	-8,5%	-5,5%	-58,5%	6,0%	3,7%
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat	0,6%	22,4%	-1,8%	11,6%	20,8%
Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat	3,5%	6,3%	-	-	-

Der henvises til beskrivelse af nøgletallene i bilag 9 i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse. Nøgletallene 16, 17 og 18 er ikke beregnet, da de ikke er relevante for selskabet i 2015.

1) Afkast er beregnet uden afkast vedrørende særlige bonushensættelser (bonus kapital)

2) Nøgletallet er beregnet som deflneret af Finanstilsynet. Kundekapitalgrad beregnet i forhold til de relevante kunders depoter udgør 3,9% i årene 2013-2015.

Noter til regnskabet (fortsat)

26 Risikostyring og følsomhedsoplysninger

Sampensions bestyrelse har fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning i en risikoprofil. Bestyrelsen vurderer hvert år i egen risikovurdering, hvorvidt den fastlagte risikoprofil efterleves, og om risikobilledet har ændret sig. Bestyrelsen justerer risikoprofilen samt tilhørende politikker og retningslinjer ved større forretningsmæssige ændringer eller ændringer i risikobilledet.

I det følgende er der redegjort for de risikofaktorer, som i væsentlig grad kan afdækkes og styres af Sampension.

Finansielle risici

Investeringer vedrørende markedsrenteprodukter og ugaranteret genforsikring

Finansielle risici for markedsrenteprodukterne 3 i 1 Livspension og Linkpension samt for ugaranteret genforsikring påhviler forsikringstagerne og kan resultere i ydelsesnedsættelse. Disse risici påvirker derfor ikke basiskapitalen.

Den aldersbestemte allokering i 3 i 1 Livspension er overordnet fastsat ved årgangspuljers allokering på basisfonde. Der anvendes 3 basisfonde til 3 i 1 Livspension: Obligationer, aktier og alternative investeringer.

For 3 i 1 Livspension er målsætningen at maksimere afkastet sådan, at de yngste årgange opnår et afkast tæt på aktiemarkedet, men med en mindre risiko gennem en vis risikospredning, og at de ældste årgange har en risiko tæt på obligationsmarkedet, men med et højere forventet afkast gennem en vis risikospredning. Det er tillige et mål, at aktivsammensætningen for de yngste årgange skal give en langsigtet beskyttelse mod inflation. Allokeringen mellem basisfondene for de enkelte årgange er fastlagt af bestyrelsen.

Herudover kan kunderne med 3 i 1 Livspension vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler, lav, moderat og høj risikoprofil.

For ugaranteret genforsikring fastlægges aktivallokeringen ud fra kommunernes forventede fremtidige pensionsudbetalinger. Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, hvilket udgør en væsentlig risikoparameter for kommunens forpligtigelser. Kommunens udbetalinger til tjenestemandspension forøges over tid og vil øges yderligere, hvis den fremtidige lønudvikling bliver høj. Nært forestående pensionsudbetalinger investeres primært i aktiver med en lav grad af risiko, som er knyttet til inflationsudviklingen med henblik på at afdække inflationsrisikoen (indeksobligationer mv.). De aktiver, der dækker ydelser længere ude i fremtiden, investeres overvejende i børsnoterede aktier og til dels reale faste aktiver, hvilket skaber mulighed for et højere afkast. Allokeringen i forhold til antal år til udbetaling er fastlagt af bestyrelsen. Udover de fonde, der også benyttes af 3 i 1 Livspension, benyttes også en inflationsbasisfond.

For at leve op til disse målsætninger, har bestyrelsen fastsat rammer for, hvilke typer af investeringer basisfondene må indeholde, samt for de enkelte årganges fordeling af investeringer på basisfonde. Herudover har bestyrelsen også sat rammer for markedsrisikoen i basisfondene.

Investeringer vedrørende traditionel gennemsnitsrente og basiskapitalen

Markedsrisikoen i det traditionelle gennemsnitsrenteprodukt afhænger af samspillet mellem investeringsaktiverne, livsforsikringsforpligtelserne og basiskapitalen. Såfremt årets investeringsafkast ikke er tilstrækkeligt til at dække depotrenten og nødvendige styrkelser af livsforsikringsforpligtelserne mv., dækkes underskuddet først af kollektivt bonuspotentiale og dernæst af bonuspotentiale på fripolice-ydelser. Er der herefter stadig et underskud, kan ydelserne nedsættes for de ugaranterede policer, mens basiskapitalen dækker for de garanterede policer.

Bestyrelsen har fastsat rammerne for den overordnede investeringspolitik og for de finansielle risici. Den overordnede risiko holdes på et begrænset niveau, dels ved at sikre en passende risikospredning på overordnede aktivklasser, dels ved rammer for den samlede Value-at-Risk (VaR). Med udgangspunkt i Sampensions interne model herfor beregnes VaR som det mindste af de største tab, som indtræder med en given, lav sandsynlighed over en bestemt tidshorisont.

I beregningen af VaR inddrages, ud over investeringsaktiver og afdækningsporteføljen, også renterisikoen knyttet til markedsværdien af hensættelserne. Sampension anvender den diskonteringsrentekurve til opgørelse af markedsværdi af pensionsforpligtelser, som blev aftalt mellem Forsikring & Pension (F&P) og Erhvervs- og Vækstministeriet (EVM) d. 12. juni 2012. Fra 1. januar 2016 anvendes Solvens II diskonteringsrentekurven, der består af en basiskurve og et tillæg af volatilitetsjustering. Volatilitetsjusteringen har til formål at reducere følsomheden overfor kortsigtet markedsvolatilitet med henblik på at begrænse procyklisk investeringsadfærd.

Diskonteringsrentekurverne påvirkes ikke af markedsrenter i det lange segment efter 20-års punktet, idet kurven konvergerer mod en ultimativ forwardrente på 4,2 pct. fra 60-års punktet. Dette giver et dilemma i forhold til risikostyringen, idet et ønske om stabilitet af reserver på kort sigt ("regulatorisk risiko") vil give anledning til en mindre grad af renteafdækning og anvendelse af kortere renteinstrumenter end et ønske om en sikring af fremtidige betalinger svarende til pensionsforpligtelserne ("økonomisk risiko"). Som følge af markedsuro i foråret 2015, der betød at det ikke var muligt at overholde investeringsrammer fastsat med henblik på at tage højde for både økonomisk- og regulatorisk risiko, har bestyrelsen valgt at omlægge afdækningsstrategien, så den er målrettet den regulatoriske risiko. Ud over risikospredning på de overordnede aktivklasser lægger Sampension vægt på en passende risikospredning inden for hver af aktivklasserne.

Sampension investerer i illikvide aktiver, hvor værdifastsættelsen er præget af større usikkerhed end ved mere likvide aktiver. Dertil kommer en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. De rammer, som bestyrelsen har sat for investeringer i disse aktivklasser, afspejler dette hensyn. Aktuelt overstiger beholdningen af likvide aktiver langt de årlige betalingsforpligtelser, hvorfor der er meget lav sandsynlighed for at blive nødsaget til at sælge på ufordelagtige vilkår.

Investeringsaktiver vedrørende selskabets basiskapitalgrundlag investeres sammen med investeringsaktiver tilknyttet det traditionelle gennemsnitsrentemiljø, dog eksklusive afdækningsporteføljen.

Afdækning af finansielle risici

Sampensions risici styres bl.a. ved hjælp af afledte finansielle instrumenter. Det gælder især for traditionel gennemsnitsrente, hvor renterisikoen på pensionsforpligtelserne i høj grad afdækkes ved brug af renteswaps og swaptioner. Herudover anvendes renteswaps og futures i den aktive styring af renterisikoen på obligationsbeholdningen.

Sampension afdækker valutakursrisikoen på de af koncernens investeringer, der er denomineret i udenlandsk valuta, såfremt værdien af den enkelte valuta udgør over 1 % af de samlede investeringsaktiver. For andre valutaer end DKK og EUR foretages afdækning af valutaeksponeringen inden for en ramme på mellem 50-100 % afhængigt af aktivet.

Kreditrisici indgår som en del af den samlede markedsrisiko. Ud over egentlige kreditrisici, der indgår som en del af den samlede investeringsportefølje, har Sampension også modpartsrisici, dvs. risikoen for at lide tab, fordi en modpart i finansielle kontrakter ikke kan leve op til sine forpligtelser. Modpartsrisici styres gennem sikkerhedsstillelse og rammer for nettomellemværendet med de relevante finansielle institutioner. Der er tillige fastsat rammer for størrelsen af enkeltinvesteringer og større koncentrationsrisici (eksempelvis i forhold til den samlede eksponering mod en stat, en regional myndighed, en virksomhed eller en koncernforbunden gruppe af virksomheder).

Målsætning om at opnå størst mulig sikkerhed for at undgå ydelsesnedsættelse

Sampension har afskaffet størstedelen af ydelsesgarantierne. Sampension søger fortsat at tilrettelægge investeringerne i traditionel gennemsnitsrente med den målsætning at opnå den størst mulige sikkerhed for, at det ikke bliver nødvendigt at nedsætte de policemæssige ydelser. Denne målsætning inddrager såvel en kort som en længere tidshorisont.

På den korte horisont er vægten lagt på at begrænse risikoen for en negativ værdibevægelse på aktiverne relativt til værdien af forpligtelserne, som er opgjort under forudsætning af, at policydelser ikke nedsættes. På den længere horisont inddrages det forhold, at et højere forventet løbende afkast vil reducere risikoen for, at policydelser må sættes ned.

For at begrænse den kortsigtede risiko for ydelsesnedsættelse opgør Sampension løbende sandsynligheden for, at tab på investeringsaktiverne medfører, at de frie kundereserver (risikobuffere) for den enkelte rentegruppe bliver opbrugt. Opgjort ultimo 2015 lå denne sandsynlighed på 7,5 % for rentegruppe A, som er den rentegruppe med de relativt laveste bonuspotentialer. Målingen er opgjort på 1 års horisont og omfatter kun sandsynlighed i forhold til markedsrisici. Metoden for opgørelse af sandsynlighed for ydelsesnedsættelse er justeret i forbindelse med Solvens II forberedelserne, så der tages højde for justeringen for den ultimative forward rente. Opgjort på den gamle metode, der baseres på en markedskonform kurve, opgøres risikoen for ydelsesnedsættelse til 11,8 %.

For renteafdækningen af policydelser knyttet til rentegruppe A er der lagt stor vægt på at beskytte det kollektive bonuspotentiale mod rentebevægelser, idet der ikke er individuelle bonuspotentialer i denne gruppe.

I de øvrige rentegrupper er der lagt nogen vægt på at beskytte de samlede risikobuffere mod rentebevægelser, men det tillades at renterisikoen ikke er fuldt afdækket i disse grupper. Dette er valgt med

henblik på at begrænse risikoen for, at kunder i disse rentegrupper fastlåses med lave kontorenter, hvis markedsrenterne stiger.

Samlet set er der tale om en konservativ investeringsprofil, hvor der er lagt mest vægt på at reducere den kortsigtede risiko for en ydelsesnedsættelse. Dette sker gennem anbringelse af størstedelen af investeringsmidlerne i forholdsvis sikre obligationer. Samtidig investeres der også – om end i begrænset omfang – i aktiver med et højere forventet afkast og en tilhørende højere risiko. Derved opnås samtidig en risikospredningsgevinst, som kommer det traditionelle gennemsnitsrentemiljø til gode. Risikorammerne hertil er dog begrænsede, så afkastpotentialet ud over de udmeldte ydelser er ligeledes begrænset.

Forsikringsrisici

Forsikringsrisici omfatter blandt andet udviklingen i levetid og invaliditet.

En forøget levetid vil betyde, at de løbende pensionsydelse skal udbetales over en længere årrække. I Sampension opgøres livsforsikringshensættelserne i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger, det vil sige, dels baseret på selskabets egne erfaringer og dels baseret på Finanstilsynets benchmark for skøn over de fremtidige levetidsforbedringer.

De forskellige risikoelementer analyseres løbende af hensyn til opgørelsen af hensættelserne til de forsikringsmæssige forpligtelser.

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Der er ikke indgået genforsikringskontrakter på pensionsforsikring. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes ved invaliditet og død, til fremtidige betalinger.

Operationelle risici

Selskabets operationelle risici er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Det er ledelsens vurdering, at Sampension ikke løber væsentlige operationelle risici. For at reducere operationelle risici er der i relation til såvel pensionsvirksomheden som investeringsvirksomheden etableret forretningsgange, som sikrer, at risiciene overvåges og minimeres. Der sker løbende registrering af operationelle hændelser samt opfølgning og rapportering af disse til revisionsudvalget, og under særlige omstændigheder til bestyrelsen.

Sampension har outsourcet en række opgaver på væsentlige aktivitetsområder. Bestyrelsen har fastsat retningslinjer for outsourcing af væsentlige aktivitetsområder for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at outsourcingaftaler og -aktiviteter behandles efter bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning om outsourcing.

Retningslinjerne sikrer, at bestyrelsen involveres i beslutning om outsourcing, at krav til leverandørens evne og kapacitet er opfyldt, at en række forhold og krav til leverandøren iagttages ved kontraktindgåelse, samt at Finanstilsynet orienteres om outsourcingaftalen. I forhold til de outsourcete aktiviteter er der etableret de fornødne procedurer, som sikrer en løbende overvågning af leverandørens ydelser i

tid, kvalitet og kvantitet i henhold til relevant outsourcingaftale og gældende regler. Herudover er der forretningsgange, som sikrer løbende kontrol og rapportering, f.eks. ved løbende driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv., til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse. Herved sikres det, at den outsourcete aktivitet bliver udført tilfredsstillende.

Samlede risici

Den samlede styring af investeringsaktiver og livsforsikringshensættelser har til formål at sikre pensionskunderne det størst mulige afkast under behørig hensyntagen til risikoen.

Målsætningen for styringen af de kortsigtede risici er bl.a., at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver i forhold til kravet om tilstrækkelig basiskapital, der sikrer en komfortabel overdækning i forhold til det gældende solvenskapitalkrav.

Følsomhedsoplysninger for det traditionelle gennemsnitsrentemiljø

Nøgletallene for dødelighed viser betydningen af en ændring i dødshyppigheden på 10 %. Det svarer til, at levetiden ændres med ca. 1 år. For Sampension vil et fald i dødshyppigheden på 10 % reducere kollektivt bonuspotentiale og bonuspotentiale på fripoliceydelse med 1,7 mia. kr.

Nøgletallet for invaliditet viser betydningen af en stigning i invaliditetshyppigheden på 10 %, som kun en lille betydning.

De øvrige risikoelementer indgår i det røde risikoscenario.

Følsomhedsoplysninger

Hændelse	Minimum påvirkning af basiskapital	Maksimum påvirkning af kollektivt bonuspotentiale	Maksimum påvirkning af bonuspotentiale på fripoliceydelse før ændring i anvendt bonuspotentiale på fripoliceydelse	Maksimum påvirkning af anvendt bonuspotentiale på fripoliceydelse
Mio. kr.				
Rentestigning på 0,7 - 1,0 % point	81	321	563	0
Rentefald på 0,7 - 1,0 % point	-87	-866	-210	0
Aktiekursfald på 12 %	-157	-1.491	-	0
Ejendomsprisfald på 8 %	-12	-117	-	0
Valutakursrisiko (VaR 99 %)	-15	-146	-	0
Tab på modparter på 8 %	-73	-690	-	0
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 %	0	-1.680	-33	0
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 %	0	1.526	36	0
Stigning i invalideintensiteten på 10 %	0	-44	-7	0

Beregningerne i tabellen er foretaget med udgangspunkt i de anmeldte principper for fordeling af realiseret resultat, som var gældende pr. 31. december 2015. Det fremgår af tabellen, at et rentefald vil give et tab i form af en samlet reduktion i basiskapitalen og bonuspotentialer, mens en rentestigning medfører en gevinst. Det skal bemærkes, at følsomhedsberegningerne er baseret på "økonomisk risiko" og ikke "regulatorisk risiko", jf. omtale heraf i afsnittet ovenfor om Investeringer vedrørende traditionel gennemsnitsrente og basiskapitalen.

Kapitalandele

Mio. kr.	Ejerandel (%)		Resultat i årsrapporten		Egenkapital i årsrapporten		Indgår i årsrapport
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	
Tilknyttede virksomheder							
Administration							
ampension Administrationsselskab a/s, Gentofte	100,0	100,0	29	40	501	473	501
Investeringsrådgivning							
ampension Alternative Asset Management A/S, Gentofte	*	100,0	100,0	3	2	33	30
Ejendomsvirksomhed							
ampension KP Danmark A/S, Gentofte	100,0	100,0	534	165	4.275	3.741	4.275
ampension KP International A/S, Gentofte	100,0	100,0	334	-20	880	538	880
allcorner BV, Holland	*	90,0	90,0	26	-32	77	50
CP CE s.a., Frankrig	*	100,0	100,0	34	47	234	200
Investeringsvirksomhed							
ampension Forestry K/S, Gentofte	100,0	100,0	193	302	3.564	3.339	3.564
ampension Global Real Estate K/S, Gentofte	100,0	100,0	559	365	4.348	2.825	4.348
ampension US Real Estate I, L.P., USA	*/**	99,9	99,9	-19	-5	482	206
ampension Private Equity K/S, Gentofte	100,0	100,0	705	996	5.242	4.503	5.242
ampension Structured Credit K/S, Gentofte	100,0	100,0	410	772	3.840	3.830	3.840
omplementarselskabet Alternative Investments ApS, Gentofte	*	100,0	100,0	0	0	2	2
AMPENSION INVEST, København V:							
AMPENSION INVEST (GEM II)	100,0	100,0	-275	56	2.718	2.686	2.718
AMPENSION INVEST (Obligationer)	100,0	100,0	0	12	157	157	157
AMPENSION INVEST (Danske aktier II)	100,0	100,0	780	342	3.204	2.425	3.204
AMPENSION INVEST (Aktieindeks Enhanced)	100,0	100,0	-486	410	15.376	14.230	15.376
AMPENSION INVEST (Aktieindeks)	82,9	70,8	-144	892	18.734	17.747	15.521
AMPENSION INVEST (GEM Enhanced)	100,0	100,0	-194	-69	14	918	14
Tilknyttede virksomheder							
deraf unit-linked kontrakter							59.641
							35.992
Tilknyttede virksomheder, i alt							
							23.649
Uassocierede virksomheder							
Ejendomsvirksomhed							
efshaleøen Holding A/S, København	39,0	39,0	0	0	979	1.015	411
teressentskabet af 23. december 1991, Danmark	29,8	29,8	51	44	863	812	272
S Kristensen German Retail Partners, Danmark	36,3	36,3	58	25	551	562	212
ristensen Partners I ApS, Danmark	36,3	36,3	-0	0	0	0	0
ritannia Invest A/S, Danmark	21,9	21,9	232	167	776	1.131	304
EAS Invest I Holding A/S, Danmark	33,3	50,0	0	13	446	172	149
EAS Holding A/S, Frederiksberg	***	-	50,0	-	1	-	324
omplementarselskabet Industri Udvikling II A/S, Danmark	20,0	20,0	0	0	1	1	0
Ivemosen Wind Park ApS, Danmark	100,0	100,0	0	2	0	-	0
Ivemosen Vindkraft I/S, Danmark	*	44,0	85,0	0	0	35	2
arinvest Property Fund III, Danmark	20,5	-	202	-	1.310	-	289
endomselskabet Vodroffsvej 26 P/S, København	50,0	-	8	-	-8	8	-4
PP Vejle P/S, Danmark	****	33,3	33,3	-	-	1	0
omplementarselskaber OPP Vejle ApS, Danmark	****	33,3	33,3	-	-	0	0
PP Retten i Svendborg P/S, Danmark	****	33,3	33,3	-	-	1	0
omplementarselskabet OPP Retten i Svendborg ApS, Danmark	****	33,3	33,3	-	-	-	0
PP Slagelse Sygehus P/S, Danmark	****	25,0	-	-	-	-	4
omplementarselskabet OPP Slagelse Sygehus ApS, Danmark	****	25,0	-	-	-	-	0
PP HoldCo ApS, Danmark	****	33,3	-	-	-	-	14
Uassocierede virksomheder							
deraf unit-linked kontrakter							1.651
							826
Uassocierede virksomheder, i alt							
							825

selskaber som ikke indgår med værdi i årsrapporten (-) er indirekte ejede, tilknyttede virksomheder, se selskabsoversigten side 39.

Inklusive datterselskaber.

* Solgt 2015.

** For OPP-selskaberne foreligger der endnu ikke regnskaber for 2015. De er optaget til en skønnet markedsværdi.

selskabets hjemmeside <http://www.sampension.dk/Forside/Om-Sampension/Finansiell-information/Aktiebeholdning> findes en oversigt over smpensons samlede aktieportefølje.

<http://www.sampension.dk/Forside/Om-Sampension/Finansiell-information/Aktiebeholdning>

Påtegninger og erklæringer

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 for Sampension KP Livsforsikring a/s.

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter for regnskabsåret 2015.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Hellerup, den 1. marts 2016

Direktionen

Hasse Jørgensen
Adm. direktør

*/ Mads Smith Hansen
Direktør for økonomi*

Bestyrelsen

Anker Boye
(Formand)

Kim Simonsen
(Næstformand)

Rita Bundgaard

Anne Louise Eberhard

Henrik Kjærgaard

Torben Nielsen

Bodil Otto

Johnny Søtrup

H. C. Østerby

Christian Dorow (ME)

John Helle (ME)

Bjørn Kroghsbo (ME)

Morten Lundsgaard (ME)

Majbritt Pedersen (ME)

Intern revisions erklæringer

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension KP Livsforsikring a/s for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision. Dette kræver, at vi planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision, og har omfattet vurdering af etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici. Ud fra væsentlighed og risiko har vi stikprøvevis efterprøvet grundlaget for beløb og øvrige oplysninger i koncernregnskabet og årsregnskabet. Revisionen har endvidere omfattet vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Vi har deltaget i revisionen af de væsentlige og risikofyldte områder, og det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod koncernens og selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

Det er tillige vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

Hellerup, den 1. marts 2016

Gert Stubkjær
Koncernrevisionschef

Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejerne i Sampension KP Livsforsikring a/s

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension KP Livsforsikring a/s for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, anvendt regnskabspraksis og noter. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, og om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige, samt en vurdering af den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af

koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

Hellerup, den 1. marts 2016

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Christian F. Jakobsen
statsautoriseret revisor

Claus Christensen
statsautoriseret revisor

